

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Matjaž Horvat

**VLOGA, POMEN IN RAZVOJ PREVENTIVE
KOT SEGMENTA POLICIJSKEGA DELA NA
TEMELJU PROJEKTA »JAVNA VARNOST«**

Diplomsko delo
visokošolskega študijskega programa
Varnost in policijsko delo

Ljubljana, junij 2019

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

VLOGA, POMEN IN RAZVOJ PREVENTIVE KOT SEGMENTA POLICIJSKEGA DELA NA TEMELJU PROJEKTA »JAVNA VARNOST«

Diplomsko delo

Študent: Matjaž Horvat
Študijski program: Visokošolski študijski program Varnost in policijsko delo
Mentor: doc. dr. Srečko Felix Krope

Zahvala

*Izpiti so za menoj,
v rokah rezultat svojega življenja imam,
stojim na novi delovni poti
odločno bodočnosti nasproti.*

Zahvaljujem se mentorju doc. dr. Srečku Felixu Kropetu za usmerjanje in spodbujanje pri nastanjanju diplomskega dela. Posebej bi se rad zahvalil tudi dr. Darku Anželju za nesebično pomoč, saj mi je podal strokovne nasvete, ki so bili osnova za deskripcijo tematike.

Zahvaljujem se tudi Generalni policijski upravi, Policijski akademiji, ki mi je omogočila, da sem lahko s svojimi sodelavci, vodji policijskih okolišev na PP Murska Sobota opravil intervjue, ki so mi bili v pomoč v empiričnem delu. Vsekakor gre zahvala tudi komandirju PP Murska Sobota Tomislavu Habulinu in komandirju PP Gornji Petrovci Boštjanu Vučku za vsakršno pomoč.

Iskrena zahvala gre tudi moji družini in prijateljem, ki so verjeli vame, me spodbujali in mi stali ob strani skozi celotno obdobje študija.

Vloga, pomen in razvoj preventive, kot segmenta policijskega dela na temelju projekta »javna varnost«

Ključne besede: policija, preventiva, vodja policijskega okoliša, projekt »javna varnost«

Povzetek

V sodobni demokratični družbi se vloga policije v skladu z zahtevami policijskega dela ves čas prilagaja in spreminja. Glede na to, da je cilj slovenske policije bil, da se povzdignejo na nivo sodobne evropske policije, se mora slovenska policija ves čas skozi razvoj soočiti s potrebo po ustreznem načrtovanju, spreminjanju in vrednotenju načinov preventive kot segmenta policijskega dela. Zagotavljanje varnosti ljudi in premoženja je temeljno poslanstvo policijskega dela, ki se lahko uresničuje samo skupaj z ljudmi, med katerimi in za katere policija deluje. Takšno delovanje se imenuje »v skupnost usmerjeno policijsko delo«, ki pomeni novo filozofijo dela policije, ki daje večji poudarek sodelovanju s skupnostjo oziroma lokalnim nivojem, v katerem deluje. V takšnem policijskem delu ima še vedno najvidnejše mesto vodja policijskega okoliša. V diplomskem delu želimo prikazati, da se je slovenska policija reorganizirala po vzoru nekaterih zahodnih držav, saj se je z vpogledom v teoretična spoznanja ter primerjalno analizo praktičnih izkušenj drugih držav izoblikoval projekt »javna varnost« kateri je pustil pomemben pečat pomenu preventive in njeni zamisli v praksi. Izvajanje projektov s katerimi se opravi reorganizacija običajno povzroči prilaganje policijske organizacije spreminjajočemu se okolju, zato je potrebno sprožiti proces približevanja na lokalnem nivoju sistematično in spremembe prilagoditi miselnosti in načinu dela. Cilj diplomskega dela je predstaviti (re)organizacijo policijskih postaj, začevši od projekta »javne varnosti« do projekta v skupnost usmerjenega policijskega dela, ki se je izoblikoval z novo strategijo dela policije, pri čemer se bomo osredotočili predvsem na določitev policijskih okolišev, vključno s spremembo funkcije vodje policijskega okoliša in na tej podlagi prikazali analizo preventivnega dela petletnega obdobja (2013-2017) na Policijski upravi Murska Sobota.

The role, significance and development of prevention as a part of police work based on the project »Public safety«

Key words: police, prevention, head of the police district, project »public safety«

Abstract

The role of the police in a modern democratic society always adapts and changes in accordance with the requirements of police work. According to the goal of the Slovenian Police to be raised to the level of the modern European police, the Slovenian police must constantly be, through the development, confronted with the need for appropriate planning, changing and evaluating of prevention methods as a part of police work. Ensuring the safety of people and property is a fundamental mission of police work that can only be realized together with people. The police work among people and for people. This action is called "police work directed towards community", which represents a new philosophy of police work and it places greater emphasis on cooperation with the community or the local environment in which it operates. The role of the head of the police district is still the most important in that kind of police work. In the thesis, we want to show that the Slovenian police reorganized after the example of some Western countries. The project "public security" has been created with an insight into theoretical knowledge and a comparative analysis of the practical experience of other countries. It has made a great impact on the importance of prevention and its ideas in practice. Implementation of projects that carry out the reorganization usually causes the police organization to adapt to a changing environment, so it is necessary to initiate the process of getting closer to the local level systematically and to adjust the changes in the mentality and the way of work. The aim of the thesis is to present the (re)organization of police stations, starting from the project "Public Security" to the project in community-oriented police work, which was developed with a new strategy of police work, focusing primarily on identifying police districts, including changing the function of the head of the police district and on this basis we are going to present the analysis of the preventive work in the five-year period (2013-2017) at the Murska Sobota Police Directorate.

Kazalo vsebine

1	Uvod	1
1.1	Hipoteze	3
1.2	Uporabljene metode	3
2	Pogled na organizacijsko strukturo policije	4
2.1	Predstavitev Policijske uprave Murska Sobota	9
2.1.1	Policijska postaja Murska Sobota	11
3	Implementacija projekta policije na lokalni ravni: področje preventive	15
3.1	Ocena stanja pred izvedbo projekta »javna varnost«	16
3.2	Projekt »javna varnost« kot (re)organizacijska paradigma slovenske policije	17
3.3	Evalvacija projekta javne varnosti	20
3.4	Analiza projekta »javna varnost« na primeru PP Murska Sobota	21
3.5	V skupnost usmerjeno policijsko delo kot posledica razvoja preventive	23
3.6	Pričakovan razvoj policijskega dela v skupnosti	26
4	Splošno o preventivnem delovanju kot osnovi policijskega dela	29
4.1	Metode in oblike preventivnega dela	30
4.2	Kratek zgodovinski pregled dela v okolišu	34
4.3	Varnostni okoliš in njegova kritika	34
4.4	Pojem policijskega okoliša kot ga poznamo danes	35
4.5	Vodja policijskega okoliša in naloge v policijskem okolišu	37
4.6	Analiza preventivnega dela na Policijski upravi Murska Sobota	41
4.6.1	Policijsko delo v skupnosti za leto 2013	42
4.6.2	Policijsko delo v skupnosti za leto 2014	43
4.6.3	Policijsko delo v skupnosti za leto 2015	44

4.6.4	Policijsko delo v skupnosti za leto 2016	45
4.6.5	Policijsko delo v skupnosti za leto 2017	46
5	Analiza in evalvacija preventivnega dela na Policijski postaji Murska Sobota	48
5.1	Postopek in evalvacija intervjuja na Policijski postaji Murska Sobota	49
6	Testiranje hipotez.....	51
7	Zaključek.....	52
	Viri in literatura.....	54
	Priloga A: Vprašalnik za VPO skupaj s pisnim informiranim soglasjem.....	59
	Priloga B: Vprašanja za intervju z dr. Darkom Anželjem	77
	Priloga C: Vprašanja za intervju s komandirjem PP Gornji Petrovci.....	83

Kazalo tabel

Tabela 2.1:	Število prebivalcev na območju občin, ki jih pokriva PP Murska Sobota	13
Tabela 2.2:	Naselja in območja policijskih okolišev na PP Murska Sobota	14
Tabela 4.1:	Področja preventivnega in policijskega dela v skupnosti po policijskih enotah za Policijsko upravo Murska Sobota v 5 letnem obdobju (2013-2017)	41
Tabela 4.2:	Število preventivnih aktivnosti na PU Murska Sobota za 5 letno obdobje (2013-2017)	41
Tabela 4.3:	Preventivno in policijsko delo v skupnosti po subjektih na PU Murska Sobota za 5 letno obdobje (2013-2017)	42
Tabela 5.1:	Število preventivnih aktivnosti na PP Murska Sobota v 5 letnem obdobju (2013-2017)	48

Kazalo grafov

Graf 5.1: Število preventivnih aktivnosti po področjih preventive in policijskega dela na PP Murska Sobota v 5 letnem obdobju (2013-2017)	48
---	----

Kazalo slik

Slika 2.1	Organizacija RSNZ leta 1984	6
Slika 2.2	Organigram policije	9
Slika 2.3	Območje Policijske uprave Murska Sobota	10
Slika 2.4	Organigram Policijske uprave Murska Sobota	11
Slika 2.5	Organigram Postaje milice Murska Sobota od leta 1967 do leta 1991	13
Slika 3.1:	Shema nove organizacije po projektu »javna varnost« na primeru PP Murska Sobota	22

1 Uvod

Policija in z njo povezana policijska dejavnost je kompleksen proces, ki ga oblikujejo različni dejavniki, hkrati pa policijska dejavnost tudi sama oblikuje družbo in skupnost, v kateri se odvija (Bertus, 1998). Policija je danes organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve, zato spada v izvršilno vejo oblasti. Policija je pristojna predvsem za varovanje življenja, osebne varnosti in premoženja ljudi, preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in prekrškov, vzdrževanje javnega reda itd. Za doseg te ciljev je policija v zgodovini uporabljala predvsem represivne metode, kar pa danes ni več dovolj. V svetu se je jasno izoblikovala težnja, da naj bi se policijska dejavnost iz »dejavnosti za državo« spremenila v »dejavnost za skupnost« zato je po osamosvojitvi temu sledila tudi slovenska policija. Policijska dejavnost za skupnost zahteva drugačno filozofijo, drugačen pristop in celo spremembo v njeni organizaciji (Jarc, 2016). Primat takšni filozofiji predstavlja implementacija projekta »javna varnost«, ki je sodobni policijski dejavnosti postavil steber sodelovanja s skupnostjo. Policija poskuša zaznati probleme kriminalitete in druge varnostne težave ter jih preprečiti še preden se ti dejansko pojavijo. Za bolj učinkovito delo se s tem namenom policija povezuje z organi v lokalni skupnosti in državljani. Takemu načinu dela pravimo policijsko delo v skupnosti ali »community policing«. Kadar policija in skupnost delata skupaj za skupno dobro, lahko državljani policiji zaupajo in na tej podlagi tudi pomagajo s potrebnimi informacijami, ki vodijo k uspešnosti in učinkovitosti policijskega dela. Uvedba in razvoj preventivnega dela, ločeno od represivnega dela, pomeni korak k temeljnemu poslanstvu policije, da varuje in služi. Preventivo delo v policiji se permanentno razvija in prilagaja trenutnim razmeram v nekem družbenem okolju, zato bi po konceptu »dejavnost v skupnosti« morala biti policija v tej skupnosti prisotna na vseh področjih in razvijati odnose na ravni celotnega policijskega okoliša (Bertus, 1998).

Reorganizacija policije v Republiki Sloveniji poteka skozi celotno obdobje od osamosvojitve naprej, zato je policija doživela nekaj korenitih sprememb. S sprejetjem Ustave Republike Slovenije (URS, 1991) so se postavili temelji in izhodišča za strategijo razvoja slovenske policije in njeno (re)organizacijo, saj je interes Republike Slovenije bil zagotavljati visoko stopnjo varnosti in s tem kakovost življenja za vse prebivalce. Pogoj za to pa je bilo, v skladu z URS (1991), dosledno spoštovanje temeljnih človekovih pravic in svoboščin ter sistemsko preprečevanje nezakonitega poseganja v človekovo zasebnost in pravice. Na teh načelih temelji tudi politika zagotavljanja notranje varnosti Republike Slovenije, ki si prizadeva za vzpostavitev in delovanje učinkovitega in racionalnega sistema notranje varnosti. Prvotni strateški cilj policije je bil, da postane sodobna evropska policija, ki naj bo politično nevtralna in katere primarna naloga naj bo zagotavljanje varnosti prebivalcev in premoženja, zatiranje kriminalitete in javnega reda ter varovanja državne meje. Intenzivnejša izvedba reorganizacije policije je povezana s projektom »javna varnost«, na katerem so se aktivnosti začele že v letu 1991, kar je privedlo do sprememb na državnem, regionalnem in lokalnem nivoju. Izhodiščni cilj projekta na lokalnem nivoju so bili predvsem boljša uspešnost in učinkovitost policije, razmejitev represivnega in preventivnega dela policije, želja po decentralizaciji s ciljem prenosa odločitev in odgovornosti na nižje ravni vodenja, ki so bližje neposrednemu operativnemu delovanju policije. Nove oblike so se kazale v novi organiziranosti policijske postaje, policijskih oddelkov, policijskih pisarn in policijskih okolišev, kjer naj bi se opravljale predvsem preventivne naloge. Velik poudarek pri projektu je bil dan notranji delitvi dela oziroma specializaciji. Strategija in s tem povezana reorganizacija policije se je nato razvijala naprej s ciljem, da se v policiji izgradi sistem do te mere, v katerem bo Slovenija imela učinkovitejšo, prožnejšo in mobilnejšo policijo, ki se bo znala prilagoditi in soočiti z vsakokratnimi varnostnimi razmerami (Anželj, 2009).

1.1 Hipoteze

Pri proučevanju svoje tematike smo si zadali naslednje hipoteze, ki smo jih skozi proučevanje potrdili ali zavrnil.

1. Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitvev policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna.
2. Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših.
3. Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge komandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela.

1.2 Uporabljene metode

Pri pisanju zaključnega dela smo uporabili različne metode dela, pri čemer uporabimo zgodovinsko metodo, deskriptivno metodo, metodo intervjuja ter analitično metodo. Z zgodovinsko metodo smo prikazali potek in oceno projekta »javna varnost«, vključno s poudarkom na prikazu analize poteka reorganizacije na lokalni ravni – Policijske postaje Murska Sobota, razvojem preventivnega dela in pomenom vloge vodje policijskega okoliša. Primarna metoda je deskriptivna metoda, ki dopolnjuje zgodovinsko metodo, kjer smo opisali prehojeno pot do policijskega okoliša in opisali naloge vodje policijskega okoliša, kjer smo uporabili predvideno literaturo ter metodo analize t. i. policijskih zakonov in njihovih podzakonskih aktov. Povratne informacije o preventivnem delu smo pridobivali neposredno od nosilcev preventivnega dela na Policijski postaji Murska Sobota z metodo intervjuja. Za potrebe intervjuja smo za vodje policijskih okolišev zastavili vprašalnik, ki je temeljil na iskanju odgovorov o potrditvi ali zavrnitvi postavljenih hipotez. Analitična metoda je uporabljena na koncu pri zbiranju in pregledu podatkov preventivnega dela iz letnih poročil.

2 Pogled na organizacijsko strukturo policije

Razvoj moderne policije in s tem povezane organizacije ima obsežno zgodovino, ki sega v obdobje 18 st., zato smo za potrebe diplomskega dela zametke takratne organizacije organov za notranje zadeve (ONZ) predstavili na temelju (republiškega) Zakona o notranjih zadevah¹ (ZNZ) iz leta 1967 na podlagi katerega je bila izvedena reorganizacija ONZ v takratni republiki. Notranje zadeve na lokalni ravni oziroma ravni občine so bile deljene na upravno-notranje zadeve, ki jih je izvajal občinski upravni organ za notranje zadeve in zadeve javne varnosti, ki jih je izvajala postaja milice kot samostojni organ občine (Čas, 2012).

Za obdobje od leta 1967 do 1980 je značilna decentralizacija takratne milice. Beseda »milica« izhaja iz latinske besede »militia« in je v širšem smislu pomenila »vojaško moč«, v ožjem pa »deželno obrambo« (Policija, n. d. a). Postaja ljudske milice se je preimenovala v postajo milice, ki je bila samostojni organ občine za neposredno opravljanje zadev javne varnosti. Ustanovila jo je občinska skupščina v soglasju z republiškim sekretarjem za notranje zadeve (RSNZ). Komandirja postaje, njegovega namestnika in komandirja oddelka je imenovala in razreševala občinska skupščina v soglasju z RSNZ. Do leta 1972 je bil komandir postaje milice za njeno delo odgovoren občinski skupščini in njenemu svetu, ki je bil pristojen za notranje zadeve. Po letu 1972 se organizacija postaje ni spreminjala, sprememba je bila le v tem, da je bil komandir za delo postaje odgovoren tudi RSNZ. V tem obdobju so se spreminjale tudi naloge in opravila postaj milice, ki so bile usmerjene predvsem v varovanje »dobrin«, pridobljenih med narodnoosvobodilnim bojem, varovanje ljudi in njihovega premoženja, vzdrževanje javnega reda in miru itd. Kasneje pa so naloge postajale vse bolj podobne današnjim klasičnim policijskim nalogam, čeprav v določeni meri specifične, kar je bila posledica večje ali manjše vezanosti na lokalno

¹ Po zakonu o notranjih zadevah so notranje zadeve bile opredeljene kot upravne in strokovne zadeve na področju javne varnosti in državne varnosti ter zadeve v zvezi z združevanjem občanov, javnimi shodi, posestjo in nošenjem orožja in streliva, požarnim varstvom, državljanstvom, potnimi listinami za prehod čez državno mejo, prebivanjem tujcem, osebnimi izkaznicami, matičnimi knjigami, osebnimi imeni, ter prijavljanjem stalnega in začasnega prebivališča in druge zadeve, ki jih je določal zakon.

skupnost pri opravljanju določenih nalog. V obmejnih občinah so na primer postaje milice v tistem času opravljale nadzor potniškega prometa preko državne meje, določene naloge s področja varovanja z ustavo določenega reda, naloge s področja uresničevanja družbene samozaščite in druge naloge (Modic, Lobnikar in Dvojmoč, 2014).

Z ZNZ (1967) so bile ustanovljene uprave javne varnosti² (UJV) kot področni organi RSNZ, v okviru teh pa je delovala tudi služba za zatiranje kriminalitete. S tem je bila izvedena bistvena sprememba, saj UJV niso bili organi občinskih skupščin, ampak so bili vezani na RSNZ. ONZ so postali izvršilni organ oblasti na vseh nivojih in sicer republiški nivo RSNZ, na občinskem pa to postanejo milice s splošnim delovnim področjem. UJV je podaljšana roka RSNZ. ZNZ (1967) je dal podlago tudi za samoupravljanje v obliki ustanavljanja delovnih skupnosti v občini in v RSNZ. ZNZ (1967) tudi natančno ločuje postajo milice s splošnim in postajo milice s posebnim delovnim področjem, ki opravlja le posamezne naloge iz dela postaje milice s splošnim delovnim področjem (npr. kontrolo cestnega prometa). Postaje milice so bile razdeljene na 4 kategorije (I.a., I., II. in III), ki so se določale glede na problematiko, št. prebivalstva, stanje cestnih in drugih komunikacij idr. ZNZ (1967) je za miličnike in druge (npr. kriminalisti, delavce službe državne varnosti - SDV) opredeli tudi termin pooblaščenih uradne osebe (PUO) ONZ (Krenn et al., 2014).

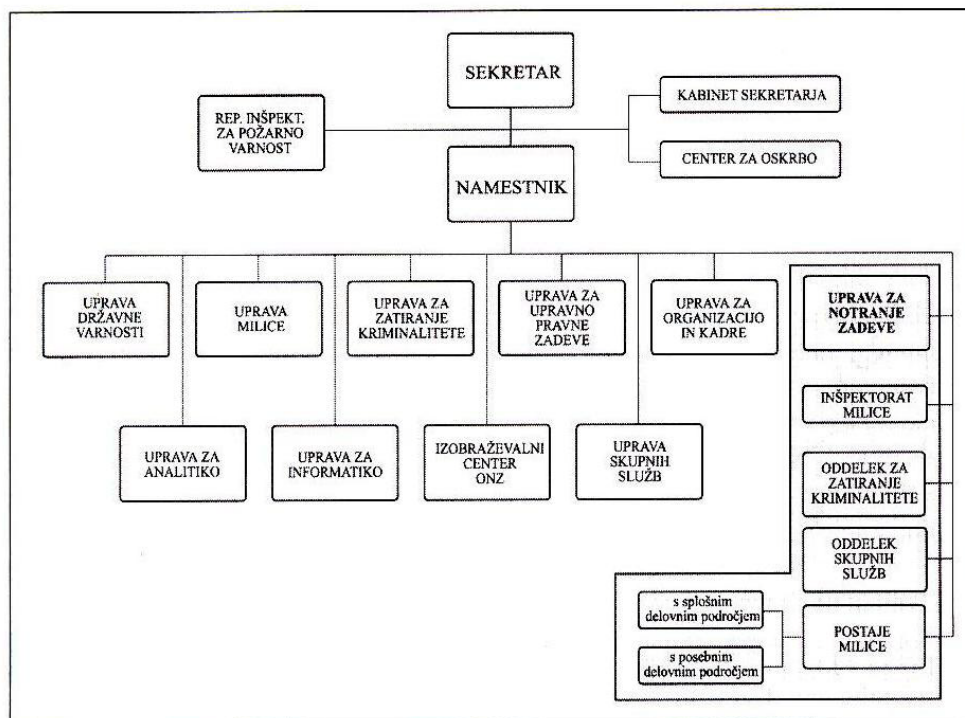
ZNZ iz leta 1972 je uvedel spremembo delitve notranjih zadev na zadeve državne varnosti, zadeve javne varnosti in upravne notranje zadeve. Organi so bili RSNZ, UJV in postaje milice s splošnim delovnim področjem. UJV je ustavljena kot področni organ RSNZ za opravljanje zadev javne varnosti iz republiške pristojnosti. Načelnika UJV imenuje RSNZ, ko dobi mnenje občin na območju UJV. Postaja milice s posebnim delovnim področjem je strokovna enota UJV za neposredno opravljanje nalog postaje milice za posamezno področje in je v sestavi UJV (Krenn et al., 2014).

² Odločba o ustanovitvi in delu UJV v SRS (Ur. List SRS, št. 30-254/1967 z dne 27. 7. 1967)

Organizacija ONZ in seveda RSNZ je kasneje temeljila na ZNZ iz leta 1980, pri čemer je zakon določal, da so ONZ bili (Čas, 2012; slika 2.1):

- republiški sekretariat za notranje zadeve (RSNZ), ki je bil najvišji organ ONZ in ga je vodil republiški sekretar za notranje zadeve;
- uprave za notranje zadeve (UNZ)³, ki so bile območni organi RSNZ za opravljanje določenih nalog s področja notranjih zadev in so jih vodili načelniki UNZ;
- postaje milice s splošnim delovnim področjem, ki so bile ustanovljene za opravljanje nalog javne varnosti in določene naloge varstva ustavne ureditve na območju občine;
- upravni organi, ki so jih ustanovljale občinske skupščine za opravljanje notranjih zadev iz svoje pristojnosti.

V Sloveniji je bilo takrat 13 UNZ-jev: Celje, Koper, Kranj, Krško, Ljubljana mesto, Ljubljana okolica, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Postojna, Slovenj Gradec in Trbovlje (Čas, 2012).

Slika 2.1 Organizacija RSNZ leta 1984 (Bukovnik v Čas, 2012)

³ Iz leta 1972 imenovana uprave javne varnosti (UJV)

Z Zakonom o policiji (ZPol, 1998) je slovenska policija postala organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve (MNZ) Republike Slovenije. Policija je tako postala moderna in po evropskih merilih oblikovana policijska organizacija, ki je sposobna učinkovito odgovoriti na izzive sodobnega življenja in zagotoviti visoko stopnjo varnosti. Policija je pridobila samostojnost, pri čemer je ministrstvo določalo razvojne, organizacijske, kadrovske in druge temeljne usmeritve za njeno delo, skrbelo za njeno finančno poslovanje in investicije ter koordiniralo in usklajevalo policijski informacijski in telekomunikacijski sistem s sistemi drugih državnih organov. Ministrstvo pa je tudi usmerjalo in nadziralo izvajanje nalog policije.

V letu 2013 je prišlo do implementacije nove policijske zakonodaje, pri čemer sta ZPol (1998) nadomestila Zakon o organiziranosti in delu v policiji (ZODPol, 2013), ki ureja organizacijo, delovanje in vodenje policije in Zakon o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol, 2013), ki ureja naloge in pooblastila policije.

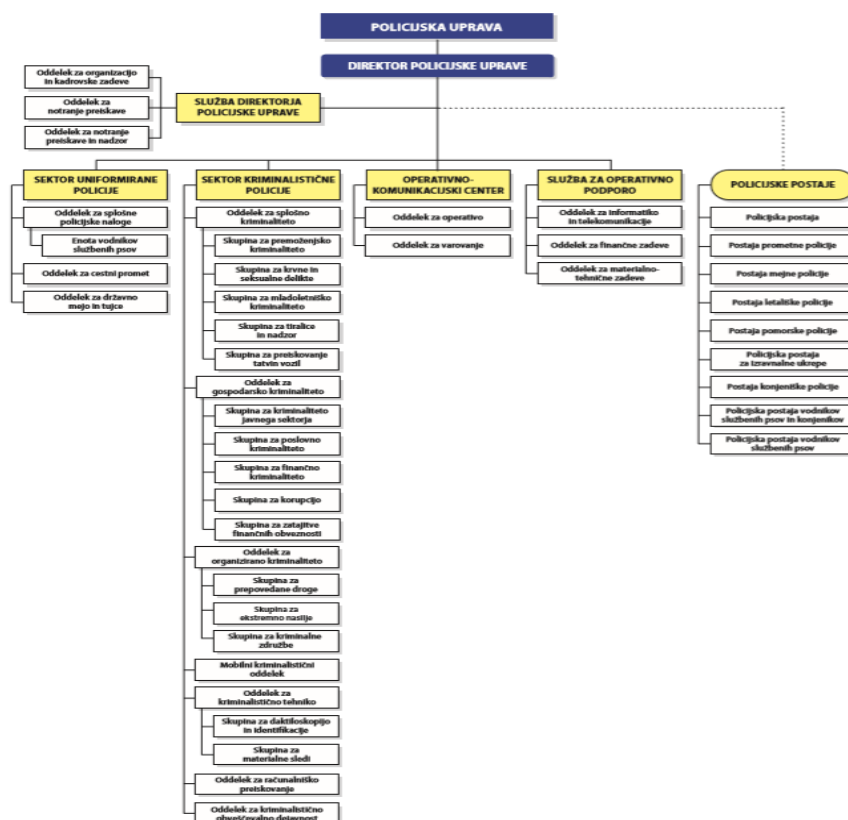
Policija je pristojna za opravljanje številnih nalog, ki izhajajo iz ZNPPol (2013) in so obenem temeljno poslanstvo policije. Naloge policije so tako zagotavljanje varnosti ljudi in premoženja, preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje prekrškov in kaznivih dejanj, vzdrževanje javnega reda in mira, nadzorovanje državne meje, urejanje in nadzorovanje cestnega prometa ter izvajanje drugih zakonsko določenih nalog.

Policija kot eden od subjektov sistema notranje varnosti z uresničevanjem svojih nalog prispeva k notranji stabilnosti in varnosti v Republiki Sloveniji. Za uspešno zagotavljanje notranje varnosti policija sodeluje z drugimi subjekti, ki prispevajo k zagotavljanju nacionalne varnosti Republike Slovenije (ZODPol, 2017) in ti subjekti so posamezniki in skupnost. Pri izvajanju svojih nalog policija izvaja preventivno dejavnost (ZNPPol, 2013). Naloge policije izvajajo uniformirana in kriminalistična policija ter specializirane enote policije, pri čemer zakon določa, da policijo sestavljajo generalna policijska uprava (GPU), policijska uprava (PU) in policijska postaja (PP) (ZODPol, 2017). Ta sestava policije jasno pokaže, da je policija tripartitna organizacija, razdeljena na državni, regionalni in lokalni

nivo. Policijo na državnem nivoju vodi generalni direktor policije, ki vodi tudi delo GPU, regionalni nivo vodi direktor policijske uprave, lokalni nivo pa komandir območne policijske postaje (glej sliko 2.2). Za namen zaključnega dela smo se omejili na regionalni oz. predvsem na lokalni nivo, kjer deluje območna policijska postaja kot organizacijska enota policije, ustanovljena za neposredno opravljanje nalog policije na določenem območju policijske uprave, pri čemer njeno območje in sedež določi minister na predlog generalnega direktorja policije. Območja policijskih postaj morajo biti usklajena z mejami občin tako, da ena policijska postaja izvaja naloge policije na celotnem območju ene ali več občin ali pa tako, da na območju ene mestne občine izvaja naloge policije več policijskih postaj. Območna policijska postaja izvaja naloge v skladu z letnim načrtom dela, ki ga sprejme komandir. Pred pripravo letnega načrta pa komandir pozove občine na svojem območju, da podajo predloge prioriternih nalog pri zagotavljanju varnosti, na kar se ti predlogi preučijo in se jih po oceni vključi v letni načrt. Po potrebi komandir obvešča občinski svet o varnostnih razmerah na območju občine (ZODPol, 2017). Iz tega lahko razberemo, da že normativna ureditev nalog policije poziva skupnost k sodelovanju in s tem odpira in daje možnost izoblikovanju preventivnega dela. Poleg tega ZODPol (2017) v členih od 34. do 37. določa posebno poglavje namenjeno sodelovanju policije s samoupravno lokalno skupnostjo, civilno družbo ter medinstitucionalnemu sodelovanju, ki se nanaša na izboljšanje varnosti, spodbujanje varnostnega samoorganiziranja prebivalcev, nudenja pomoči in partnerskega sodelovanja.

Na podlagi Uredbe o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih javne uprave in v pravosodnih organih (Uredba, 2019) je v policiji sprejet Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v policiji, ki določa delovna mesta z opisom nalog in pogoje za zasedbo delovnega mesta, pri čemer navedeni akt za območno policijsko postajo določa sistemizacijo naslednjih delovnih mest: višji policist, višji policist – starejši policist, višji policist – stalni dežurni, višji policist – kriminalist, višji policist – VPO, pri čemer ima VPO v opisu del in nalog navedene sicer vse naloge, ki jih določa ZODPol (2013) vendar so njegove primarne naloge specializirane na področje

preventivnega dela, zato je tudi nosilec preventivnih nalog na območju policijskega okoliša.

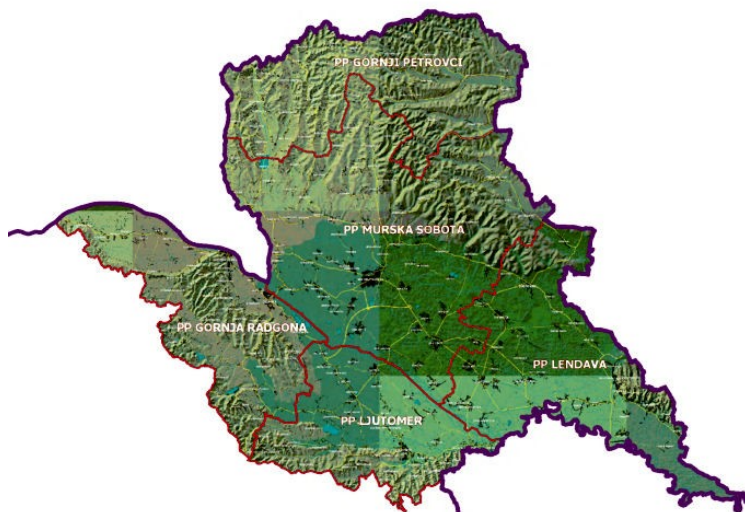
Slika 2.2 Organigram policije (Policija, n. d. b)

2.1 Predstavitev Policijske uprave Murska Sobota

Območje, ki ga pokriva PU Murska Sobota, obsega severovzhodni predel države in meri 1.337 km², kar predstavlja 6,6 % površine celotne države. Na severu in severozahodu PU Murska Sobota meji z Republiko Avstrijo (64 km), na vzhodu in severovzhodu z Republiko Madžarsko (102 km), na jugovzhodu z Republiko Hrvaško (61 km) in v notranjosti z območjem PU Maribor (glej sliko 2.3).

Območje PU Murska Sobota je razdeljeno na štiri upravne enote: Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava ter Ljutomer in 27 občin. Na območju PU Murska Sobota živi 118.573 prebivalcev (Statistični urad RS, 2012).

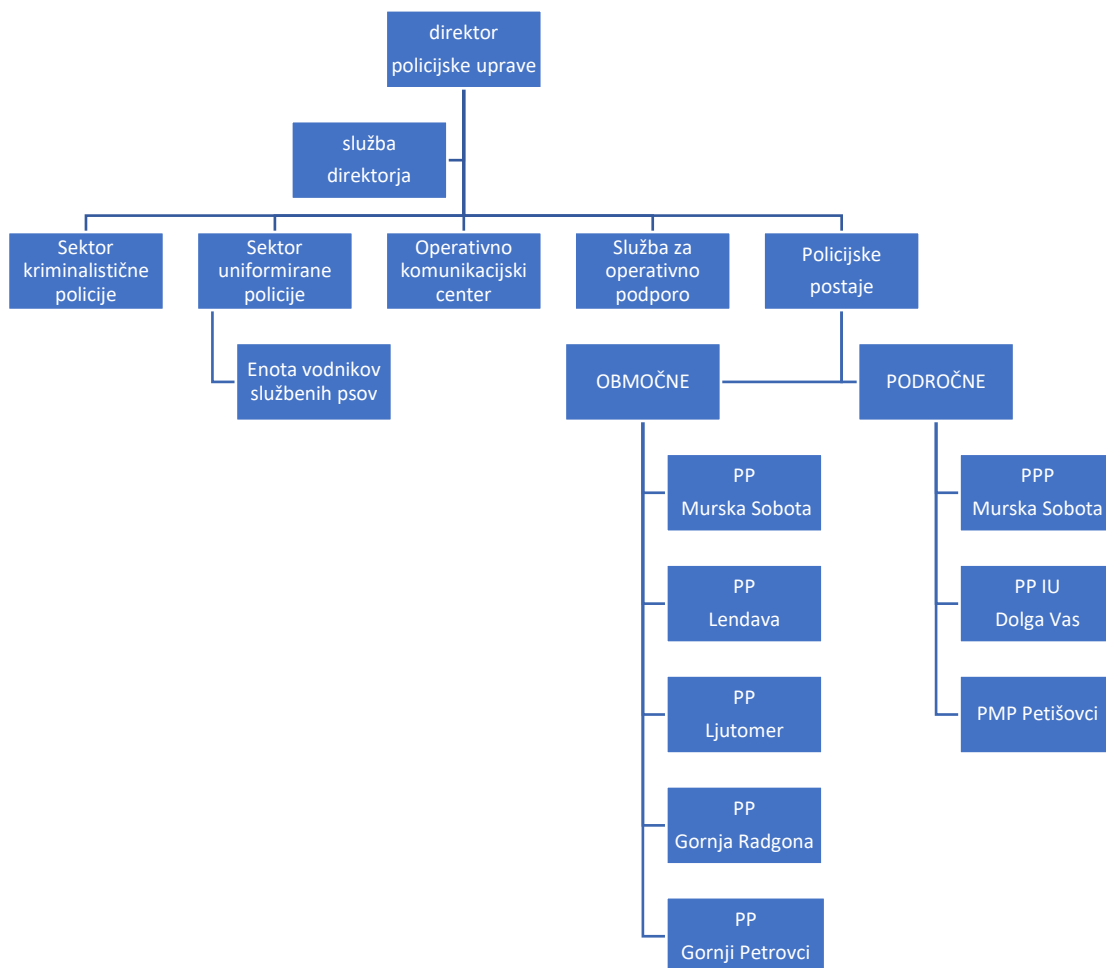
Notranje organizacijske enote PU Murska Sobota so: služba direktorja, sektor kriminalistične policije, sektor uniformirane policije, operativno-komunikacijski center in služba za operativno podporo (Policija, n. d. c).

Slika 2.3 Območje Policijske uprave Murska Sobota (Policija, n. d. c).

Na lokalni ravni v okviru PU Murska Sobota deluje pet območnih (glej sliko 2.3) in tri področne policijske postaje (glej sliko 2.4). Sedeži območnih policijskih postaj so v Murski Soboti, Lendavi (policijska pisarna Dobrovnik) Gornji Radgoni, Ljutomeru (policijska pisarna Razkrižje) in Gornjih Petrovcih (policijska pisarna Rogašovci in Hodoš). Po številu prebivalcev in statusa mesta je PP Murska Sobota največja območna enota v PU Murska Sobota, zato jo tudi v nadaljevanju predstavljamo.

Področne policijske postaje na območju PU Murska Sobota so Postaja prometne policije, Policijska postaja za izravnalne ukrepe in Postaja mejne policije Petišovci, ki pokriva mejna prehoda za mednarodni cestni promet Petišovci in Gibina, mejna prehoda za obmejni prehod Razkrižje in Hotiza ter mejni prehod za mednarodni železniški promet Lendava. V okviru Sektorja uniformirane policije deluje enota vodnikov službenih psov.

Slika 2.4 Organigram Policijske uprave Murska Sobota (lasten)

2.1.1 Policijska postaja Murska Sobota

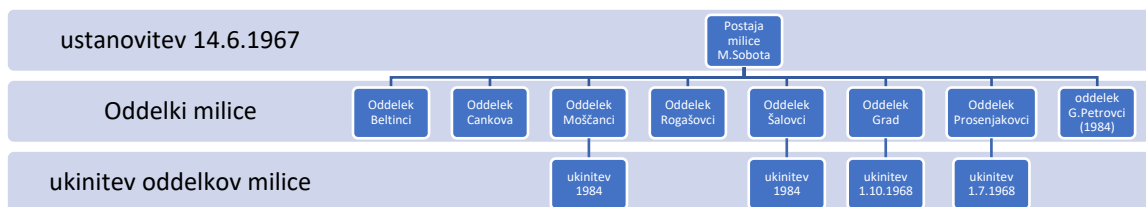
Skupščina občine Murska Sobota je dne 14. 6. 1967 ustanovila Postajo milice Murska Sobota z oddelki milice v Beltincih, Cankovi, Moščancih, Rogašovcih, Šalovcih, Gradu in Prosenjakovcih. Sistemizacija Postaje milice je bila 100 delovnih mest. Že naslednje leto (23. 5. 1968) RSNZ izda soglasje za ukinitvev oddelkov milice v Prosenjakovcih (ukinitev 1. 7. 1968) in v Gradu (ukinjena 1. 10. 1968). Istočasno se je zmanjšala sistemizacija delovnih mest Postaje milice Murska Sobota, ki je v letu 1969 bila na 94 delovnih mest. Ob koncu leta 1969 je bilo na UNZ Murska Sobota sistemiziranih 224 delovnih mest, od tega zasedenih 197 delovnih mest (87,95 % zasedenost) (Krenn et al., 2014).

UJV Murska Sobota dne 14. 9. 1973 predlaga ukinitvev oddelka milice Moščanci zaradi malega števila delavcev in bližine Murske Sobote. RSNZ izda soglasje za ukinitvev, vendar se ukinitvev takrat ni izvedla (izvedlo po 10 letih). Postaja milice Murska Sobota je imela leta 1979 sistemiziranih 104 delovnih mest od tega 91 delovnih mest PUO. Poleg matične enote so imeli še oddelek milice v Beltincih, Cankovi, Moščanci, Rogašovcih in Šalovcih. Na Cankovi in Rogašovcih sta komandirja oddelka milice imela še pomočnika.

Postaja milice Murska Sobota je imela:

- komandirja, namestnika komandirja in dva pomočnika komandirja;
- skupaj je bilo 7 vodij varnostnih okolišev I. kategorije, od tega 5 na matični postaji in 1 v Rogašovcih in Šalovcih. Imeli so tudi 17 vodij varnostnih okolišev II. kategorije in 17. pomočnikov vodij varnostnih okolišev;
- stalnih dežurnih je bilo 6 (4 na matični postaji in 2 v Rogašovcih);
- na matični postaji sta bila 2 vodnika službenega psa;
- skupaj je bilo 31 miličnikov (11 na matični postaji, 9 v Rogašovcih in 7 na Cankovi). Miličniki iz oddelkov na Cankovi in Rogašovcih so delali tudi na mejnih prehodih za obmejni promet Cankova, Korovci, Gerlinci, Fikšinci, Kramarovci, Sotina in Matjaševci;
- razen oddelka Moščanci in Šalovci so imele vse enote vodjo pisarne, matična postaja pa 2 administratoriki in tehničnega risarja.

Leta 1984 je bil ustanovljen oddelek milice Gornji Petrovci, ki je pokrival zelo velik teren, saj sta se z njegovo ustanovitvijo hkrati ukinila oddelka milice Šalovci in Moščanci (glej sliko 2.5). Na oddelku milice je bilo zaposlenih 10 miličnikov, vodstvo, tajnica in snažilka. Novost pri delu je bila uvedba dežurstva na oddelkih milice v času med 21. in 7. uro, patrolje na terenu so bile med 5. in 23. uro, ob vikendih pa tudi ponoči. Oddelek milice je imel 5 varnostnih okolišev, kjer so delali 4 vodje okolišev (Krenn et al., 2014).

Slika 2.5 Organigram Postaje milice Murska Sobota od leta 1967 do leta 1991 (lasten)

Prva reorganizacija policije je bila v letu 1992 z izvedbo projekta »javna varnost« pri čemer je navedeni projekt spodbudilo več dejavnikov kot je nastanek samostojne neodvisne države, spremembe varnostnega sistema in normativne spremembe. Druga reorganizacija policije je bila leta 1996 s projektom policija na lokalni ravni (Mikulan in Žaberl, 1996) oziroma je šlo za nadaljevanje projekta »javna varnost«, zato smo spremembo reorganizacije PP Murska Sobota prikazali v posebnem poglavju v sklopu projekta »javna varnost«.

Danes PP Murska Sobota pokriva in deluje na območju upravne enote Murska Sobota, kjer je Mestna občina Murska Sobota in 5 občin (Beltinci, Cankova, Moravske Toplice, Puconci in Tišina). Na območju PP Murska Sobota živi 44.688 prebivalcev (SURS, 2017; (Policija, n. d. c; glej tabelo 2.1).

Tabela 2.1 Število prebivalcev na območju občin, ki jih pokriva PP Murska Sobota (SURS, 2017)

Občina	Površina	Število prebivalcev	Moški	Ženske	Povprečna starost
Murska Sobota	64,4 km ²	18.870	8.951	9.919	39,93 let
Beltinci	62,2 km ²	8.233	4.109	4.124	38,39 let
Cankova	30,6 km ²	1.794	881	913	40,61 let
Tišina	38,8 km ²	4.012	1.983	2.029	39,02 let
Moravske Toplice	144,5 km ²	5.831	2.902	2.929	40,76 let
Puconci	107,58 km ²	5.948	2.908	3.040	37,15 let
Skupaj	448,08	44.688	21.734	22.954	39,31

Na podlagi Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v policiji (Sistemizacija, 2019) je na PP Murska Sobota zasedenost pooblaščenih uradnih oseb 78,3 % in sicer: komandir (1/1 oz. 100 %), policijski inšpektor specialist – pomočnik komandirja (4/5 oz. 80 %), višji policist – kriminalist (9/11 oz. 81,8 %), višji policist – VPO (5/6 oz. 83,3 %), višji policist – stalni dežurni (5/6 oz. 83,3 %), višji policist – starejši policist (9/10 oz. 90 %), višji policist (14/21 oz. 66,7 %). Neposredne naloge na terenu izvaja trenutno 37 policistov⁴ od skupno sistemiziranih 48 (77 %) oziroma to pomeni, da glede na število prebivalcev (44.688) pride na enega policista okrog 1.207 prebivalcev.

Pravilnik o območjih in sedežih območnih policijskih postaj (Pravilnik, 2013) določa, da PP Murska Sobota opravlja svoje naloge na območju 90 naselij, ki jih navedeni pravilnik tudi našteva (glej tabelo 2.2).

Tabela 2.2: Naselja in območja policijskih okolišev na PP Murska Sobota (Pravilnik, 2013)

	Občina/ št. naselij	Naselja / območja
1.	Murska Sobota (11 naselij/vasi)	Bakovci, Černelavci, Krog, Kupšinci, Markišavci, Nemčavci, Polana, Pušča, Rakičan, Satahovci, Veščica
2.	Murska Sobota (5 mestnih četrti)	Mestna četrt Center, Mestna četrt Ledava, Mestna četrt Park, Mestna četrt Partizan, Mestna četrt Turopolje
3.	Beltinci (8 naselij/vasi)	Beltinci, Bratonci, Dokležovje, Gančani, Ižakovci, Lipa, Lipovci, Melinci
4.	Puconci (23 naselij/vasi)	Beznovci, Bodonci, Bokrači, Brezovci, Dankovci, Dolina, Gorica, Kuštanovci, Lemerje, Mačkovci, Moščanci, Otovci, Pečarovci, Poznanovci, Predanovci, Prosečka vas, Puconci, Puževci, Strukovci, Šalamenci, Vadarci, Vaneča, Zenkovci
5.	Tišina (12 naselij/vasi)	Borejci, Gederovci, Gradišče, Krajna, Murski Črnci, Murski Petrovci, Petanjci, Rankovci, Sodišinci, Tišina, Tropovci, Vanča vas
	Cankova (8 naselij/vasi)	Cankova, Domajinci, Gerlinci, Gornji Črnci, Korovci, Krašči, Skakovci, Topolovci
6.	Moravske Toplice (28 naselij/vasi)	Andrejci, Berkovci, Bogojina, Bukovnica, Čikečka vas, Filovci, Fokovci, Ivanci, Ivanjševci, Ivanovci, Kančevci, Krnci, Lončarovci, Lukačevci, Martjanci, Mlajtinci, Moravske Toplice, Motvarjevci, Noršinci, Pordašinci, Prosenjakovci, Ratkovci, Sebeborci, Selo, Središče, Suhi vrh, Tešanovci, Vučja Gomila

⁴ Upoštevani podatki za višje policiste, višje policiste – starejše policiste/VPO/kriminaliste

3 Implementacija projekta policije na lokalni ravni: področje preventive

Po osamosvojitvi slovenske države je slovensko policijo zaznamovalo kar nekaj večjih organizacijskih sprememb, ki so vplivale na delo policistov. Cilji skoraj vsake reforme, kakor so bili predstavljeni javnosti, so si bili zelo podobni: izboljšati uspešnost in učinkovitost policijskega dela, decentralizirati odločanje, povečati fleksibilnost institucije, poudarek z represivne prestaviti na preventivno funkcijo ter policijo profesionalizirati in približati ljudem (D. Anželj, intervju, 18. 5. 2019).

Prvo veliko reorganizacijo policijske »zgradbe« predstavljajo aktivnosti projekta Javna varnost, ki so se začele že takoj po letu 1991. Še pred tem so bili sicer ustanovljeni operativno-komunikacijski centri; septembra 1992 na MNZ in UNZ Ljubljana, januarja 1993 pa še na preostalih desetih UNZ. Idejni projekt Javna varnost za lokalno in regionalno raven je bil sprejet na razširjenem kolegiju notranjega ministra julija 1992, nato so ga poskusno začeli izvajati v začetku leta 1993 na območju takratne UNZ Kranj, dokler ni bila reorganizacija z vladnim soglasjem 1. februarja 1996 vpeljana tudi na preostale UNZ. S tem so bile vpeljane korenite spremembe na vseh ravneh policije, na lokalni ravni so bile uvedene nove oblike organiziranosti policijske postaje, oddelkov, okolišev in pisarn kot metod dela, velik poudarek pa je bil dan tudi notranji delitvi oziroma specializaciji dela (MNZ, Policija, 2016).

Proučevanje reorganizacij policije v Sloveniji po osamosvojitvi leta 1991 je pokazalo, da je vrsta posameznih projektov po segmentih povzročila prilagajanje policijske organizacije spreminjajočemu okolju, v katerem je delovala policija. Izvajanje projektov reorganizacije je pokazalo, da se organizacijske spremembe veliko lažje izvedejo na regionalnem in lokalnem nivoju. Za spremembe kot stalnico policijske organizacije je treba motivirati policijska vodstva, da sprejmejo potrebo po reorganiziranju. Treba je sprožiti proces približevanja policije lokalni skupnosti in to početi sistematično na način spremembe miselnosti in načina dela, kot tudi z ustreznimi zakonskimi spremembami (Anželj, 2009).

3.1 Ocena stanja pred izvedbo projekta »javna varnost«

Anželj (intervju, 18. 5. 2019) pravi, da je osnovni cilj takratne reorganizacije bil doseči racionalen in učinkovit sistem javne varnosti, ki bi zagotavljal usklajeno delovanje vseh policijskih služb (policija in takratna kriminalistična služba). Zaradi navedenega je velik problem predstavljalo takratno sodelovanje in koordiniranje dela uniformirane in neuniformirane policije zlasti na področju preprečevanja in odkrivanja kaznivih dejanj, kar pa je zaradi dvojne pristojnosti in odgovornosti, ki ni bila jasno razmejena, povzročalo destruktivne težnje in s tem manjšo učinkovitost policije nasploh. Organizacijska struktura je kljub deklariranim skupnim ciljem omogočala visoko stopnjo samostojnosti posameznih služb, tako organizacijsko kot funkcionalno, tako da je vsaka služba po svojih kriterijih ocenjevala stanje, za katero sta bili skupno odgovorni. Službi sta tudi ločeno načrtovali delo za doseg zastavljenih ciljev. Notranja organizacijska delitev, specializacija, razlike v delovnem času, prostorski organiziranosti pa je dodatno pogojevala konkurenco in tekmovanje med službama ter tudi skrivanje informacij. Poznane so bile negativne ocene policistov, ki so trdili, da delavci kriminalistične službe rešujejo le okoli 10 % kriminalitete, vse ostalo pa reši policija. Nasprotno pa so delavci kriminalistične službe dokazovali, da se policija na področju kriminalitete ukvarja le z »malenkostmi« tako da večino družbi najbolj nevarne kriminalitete rešijo delavci kriminalistične službe (Anželj, 2009).

Anželj (intervju, 18. 5. 2019) pravi, da so obstajali problemi obstoječe organizacije, kot so na primer:

- pripraviti in uskladiti je bilo treba novo zakonodajo, kajti takratna zakonodaja se je takrat nanašala na zakonodajo bivše Jugoslavije;
- ni še bila znana dokončna organiziranost – lokalna in regijska organiziranost;
- z dosedanjimi reorganizacijami so nastale nove organizacijske enote, ki so po vsebini dela sodile v okvir javne varnosti (npr. OKC, SE, UVZ), ki jih je bilo treba razvrstiti v organizacijsko strukturo;

- vloga vodje varnostnega okoliša je izhajala iz teritorialne kot tudi politične organiziranosti, zato ni bila več ustrezna. Določiti je bilo potreben koncept notranje delitve dela na policijskih postajah;
- nastajale so organizacijske in druge razlike med splošnimi in posebnimi policijskimi enotami.

3.2 Projekt »javna varnost« kot (re)organizacijska paradigma slovenske policije

Glavni razlogi za projekt javne varnosti so bili nastanek samostojne neodvisne države, spremembe varnostnega sistema in normativne spremembe. Z osamosvojitvijo Republike Slovenije se je nekako začela tudi reorganizacija takratnih ONZ, ki so bili obsežen, kompleksen in dinamičen sistem. Z osamosvojitvijo je prišlo do družbenopolitičnih sprememb, oblikovanje novega političnega kot tudi pravnega sistema, s sprejemom URS (1991) se je vzpostavil sistem lokalne samouprave, zato so navedene spremembe nakazovale tudi potrebo po vzpostavitvi sodobnega in učinkovitega sistema javne varnosti. Z nastankom samostojne države se je postopoma reformirala nova policijska zakonodaja, ki je bila temelj policijskega dela takratnih ONZ oziroma je še dandanes temelj delovanja policije kot organa v sestavi MNZ. Reorganizacijo je bilo treba izpeljati tako, da okolje tega procesa ne občuti v smislu zmanjševanja kvalitete in kvantitete policijskega dela. Za osnovno metodo je bil izbran enostaven model organizacijskega razvoja, ki se je uporabljal za reševanje problemov sistema ONZ kot celote in njegovih posameznih delov. Za izhodišče so se upoštevale predvsem tuje izkušnje, predvsem iz zahodno evropskih držav (Anželj, 2009; D. Anželj, intervju, 18. 5. 2019).

Prve spremembe so se nanašale na makro-organizacijo organov za notranje zadeve v letu 1991, saj je v ta namen bil v okviru ožjega kolegija RSNZ sprejet predlog makro-organizacije ONZ, s katerim so se izoblikovali strateški cilji slovenske policije, ki so temeljili na tem, da slovenska policija postane sodobna evropska policija, ki je politično nevtralna, in da zagotavlja varnost državljanov z upoštevanjem človekovih pravic in svoboščin. Za uresničitev strateških ciljev pa so bile potrebne spremembe (pravne, organizacijske,

kadrovske itd.) takrat obstoječega policijskega sistema. To je bilo mogoče izpeljati le s stalnim organizacijskim razvojem, ki zagotavlja načrtno proučevanje organizacije, njenih procesov, odnosov, metod in operativnih ciljev, ki pripeljejo do boljših rezultatov. Organizacijski razvoj je proces, ki se nikoli ne zaključi, saj se proces reorganizacije ves čas poskuša izboljševati, pri čemer pa je pomembno, da je reorganizacija mogoče le v sistemu, ki si prizadeva za novo znanje in kritično prevrednotenje starega znanja, zato mora policijski management stremeti k temu in biti pripravljen na spremembe (D. Anželj, intervju, 18. 5. 2019).

Idejni projekt javna varnost za lokalno in regionalno raven je bil sprejet na razširjenem kolegiju ministra za notranje zadeve dne 3. 7. 1992. Preizkus slednjega oziroma novega delovanja in organiziranosti slovenske policije na lokalnem in regionalnem nivoju se je začel s 1. 1. 1993 na območju takratne UNZ Kranj. Izkušnje poskusnega izvajanja so se s soglasjem Vlade Republike Slovenije 1. 2. 1996 postopoma prenesle na ostale UNZ (Anželj, 2009). Šlo je za projekt, ki naj bi pomenil reorganizacijo slovenske policije na regionalnem in lokalnem nivoju s ciljem postati sodobna evropska policija, ki bo uspešno varovala življenja in premoženje ljudi. Za uresničitev ciljev sodobne evropske policije je bilo treba narediti korak naprej v smeri razvoja preventive kot segmenta policijskega dela in prav projekt »javna varnost« je preventivnemu delu dal pomembno vlogo, saj je uvedel nekatere nove metode preventivnega dela in uvedel situacijsko preventivo. Osnovna značilnost preventivnega dela je permanentna aktivna komunikacija z javnostjo, ki stremi k ozaveščanju javnosti in da le ta sodeluje pri motečih se pojavov in dogodkov v družbi. S projektom »javna varnost« je nosilec preventivnih nalog postal vodja policijskega okoliša, policijske pisarne več niso bile institucionalne enote policijske postaje, temveč so postale oblike dela policijske postaje, zato so se nekateri manjši oddelki policijskih postaj preimenovali v pisarne. Namen policijske pisarne je bil, da je vodja policijskega okoliša, ob določenem času v policijski pisarni, glede na morebitne potrebe ljudi, pa tudi izven tega časa in na ta način prisluhne ljudem (razgovori, nasveti, svetovanje itd.). Temelj policijske postaje, kot jo poznamo danes, je bil uveden s projektom »javna varnost«, saj se je pred uvedbo reorganizacije policijska postaja takrat imenovala postaja milice, ki so jo sestavljali

komandir, namestnik komandirja in eden ali več pomočnikov (vsi ti so tvorili vodstvo), administracija, vodje varnostnih okolišev (VVO), pomočnik VVO in policisti (D. Anželj, intervju, 18. 5. 2019).

Na podlagi idejnega projekta so se naloge po novem konceptu javne varnosti opravljale v naslednjih organizacijskih enotah (Anželj, 2009; D. Anželj, intervju, 18. 5. 2019):

- policijski postaji;
- kombinirani policijski postaji, ki je nastala po združitvi nekaterih splošnih policijskih postaj in policijskih postaj s posebnim delovnim področjem;
- policijskem oddelku, ki se organizira tam, kjer je ustanovitev policijske postaje neracionalna, policijska pisarna pa glede na varnostne razmere ni ustrezna oblika dela (Lekšan, 2010);
- policijski pisarni, na območju nekaterih policijskih oddelkov. Policijska pisarna ni institucionalna enota policijske postaje, temveč metoda dela policijske postaje. Policijske pisarne nimajo praktično nobene infrastrukture, saj gre za metodo dela v posameznih prostorsko odmaknjenih okoljih od policijske postaje. Gre za to, da se v takih prostorih policisti pojavljajo v različnih časovnih obdobjih glede na potrebe lokalnih prebivalcev;
- v oblikovanih specializiranih skupinah za opravljanje splošno operativnih, prometno varnostnih in kriminalističnih nalog;
- v policijskem okolišu oziroma po spremembi funkcije vodje varnostnega okoliša iz represivne v pretežno preventivno vlogo. Koncept policijskega okoliša je temeljil na tem, da ga je treba osvoboditi večjega dela represivnih policijskih nalog, njegovo območje pa razširiti v bodoče lokalne skupnosti. V praksi je to pomenilo, da se VPO – policist univerzalec, ki je opravljal vse policijske naloge, preobrazi v VPO – specializiranega policista, ki se ne bo ukvarjal z vsemi policijskimi nalogami, temveč bo večina njegovih nalog preventivne narave.

3.3 Evalvacija projekta javne varnosti

D. Anželj (intervju, 18. 5. 2019) poudarja, da je evalvacija projekta javne varnosti bila naslednja:

- policijska pisarna je zadostni nadomestek za policijski oddelek, če je v skupnosti malo varnostnih pojavov, je zagotovljena operativna prisotnost na terenu, da javnost sprejme argumente za policijsko pisarno in da se policija s pomočjo preventive še naprej povezuje z državljani;
- VPO kot nosilec preventivnega dela je uspešna in učinkovita oblika policijskega dela, če se policisti usposobijo za takšno delo in če organizacija oblikuje drugačne instrumente za načrtovanje, analiziranje in ocenjevanje njihovega dela;
- združevanje policijskih postaj ima več prednosti kot slabosti. Združevanje omogoča prilagodljivo notranjo organizacijo;
- oblikovanje specializiranih skupin (LKS in idr.) je oblika, ki pomaga k povečani uspešnosti in učinkovitosti policijske postaje, če se policiste dodatno usposobi, če se oblikuje instrumente za koordinacijo in integracijo navedenih specializiranih skupin;
- na osnovi policijske statistike o obravnavanih kaznivih dejanjih in prekrških je bilo ugotovljeno, da se varnostne razmere na območjih, kjer je prišlo do ukinitve policijskih oddelkov, niso poslabšale;
- ukinitvev policijskih oddelkov ni zmanjšala občutka varnosti državljanov;
- policijska pisarna kot nadomestek policijskega oddelka ni zmanjševala povezanosti med policijo in državljani;
- obveščenost državljanov o namenu in nalogah policijske pisarne je premajhna, kar je zlasti veljajo za preventivne naloge. Državljanji niso bili seznanjeni z uradnimi urami policijske pisarne, ker niso imeli varnostnih problemov;
- vloga VPO v praksi ni bila takšna, kot je bila definirana, saj bi VPO moral ločevati preventivne in represivne naloge. Razlog za to je premajhno število policistov na terenu, saj so VPO-ji še vedno razporejeni na vse naloge, ki jih izvajala policijska postaja.

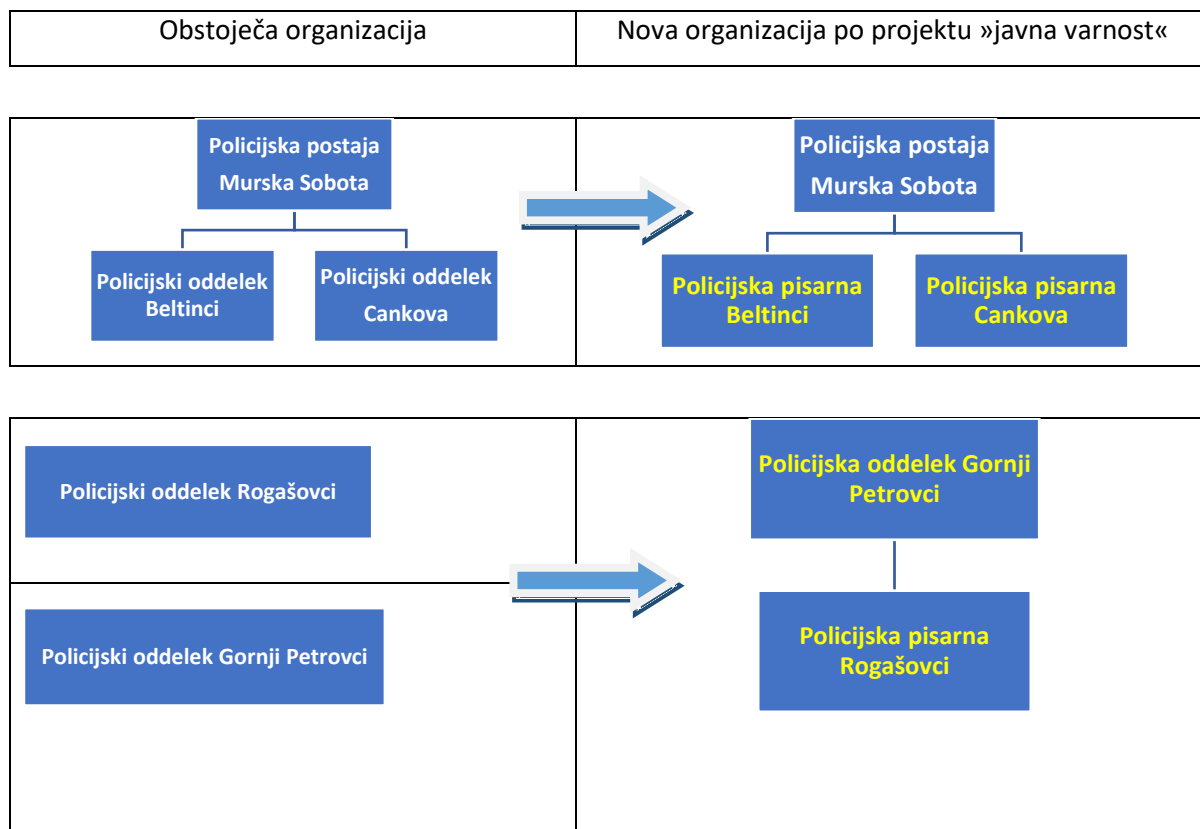
Pomembno izhodišče projekta »javna varnost« je bilo, da naj prihodnja organiziranost temelji na varnostnih kriterijih, ne pa na upravno političnih. S projektom se je želel doseči profesionalni model organiziranosti policije, ki bi onemogočal politične zlorabe. Zmanjšati bi se morala odtujenost policije od ljudi.

3.4 Analiza projekta »javna varnost« na primeru PP Murska Sobota

V letu 1995 je bil pripravljen predlog projekta javne varnosti za območje UNZ Murska Sobota, pri čemer izpostavljamo bistvene značilnosti predloga za območje PP Murska Sobota (D. Anželj, intervju, 18. 5. 2019):

Na območju PP Murska Sobota je bilo pri pripravi projekta javna varnost sprva upoštevanih več variant (npr. ukinitvev policijskega oddelka Beltinci in Cankova, nato, da se policijska oddelka Rogašovci in Gornji Petrovci združita s PMP Kuzma ali PMP Hodoš, da se PMP Gederovci priključi PP Murska Sobota, prav tako so bila razmišljanja, da se PP Murska Sobota razdeli na območje dveh PP). Kljub vsem možnih variantah pa le te v primerjavi s takratno izdelano sistemizacijo niso vzdržale. Zato je bila sprejeta naslednja odločitev oz. predlog reorganizacije:

- (1) postaje mejne policije Gederovci, Kuzma in Hodoš so ostale organizacijsko, tako kot so bile po prejšnji organiziranosti;
- (2) policijski oddelek Beltinci in Cankova sta se ukinila, delavci iz teh oddelkov se priključijo matični enoti PP Murska Sobota;
- (3) policijska oddelka Rogašovci in Gornji Petrovci se združita v enoviti policijski oddelek Gornji Petrovci;
- (4) na sedežu ukinjenih policijskih oddelkov se odprejo policijske pisarne.

Slika 3.1: Shema nove organizacije po projektu »javna varnost« na primeru PP Murska Sobota (lasten)

Z novo organizacijo je bila sprejeta tudi nova sistemizacija delovnih mest na PP Murska Sobota, pri čemer Anželj (intervju, 18. 5. 2019) navaja, da je bilo takrat sistemizirano 71 delovnih mest od tega, je bilo 62 pooblaščenih uradnih oseb: komandir (1), namestnik komandirja (1), pomočnik komandirja (4), kriminalist (10), stalni dežurni (4), vodja policijskega okoliša (5), vodja patrulje (14), policist (22) in vodja tehničnih zadev (1). Ostalih 9 delovnih mest je bilo nepooblaščenih uradnih oseb (administracija, snažilka..).

3.5 V skupnost usmerjeno policijsko delo kot posledica razvoja preventive

Pred letom 1991 je zakonodaja nalagala policiji, da se je vključevala v skupnost. Po osamosvojitvi Slovenije se je vloga policije v skupnosti spremenila, zaradi česar je bilo treba drugače pristopiti k delu v skupnosti. Spremembo opravljanja policijskega dela je narekovalo spoznanje, da policija ni sposobna sama rešiti problema kriminalitete, zato je iskala pomoč v skupnosti in na tej osnovi se je v policiji postopoma uvedel sodoben pristop k opravljanju policijskega dela, t.i. policijsko delo v skupnosti oz. »community policing« (Anželj, intervju, 18. 5. 2019). Prvi koraki, kot smo že navedli je bil projekt »javna varnost«, na tej podlagi pa je nato bila ustrezno spremenjena tudi policijska zakonodaja, saj je pravne temelje v skupnost usmerjenega policijskega dela postavil sprejet Zpol (1998⁵). V skupnost usmerjeno policijsko delo je oblika dela oziroma gre za filozofijo dela, pri katerem policija stremi k intenzivnem sodelovanju z lokalno skupnostjo, ostalimi državnimi organi in civilno družbo pri skupnem reševanju specifičnih problemov, pri čemer je poudarek na sodelovanju policistov z občani. Za ustrezne rezultate policijskega dela v skupnosti je potrebno predvsem proaktivno delovanje policije, kjer se osredotoča na vzroke problemov, zato takšna oblika dela sodi na področje sekundarne kriminalne prevencije (preprečevanje neželenih pojavov, dejavnikov varnostnega tveganja, splošno zagotavljanje varnosti v skupnosti, itd.) (Meško, 2001). Policijsko delo v skupnosti se v Sloveniji nenehno razvija in prilagaja novim spremembam in izzivom, zato je v ta namen bilo na tem področju sprejetih več nacionalnih strateških usmeritev na podlagi katerih se je oblikovala strategija policijskega dela v skupnosti (Smolej, 2013). V letu 2001 je bila sprejeta strategija v skupnost usmerjenega policijskega dela (Strategija, 2001), v kateri ima policijsko delo v skupnosti naslednji pomen: *»V skupnost usmerjeno policijsko delo je ožje pojmovanje preventivnega dela policije. Pomeni odpravljanje vzrokov in okoliščin, ki*

⁵ 21. člen ZPol (1998): Policijske postaje in policijske uprave sodelujejo v okviru svojih pristojnosti z organi lokalnih skupnosti na področjih, ki se nanašajo na izboljšanje varnosti v lokalni skupnosti. Policijske postaje in policijske uprave sodelujejo tudi z drugimi organi, organizacijami in institucijami, katerih dejavnost je usmerjena k zagotavljanju večje varnosti oziroma k vzpodbujanju varnostnega samoorganiziranja prebivalcev, ter jim v okviru svojih pristojnosti in možnosti nudijo pomoč. V ta namen policijske postaje in policijske uprave ter organi, organizacije in institucije iz prejšnjega odstavka sporazumno ustanavljajo svete, sosvete, komisije ali druge dogovorjene oblike partnerskega sodelovanja.

vodijo k nastanku kaznivih dejanj, prekrškov in drugih oblik deviantnih pojavov. Pri tem policija uporablja metode in oblike, ki se razlikujejo od klasičnih represivnih. Najbolj pogoste oblike in metode dela so zlasti: svetovanje, delo v posvetovalnih telesih, delo v policijskih pisarnah, izobraževanje otrok in odraslih, neformalne oblike druženja in povezovanja z državljani in organiziranje ter izvajanje preventivnih projektov in drugih aktivnosti.» (Strategija, 2001).

Leta 2013 je bila sprejeta nova strategija policijskega dela v skupnosti, ki odraža tako varnostne kot tudi ekonomske in druge razmere današnje družbe. Osnovni namen novega dokumenta *Strategija policijskega dela v skupnosti* (Strategija, 2013) je, da se z določenimi ukrepi na področju organizacije dela, delovnih procesov, usposabljanja in izobraževanja ter tudi s spremembo miselnosti o vlogi policijskega dela v skupnosti povečata učinkovitost in uspešnost dela policije na vseh področjih. Cilji nove strategije policijskega dela v skupnosti so (Policija, n. d. e): več partnerskega sodelovanja z lokalno skupnostjo, državnimi organi in civilno družbo; večja vidnost in okrepljena prisotnost policistov v lokalni skupnosti; večji občutek varnosti; večje zaupanje v delo policije in zadovoljstvo z njim. Glede na novo strategijo, policijsko delo v skupnosti ni samo preventivna, ampak tudi represivno delo policistov. Naloge morajo biti vsebinsko kakovostne in usmerjene v čim hitrejšo odpravljanje varnostnih problemov, s tem pa je mogoče pomembno vplivati na zadovoljstvo ljudi oz. na njihov občutek varnosti.

V letu 2013 so bila sprejeta tudi nova Pravila policije, ki dajejo pomen tudi policijskemu delu v skupnosti, pri čemer ga opisujejo sledeče: *»Policijsko delo v skupnosti pomeni opravljanje tistih preventivnih in represivnih nalog policije, ki preprečujejo in rešujejo varnostne probleme ter so v skladu z varnostnimi potrebami posameznika in interesi skupnosti. Policijsko delo v skupnosti omogoča skupnosti in posameznikom, da sodelujejo pri preprečevanju in reševanju varnostnih problemov ter dajanju predlogov za oblikovanje prednostnih policijskih nalog«* (Jarc et al., 2013).

Zagotavljanje varnosti ljudi in premoženja je temeljno poslanstvo policijskega dela, ki se lahko uresničuje samo skupaj z ljudmi, med katerimi in za katere policija deluje. Sedanje partnersko sodelovanje policije na lokalni ravni se najaktivneje odvija znotraj policijskih okolišev, ki so deli območja policijske postaje za neposredno opravljanje določenih nalog policije. Če govorimo o projektu »v skupnost usmerjeno policijsko delo« ima še vedno najvidnejše mesto VPO. To je policist, ki ga najpogostejše srečamo na ulicah, v blokih, na domovih, lokalih, podjetjih, občinskih upravah, vrtcih, šolah, dijaških ali študentskih domovih, ob meji, skratka nekako z naravo svojega dela sobiva z ljudmi v njihovem okolju. Naloga VPO je, da v policijskem okolišu spremlja dogodke, ki morebiti ogrožajo prebivalce, da te dogodke analizira in poskuša ugotoviti vzroke, ki privedejo do njih, zato je njegovo delo usmerjeno na preventivo in s tem na komuniciranje, poslušanje in svetovanje (Smolej, 2013; Mestna občina Maribor, n. d.)

Policija želi s policijskim delom v skupnosti razviti čim boljše partnerske odnose s prebivalci, kar se kaže skozi razvoj preventivnega dela v skupnosti in na ta način si prizadeva za izboljšanje varnostnih razmer. Dolgoročni cilj v skupnost usmerjenega policijskega dela pa ni le izboljšanje varnostnih razmer v lokalni skupnosti, temveč pridobiti večje zaupanje v delovanje policije v okolju in razvoj ter ohranjanje visoke stopnje partnerskega sodelovanja skupnosti s policijo (Koren, 2002), zato si je policija v Srednjeročnih načrtih razvoja in dela policije, ki so podlaga za pripravo letnih načrtov dela policije, postavila tudi na področju preventive strateške cilje, in sicer:

- za obdobje od leta 2003 do leta 2007 je bil ta cilj razvijanje partnerskega odnosa s posamezniki in skupnostmi (npr. razvijanje novih pristopov k ustanavljanju in delovanju delovnih teles, krepitev vloge vodje policijskega okoliša, sprejem usmeritev za izvajanje preventivnega dela, itd.) (MNZ RS, 2002);
- za obdobje od leta 2008 do leta 2012 je bil cilj vzdrževanje javnega reda ter zmanjševanje nasilja in vandalizma (npr. določitev prioritet delovanja v skupnosti, pozornost nameniti vsem oblikam nasilja, vandalizma in nestrpnosti, proaktivno delovanje pri zagotavljanju varnosti, zagotoviti krajši reakcijski čas pri interventnih dogodkih) (MNZ RS, 2007);

- za obdobje od leta 2013 do leta 2017 je bil cilj vzpostavitev soodgovornosti za zagotavljanje varnosti z lokalnimi skupnostmi (npr. krepitev partnerskega sodelovanja pri zagotavljanju varnosti in večja samostojnost enot v lokalnem okolju, izvajanje projekta mobilna policijska postaja – povečanje vidnosti in dostopnosti policije v lokalnem okolju) (MNZ RS, 2012);
- za obdobje od leta 2018 do leta 2022 je cilj utrjevanje povezanosti z lokalnimi skupnostmi in drugimi subjekti pri zagotavljanju varnosti (povečanje vidnosti in dostopnosti policistov v lokalnih okoljih in okrepitev dela v policijskem okolišu) (MNZ RS, 2016).

Pomena policijskega dela v skupnosti se morajo ob vsakem stiku z občani zavedati vsi policisti in kriminalisti, ne glede na to, kakšno delo in na kateri ravni ga opravljajo. Nosilec policijskega dela v skupnosti v policijskem okolišu pa je še vedno VPO. Zelo pomembno pa je, da se preventivni in represivni ukrepi izvajajo na visoki profesionalni ravni, kar pomeni, da je treba delo opravljati ne le strokovno, ampak tudi etično, humano, pravično in se izogibati konfliktom. Integriteta policistov in spoštljivi medsebojni odnosi, tako znotraj kot na zunaj, morajo biti na prvem mestu (Policija, n. d.). Policijsko delo je lahko učinkovito samo takrat, ko so policisti prisotni v skupnosti in skupaj z njo sodelujejo pri ugotavljanju težav in odpravljanju vzrokov za njihov nastanek (MNZ, 2017).

3.6 Pričakovan razvoj policijskega dela v skupnosti

Resolucijo o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025 – »Kakovostna policija za varno Slovenijo« (ReDRPPol, 2015) je na podlagi prvega odstavka 15. člena ZODPol (2013) sprejel Državni zbor na seji dne 29. septembra 2015. Resolucija je najvišji ključni razvojno-usmerjevalni dokument, namenjen policiji, in hkrati dolgoročni planski dokument, ki zagotavlja platformo in okvir za dolgoročni razvoj policije in je hkrati temelj srednjeročnih načrtov dela policije.

Resolucija je strateški dokument, ki odgovarja na ključna vprašanja dolgoročnega razvoja policije in zagotavlja konstantnost prioritet in vlaganje v varnost. V Resoluciji je poudarjen tudi razvoj policijskega dela v skupnosti.

Namen Resolucije (ReDRPPol, 2015), temu je sledila tudi prenova policijske zakonodaje, je visoka raven pravne in osebne varnosti ljudi in varnosti njihovega premoženja, krepitev pravne države, okrepitev sodelovanja z lokalno skupnostjo, dekoncentracija policije in uresničevanje obveznosti pri zagotavljanju mednarodne varnosti, ki jih je Republika Slovenija sprejela na policijskem področju. Policija si bo prizadevala še bolj utrditi svojo povezanost z lokalnimi skupnostmi, saj ocenjuje, da je neposreden stik z državljani v partnerskem odnosu bistvena sestavina preprečevanja varnostnih dogodkov s škodljivimi posledicami, hkrati pa ji omogoča učinkovitejše preiskovanje primerov protipravnih ravnanj, ki so škodljive posledice že povzročila. Partnerski odnos med policijo in uporabniki njenih storitev bo utrjeval tudi zaupanje v delo policije in njen javni ugled. Cilji policijskega dela v skupnosti in partnerskega sodelovanja bodo predvsem (ReDRPPol, 2015):

- spodbujanje k samozaščitnemu ravnanju in varnostnemu samoorganiziranju in pomoči;
- skupno preprečevanje varnostne problematike;
- odkrivanje in odstranjevanje vzrokov in pogojev za nastanek kaznivih dejanj, prekrškov in drugih negativnih pojavov;
- obveščanje državljanov o varnostni problematiki v lokalni skupnosti, o delu policije in možnostih preprečevanja kaznivih dejanj in drugih negativnih dejanj in pojavov, ki vplivajo na občutek varnosti.

Resolucija predvideva uveljavljen koncept policijskega dela v skupnosti in s tem tudi dolgoročni sistemski cilj projekta, katerega je preprečevanje varnostnih dogodkov, zato na tej podlagi določa posamične cilje kot so:

- visoka stopnja partnerskega sodelovanja subjektov lokalne skupnosti in prebivalcev pri zagotavljanju varnosti;

- večji občutek varnosti pri ljudeh;
- večje zaupanje ljudi v delo policije;
- večje zadovoljstvo ljudi z delom policije in
- učinkovito preprečevanje in preiskovanje kriminala.

Cilj policijskega dela v skupnosti je v okviru partnerskega odnosa čim bolj zadovoljiti potrebe in interese lokalne skupnosti po varnosti. Zato policijsko delo v skupnosti ni le preventivno delo, temveč zapleten in večplasten proces delovanja, ki zajema vsa področja dela policistov kot tudi vodstvenih in vodilnih uslužbencev. Zavzemanje za kakovostno policijsko delo v skupnosti se mora odražati pri vseh odločitvah in dejavnostih v policiji, za to pa bodo potrebne tudi spremembe miselnosti policistov in njihovih vodij. S policijskim delom v skupnosti bo policija tudi bolje preprečevala in preiskovala kriminaliteto. Partnerstvo s skupnostjo bo omogočilo pridobivanje informacij za zgodnje prepoznavanje varnostnih problemov in z njim povezanih tveganj (ReDRPPol, 2015).

4 Splošno o preventivnem delovanju kot osnovi policijskega dela

Beseda preventiva (prevencija) pomeni preprečevanje oziroma preprečitev. Je sinonim za nekakšno vnaprejšnjo zaščito, da do določenega dejanja, ki ga ne želimo, sploh ne pride (Mikulan in Žaberl, 1996). Policija večinoma deluje represivno, saj je zakonodaja naravnana tako, da so v večini zakonov predpisane kazenske sankcije, kot grožnja tistim, ki zakonov ne bodo spoštovali. Policijsko preventivo delimo na situacijsko, ki zmanjšuje možnost pojava kaznivih dejanj, na primer s posegi v okolje in povečanjem tveganja za prijetje storilcev in družbeno preventivo, ki spremlja razmere v družbi, ki vplivajo na nastanek kaznivih dejanj. Cilji policijske preventive so zaupanje državljanov v policijo, partnersko sodelovanje, zmanjševanja števila kaznivih dejanj in prekrškov, povečan občutek varnosti in drugi. Policisti pri opravljanju rednih nalog, občane spodbujajo k samozaščitnemu ravnanju in pri njih obudijo večji občutek varnosti. Pri tem je pomembno sodelovanje tudi z državnimi in drugimi subjekti v lokalni skupnosti (Peklar, Rizvič, Škerjanc, 2009).

Projekt »javna varnost« je postavil policijsko preventivo, kot eno izmed osnov policijskega dela. Gre za način opravljanja policijskega dela (poleg represivnega načina), katerega glavni cilj je zmanjšanje obsega kriminala in večja varnost ljudi in premoženja. Osnovna značilnost preventivnega policijskega dela je stalna komunikacija z javnostjo na vseh ravneh policijskega delovanja. Pri preventivnem delu seveda ni mogoče pričakovati rezultatov v kratkem času, zato se večkrat pojavijo dvomi in kritike o smiselnosti in učinkovitosti preventivnega dela. Cilji policijske preventive so (Mikulan in Žaberl, 1996):

- zmanjšanje napetosti med policijo in državljani;
- večja kakovost policijskega servisa;
- večja učinkovitost pri reševanju problemov v lokalni skupnosti;
- večja odgovornost državljanov pri reševanju varnostnih problemov;
- lažja dosegljivost in povečana vidnost policista.

4.1 Metode in oblike preventivnega dela

Po uspešno zastavljenih ciljih, kaj želimo doseči s preventivnim delom, poiščemo najprimernejše metode in oblike preventivnega dela. Ne obstaja splošen recept ali seznam metod dela tako kot pri represiji, kjer so natančno določeni postopki, kako se raziskuje ali rešuje določen primer kaznivega dejanja ali prekrška. Pri preventivi je treba upoštevati različne okoliščine in dejstva, ki se od primera do primera razlikujejo. Zlasti pa je treba upoštevati želje in interese državljanov. Bistveno preventivnih metod dela je v tem, da se na splošno ali pri posameznih vrstah kaznivih dejanj in pojavov zmanjšuje možnost za njihovo nastajanje ali pa, da sploh ne pride do njih. Temeljna dejavnost je zato svetovanje, s katerim se poskuša vplivati na obnašanje ljudi, ki naj bi bili v skladu z zakoni (prevencija pri potencialnih storilcih) in ki naj bi jih zaščitili pred storilci kaznivih dejanj (prevencija pri potencialnih žrtvah) (Mikulan in Žaberl, 1996).

Preventivna dejavnost policije se je ves čas izvajala pri opravljanju nalog iz 3. člena ZPol (1998) oziroma sedaj pri opravljanju nalog iz 4. člena ZNPPol (2013). Namen preventivne dejavnosti je, da policisti z različnimi specifičnimi in okolju prilagojenimi metodami in oblikami v skupnost usmerjenega policijskega dela odpravljajo vzroke za nastanek kaznivih dejanj, prekrškov in drugih deviantnih pojavov. Tako različne subjekte in državljane spodbujajo k samozaščitnemu ravnanju in poskušajo spodbujati razvoj varnostne zavesti državljanov in večji občutek varnosti. Pri tem sodelujejo med seboj in partnersko sodelujejo z državljani ter drugimi subjekti na območju lokalnih skupnosti. Vseh preventivnih nalog ni mogoče povsem konkretizirati, saj številne okoliščine vplivajo na izbiro ustrezne metode in oblike dela. Pri opravljanju preventivnih nalog se je treba prilagoditi doseženi stopnji partnerskega sodelovanja med državljani in policijo, socialnim in drugim razmeram v lokalni skupnosti, navadam in kulturi državljanov, strukturi subjektov in posebnostim varnostne problematike. Uspešnost pri opravljanju preventivnih nalog je zato odvisna od prilagodljivosti, kreativnosti, inovativnosti in samoiniciativnosti policistov (MNZ RS, 2011).

Da bi ugotovili kakšne so najpogostejše metode dela, smo povprašali multiplikatorja za področje preventive na Policijski upravi Murska Sobota (Boštjan Vučko, intervju, 20. 5. 2019), ki je povedal, da policija pri svojem preventivnem delu uporablja predvsem naslednje metode dela:

1) *Delo v posvetovalnih telesih* - to delo omogoča partnersko sodelovanje pri zagotavljanju varnosti z različnimi subjekti lokalne skupnosti in posamezniki. Javnost mora spoznati, da policija sama ne more preprečevati deviantnih pojavov, zato so potrebne različne oblike partnerskega sodelovanja, kjer se skupno rešujejo skupni varnostni problemi. Oblike partnerskega sodelovanja med drugim določa tudi Zakon o lokalni samoupravi (ZLS, 2007), ki omogoča ustanovitev posvetovalnih teles v lokalni skupnosti, zato se v ta namen ustanavljajo sveti, sosveti, komisije in druge oblike sodelovanja. V občinah so najbolj pogosti varnostni sosveti, ki so se izoblikovali na podlagi strategije policijskega dela in ti varnostni sosveti se ukvarjajo predvsem s prednostnimi nalogami za zagotavljanje varnosti v lokalnem okolju, pri čemer je glede policijskega dela izpostavljena vloga preventive. V varnostne sosvete se poleg VPO, drugih policistov in organov lokalne skupnosti po potrebi vključujejo tudi drugi organi in institucije (npr. šole, centri za socialno delo, društva, nevladne organizacije idr.). Varnostni sosvet predstavlja nekakšno telo v katerem se dajejo pobude za odpravo problemov in se v ta namen išče skupne rešitve za izboljšanje varnosti prebivalcev v lokalnem okolju.

Posvetovalna telesa se ukvarjajo s področji prometne varnosti, zagotavljanja javnega reda in miru ter preprečevanjem kriminalitete, zato v njihovo pristojnost sodi analiza varnostnih razmer v lokalnem okolju, oblikovanje strategij s področja varnosti in izvajanje preventivnih projektov kot je npr. izdajanje plakatov, zloženk, organiziranje sestankov, okroglih miz itd. (Koren, 2002).

2) *Delo v policijski pisarni* – s to metodo dela želi policija doseči tesnejše stike z državljani, se z njimi povezati in jim zagotoviti predvsem svetovanje za različno varnostno problematiko v lokalni skupnosti. Preventivno delo v policijskih pisarnah opravljajo VPO, izjemoma pa tudi drugi policisti. Na območju PU Murska Sobota so trenutno aktualne naslednje štiri policijske pisarne:

- Policijska pisarna Rogašovci in Hodoš, ki spadata pod PP Gornji Petrovci;
- Policijska pisarna Dobrovnik, ki spada pod PP Lendava in
- Policijska pisarna Razkrižje, ki spada pod PP Ljutomer

3) *Svetovanje in opozarjanje* – gre za najpomembnejši metodi preventivnega dela policije, katere namen je svetovanje in opozarjanje na samozaščitno obnašanje in ravnanje prebivalcev v lokalnem okolju. Policija lokalne prebivalce in druge subjekte opozarja ter jim svetuje na različnih varnostnih področjih, predvsem pa se to nanaša na osebno varnost in varnost premoženja. Najpogostejše oblike opozarjanja in svetovanja so ustno, pisno ter tudi medijsko.

4) *Izvajanje preventivnih projektov* – ti projekti se izvajajo, da se odpravijo vzroki in okoliščine varnostne problematike. Cilj teh projektov je izboljšanje varnostnih razmer, posledično pa se policija s temi projekti približa prebivalcem v lokalnem okolju. Policija posebno pozornost namenja preventivnim projektom v različnih življenjskih situacijah, zato so nekateri projekti sprejeti na državni ravni in sicer:

- na področju prometa (Kadar voziš, ne uporabljal telefona!; varna pot v šolo in domov; Hitrost – počasneje je varneje!; Alkohol ubija, največkrat nedolžne; varnostni pas rešuje življenja itd.);
- na področju javnega reda in mira v zvezi vandalizma, javnih shodov in prireditvev, zaščite živali, pirotehničnih izdelkov (npr. bodi zvezda, ne meči petard, itd.);
- na področju kriminalitete (nasilje nad vrstniki; nasilje v družini; varni na internetu; spletno izsiljevanje, itd.);

- nasveti za dopust (vlomilci in tatovi niso na dopustu; kraje mobilnih telefonov; tehnično varovanje stanovanjskih objektov; nasveti za večjo varnost v in ob vodi; varnost na smučiščih, itd.);
- za ranljive skupine (otroke, ženske, starejše občane) predvsem projekti: Policist Leon svetuje; Otrok, policist za en dan; Vesna – živeti brez nasilja; Ne pozabite na varnost, itd.

Poleg posebej navedenih projektov, ki se izvajajo na državni ravni, policijske uprave in policijske postaje samostojno izvajajo tudi druge projekte, ki se tičejo problematike posameznega lokalnega okolja.

- 5) *Izobraževanje otrok in odraslih* – policija pogosto na pobudo izobraževalnih ustanov (osnovne in srednje šole) in drugih pravnih subjektov izvaja različne izobraževalne aktivnosti. Policija pa lahko glede na okoliščine določene problematike (porast kaznivih dejanj, prekrškov, nesreč itd.) poda tudi lastno pobudo za takšno izobraževanje. Namen izobraževanja je udeležence seznaniti z varnostno problematiko (npr. problematika prepovedanih drog v okolici šole), ter preko izobraževanja poiskati vzroke in možnosti za odpravo tovrstne problematike. Z izobraževanjem želi policija udeležence seznaniti s samozaščitnim ravnanjem in morebitnim ukrepanjem ob pojavu deviantnih ravnanj.
- 6) *Neformalno druženje in povezovanje* – najpogosteje policija sodeluje na športnih, družbenih, kulturnih ali drugih srečanjih (npr. obisk doma ostarelih, povezovanje z lovci, nogometni in drugi tabori otrok itd.). Namen druženja in povezovanja je medsebojno spoznavanje, ustvarjanje zaupanja in s tem ustvarjanje pogojev za skupno delovanje pri zagotavljanju varnosti.

- 7) Sodelovanje pri delu drugih subjektov – gre za sodelovanje s različnimi subjekti (npr. CSD, Sveti za preventivo, razne agencije, občinsko redarstvo, itd.), ki si prizadevajo za večjo varnost v lokalnem okolju in v ta namen organizirajo različne aktivnosti (sestanki, okrogle mize, posveti, učne delavnice).

4.2 Kratak zgodovinski pregled dela v okolišu

Delo v okoliših je poznala slovenska policija (takratna ljudska milica) že v obdobjih takoj po drugi svetovni vojni. To sicer niso bili »klasični varnostniki« temveč sta v okolišu delovala dva policista, ki sta po izdelanem načrtu hodila po obhodnem okolišu in opazovala dogajanje. To so bili t.i. patroljni okoliši (rajoni). V večjih mestih se je pokazala potreba po stalnem opazovanju, zato so se znotraj večjih krajev in mest oblikovali stalni opazovalni okoliši. Policisti, ki so stalno delali in delovali v patroljnih in opazovalnih okoliših so med službo srečevali in spoznavali večje število ljudi različnih struktur. Med njimi je prišlo do zaupanja. Obojestransko je bilo zaželeno, da bi v okoliših ostajali dlje časa, da bi ga policisti spoznali in lažje raziskovali kazniva dejanja. Tako so se porodili zametki kasnejših obhodnih okolišev. V 80-ih letih se začena osnovno terensko delo tedanjega miličnika vse bolj povezovati s krajevno skupnostjo. Leta 1976 so se obhodni okoliši uradno preimenovali v varnostne okoliše, ki so se tudi ozemeljsko (ne samo vsebinsko) popolnoma povezali s krajevnimi skupnostmi. Izkušnje so pokazale, da je treba razlikovati delo v mestnih in podeželskih varnostnih okoliših, saj je vodja varnostnega okoliša na podeželju opravljal naloge v različnih okoliših, medtem ko v mestih to ni bilo mogoče. Naloge v varnostnem okolišu so zelo podrobno določila prva Pravila postaje milice iz leta 1976 in nato še leta 1982 (Žaberl, 1995).

4.3 Varnostni okoliš in njegova kritika

Varnostni okoliš je bil temeljno varnostno območje, preko katerega so se opravljanje naloge policijske postaje (policija na lokalni ravni). Obsegal je območje ene krajevne skupnosti. V varnostnem okolišu so se opravliale vse redne policijske naloge, za izvajanje

katerih so bile na območju občin ustanovljene policijske postaje. To pomeni, da so se opravljale tako preventivne kot represivne policijske naloge, pri čemer so bile slednje številčnejše (Žaberl, 1995).

Po Žeberlu (1995) je v skladu s pravili postaje milice imel takratni vodja varnostnega okoliša najštevilčnejši opis del in nalog, to pa je kazalo na njegovo univerzalnost. Takšna postavitve varnostnega okoliša in takšna vloga in naloge vodje varnostnega okoliša je že sama po sebi pomenila konfliktno situacijo. Opravljati prvenstveno represivne naloge in se poskušati ljudem približati z malo preventive, je način, ki je marsikdaj sam s seboj v nasprotju. Poleg tega je tako koncipirano območje varnostnega okoliša, ki zajema območje ene krajevne skupnosti, premajhno območje, da bi lahko prišlo do izvajanja vseh nalog policijske postaje, če na primer vemo, da kriminaliteta ne pozna niti državnih meja, zakaj bi se torej ustavljala ob krajevnih mejah. Vse to in pa dejstvo, da je dotedanji vodja varnostnega okoliša nekakšen »univerzalec«, pri katerem je preventivna dejavnost, čeprav proklamirana, skorajda zamrla, je narekovalo potrebo po novi organizacijski ureditvi policije (Žaberl, 1995).

4.4 Pojem policijskega okoliša kot ga poznamo danes

Koncept sedanjega policijskega okoliša (območja) temelji na tem, da se vodjo policijskega okoliša osvobodi večjega dela represivnih policijskih aktivnosti in da postane v prvi vrsti »preventivec«. Represivne aktivnosti se naj izvajajo na nivoju policijske postaje in ne več na nivoju policijskega okoliša. Represivne aktivnosti naj izvajajo ostali policisti na policijski postaji in le izjemoma vodja policijskega okoliša. Seveda pa s tem ni mišljeno, da se bo vodja policijskega okoliša izogibal represivnemu ukrepanju v primerih, kjer mora ukrepati vsaka pooblaščen uradna oseba (Žaberl, 1995).

Območje policijskega okoliša morajo oblikovati varnostna problematika, prebivalstvo, infrastruktura in drugi objektivni kriteriji. To pomeni, da se območja prejšnjega varnostnega okoliša iz bivših krajevnih skupnosti, razširi na sedanje lokalne skupnosti –

občine (ene ali več). Vendar tudi to ni absoluten kriterij. V mestnih občinah, kjer je navadno bolj pereča varnostna problematika zaradi velikega števila prebivalcev skoncentrirana na ožjih območjih, bodo policijski okoliši pokrivali mestne četrti (Žaberl, 1995).

Idejni projekt »javna varnost« je definiral in zasnoval termin policijskega okoliša, ki ga opredeljuje kot območja policijske postaje ali policijskega oddelka, za opravljanje nalog s področja javne varnosti. Definicija je bila splošna in posredno razkriva novo »postavitev« policijskega okoliša. Območje policijskega okoliša se je glede na novo lokalno ureditev in glede na novo postavljeno vlogo, spremenilo. Meje varnostnih okolišev ne tvorijo več meje bivših krajevnih skupnosti, temveč meje novih policijskih okolišev tvorijo lokalne skupnosti oziroma operativno varnostna problematika (Žaberl, 1995).

V skladu z novo definicijo, policijski okoliš zajema praviloma območje ene lokalne skupnosti, v večjih naseljih (mestih) pa območje urbanistične celote. Urbanistična celota (območje) je nov termin, ki so ga snovalci projekta »javna varnost« vpeljali z namenom določitve območja policijskega okoliša v večjih naseljih oz. mestnih predelih, kjer bo območje policijskega okoliša načrtano glede na operativno problematiko, s tem, da je urbanistična celota pogojena s številom prebivalstva, številom zaposlenih v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih, obsegom varnostne problematike in z velikostjo območja (Žaberl, 1995). Z implementacijo nove policijske zakonodaje se je v Pravilih policije (2013) ustrezno definiral pojem policijskega okoliša kot ga poznamo danes (Jarc et al., 2013):

- policijski okoliši so deli območja območne policijske postaje za neposredno opravljanje policijskega dela v skupnosti in drugih policijskih nalog;
- policijski okoliš obsega območje ene ali več občin ali ožje dele občine (krajevne in vaške skupnosti, mestne četrti, naselja ipd.). Območje posameznega policijskega okoliša na predlog komandirja območne policijske postaje ob upoštevanju varnostne problematike in prostorske zaokroženosti s sklepom določi direktor policijske uprave.

4.5 Vodja policijskega okoliša in naloge v policijskem okolišu

Vodja policijskega okoliša (VPO) je varnostni partner državljanov, nanj se lahko državljani obračajo po nasvet in pomoč. Za VPO so navadno postavljeni policisti z dolgoletnimi izkušnjami in komunikacijskimi sposobnostmi. VPO je nosilec policijskega dela v skupnosti, zadolžen je za sodelovanje z drugimi policisti, prebivalci, predstavniki lokalne skupnosti, društvi, organizacijami, gospodarskimi družbami, zavodi, organi in organizacijami ter drugimi interesnimi združenji. V okviru svojega predvsem preventivnega delovanja med drugim sodeluje pri preprečevanju in odkrivanju kaznivih dejanj ter storilcev, ugotavlja in nadzoruje kriminalna žarišča, seznanja prebivalce s pojavnimi oblikami kriminalitete in kršitvami, jih opozarja na kazniva dejanja in prekrške ter jim svetuje v zvezi s preprečevanjem teh, predava v šolah in vrtcih, obiskuje oškodovance in žrtve, vrača najdene oziroma zasežene predmete ter pridobiva informacije z razgovori. Naloge VPO opredeljujejo *Pravila policije, Strategija v skupnost usmerjenega policijskega dela, Usmeritve za izvajanje preventivnega dela in Ukrepi za izboljšanje v skupnost usmerjenega policijskega dela* (Jere, Sotlar in Meško, 2012).

Pravila policije določajo, da v policijskem okolišu opravlja naloge VPO, ki mu lahko komandir za izvedbo nalog odredi v pomoč ustrezno število policistov, odvisno od posamezne naloge ali varnostne problematike. Komandir lahko določi tudi, da en VPO opravlja naloge v več policijskih okoliših, če to dopušča obseg varnostne problematike ali organizacija dela. VPO mora pravočasno zaznati in dejavno reševati varnostno problematiko v okolišu ter si prizadevati, da jo odpravi. Odgovoren je za učinkovito opravljanje nalog in usklajeno delo vseh policistov, ki so mu dodeljeni v pomoč v policijskem okolišu, jim pomagati pri opravljanju nalog in spremljati njihovo delo. Za uspešno opravljanje svojih nalog VPO sodeluje s policisti svoje in drugih policijskih enot, prebivalci, predstavniki lokalne skupnosti, različnih institucij, gospodarskih družb, organizacij, društev in interesnih združenj ter z drugimi subjekti v lokalni skupnosti (Jarc et al., 2013).

VPO naj bi bil tisti policist na policijski postaji, ki bo policijski okoliš na katerem opravlja naloge najboljše poznal. Dobro poznavanje policijskega okoliša pa ni pomembno samo zaradi tega, da bo lahko VPO podal državljanu informacijo, kje se nahaja kakšna ulica ali kakšen objekt, temveč predvsem iz vidika operativnega dela, saj je dobro splošno in posebno poznavanje policijskega okoliša in objektov na tem območju predpogoj za uspešno opravljanje policijskih nalog (Žaberl, 1995).

Pod splošnim poznavanjem območja policijskega okoliša spadajo osnovni podatki o velikosti, mejah, gostoti naseljenosti, razporeditvi ulic ali zaselkov na območju policijskega okoliša. Pod posebnim poznavanjem območja policijskega okoliša spadajo (Žaberl, 1995):

- podatki o naseljenih krajih in važnejših objektih v njih (npr. zaselki in ulice v naseljenih krajih; važnejši infrastrukturni objekti (poštne, vodovodne, telefonske itd.); bolnice, šole ter druge ustanove; banke, pošte, hranilnice, zavarovalnice in druge denarne ustanove; kulturni in drugi spomeniki, ter naravni in drugi parki; vojaški in drugi objekti pomembni za obrambo države);
- podatki o komunikacijah (npr.: v cestnem prometu: cestno mrežo, kategorizacijo cest, frekvenco prometa, nevarna mesta oz. »črne točke«, avtobusna postajališča s približnimi voznimi redi, važnejši cestni objektov kot npr. tuneli, viadukti, mostovi); v železniškem prometu (železniško mrežo, železniške postaje in važnejše objekte ob železniški progi, približen vozni red vlakov ipd.); v morskem in zračnem prometu (mrežo morskih plovnih linij, pristanišča, luke, letališča, letališke objekte ipd.);
- podatki o konfiguraciji teritorija (npr.: zemljišča: konfiguracija, važnejše poti, vodotoki ipd. in njegova prehodnost (pešpoti, za osebna vozila, terenska vozila ipd.); gozdovi: važnejše gozdne poti, gozde hiše, lovski domovi ipd.; planine (v policijskih okoliših v planinsko-gorskih predelih);

VPO se mora ob prevzemu del na policijskem okolišu seznaniti z osnovnimi podatki ter mejami policijskega okoliša, pri čemer posebno poznavanje policijskega okoliša pridobi z načrtnim in usmerjenim poznavanjem teritorija. Kot smo že zapisali je bil vodja varnostnega okoliša (VVO) nekakšen »univerzalec«, ki je opravljal vse naloge policijske

postaje na ravni varnostnega okoliša, pri čimer so bile represivne naloge daleč številčnejše. V skladu z novo konceptualno zasnovo policijskega okoliša so se korenito spremenile tudi naloge »novega« VPO, ki opravlja primarno preventivne naloge, represivno pa ukrepa, kadar pri opravljanju nalog naleti na takšna dejanja, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje. VPO na območju policijskega okoliša opravlja naslednje naloge (Žaberl, 1995):

- sodeluje s prebivalci, predstavniki lokalnih skupnosti, podjetji, društvi in drugimi ter jih seznanja s pojavnimi oblikami kriminalitete, kršitvijo javnega reda, prometno varnostjo in drugo varnostno problematiko;
- spremlja prometno varnostne razmere na območju policijskega okoliša ter na tej podlagi sodeluje z drugimi organizacijami na področju prometne preventive in predlaga ustrezne ukrepe;
- spremlja in preprečuje uničevanje naravnega in bivalnega okolja in o tem obvešča pristojen inšpekcijske službe;
- svetuje državljanom kadar so kršene njihove pravice ali ogroženo premoženje;
- sodeluje in spremlja zavarovanje določenih oseb in objektov na policijskem okolišu;
- aktivno sodeluje v posameznih asociacijah pri vzgoji in izobraževanju mladine;
- zbira podatke in sodeluje pri nudenju pomoči državnim organom in drugim institucijam z javnim pooblastilom, kadar le ti pri opravljanju nalog naletijo na fizično upiranje ali le to upravičeno pričakujejo (asistenca);
- sodeluje s sklicatelji javnih shodov in javnih prireditev ter zahteva od njih, da upoštevajo pogoje, ki jih naloži pristojni državni organ;
- sodeluje s pristojnimi institucijami ter posamezniki s ciljem, da se odpravijo posledice nastale zaradi splošne nevarnosti, ki jih povzročajo elementarne in druge nesreče;
- vzpostavlja in razvija stike z državljanji ter jih seznanja z nevarnostmi, ki jim grozijo;
- spremlja problematiko na področju varovanja državne meje;

- sodeluje pri urejanju prometnega režima, predlaga odpravo nevarnih točk na javnih površinah, cestnih objektih in opozarja na redno vzdrževanje prometne signalizacije;
- opravlja določene »preverke« in rešuje druge zadeve s področja javne varnosti;
- sodeluje pri preprečevanju in odkrivanju kaznivih dejanj ter prijemanju njihovih storilcev in drugih iskanih oseb, zavaruje dokaze in sledove kaznivih dejanj, lahko tudi neposredno sodeluje pri ogledu kraja kaznivega dejanja in predlaga ukrepe za raziskavo kaznivega dejanja;
- seznanja se z vsemi kaznivimi dejanji storjenimi na policijskem okolišu, zbira obvestila o neraziskanih kaznivih dejanjih;
- kadar pri svojem delu izve za kaznivo dejanje ali je napoten na kraj, katerega storilec je takoj znan, samo kaznivo dejanje pa ne zahteva širše obdelave in vključevanje LKS, izvede vse potrebne ukrepe in opravi vsa potrebna operativna opravila;
- zbira operativne informacije, ki se nanašajo na kriminalno aktivnost posameznikov in v ta namen ugotavlja kriminalna žarišča ter sodeluje pri njihovem nadzoru;
- obiskuje žrtve in oškodovance kaznivih dejanj ter skrbi za prenos informacij med njimi in preiskovalci;
- spremlja stanje varnostnih razmer in daje predloge komandirju policijske postaje, da se na določeno območje odreja ustrezno število policistov za preventivno in represivno delovanje na področju zatiranja kriminalitete, javnega reda, cestnoprometnih prekrškov in drugih varnostnih razmer;
- opravlja druge naloge, ki mu jih odredi predstojnik.

Iz navedenega opisa del in nalog VPO se zrcali hotenje predpisovalca, da se VPO ukvarja predvsem s preventivnimi nalogami, z represivnimi nalogami pa samo toliko, kolikor je nujno treba. VPO naj bi opravljal raznorazne oblike pomoči in preventivne aktivnosti policije, ki na eni strani vplivajo na preprečevanje deviantnih pojavov in spodbujajo skozi različne preventivne programe samozaščite, kar bi lahko imenovali tudi »socialna« funkcija policije. Po drugi strani pa neposredni stik terenom in ljudmi omogoča

kvalitetnejšo osnovo za neposredno opravljanje operativnih dejavnosti (reaktivna policijska dejavnost) (Žaberl, 1995).

4.6 Analiza preventivnega dela na Policijski upravi Murska Sobota

Za uspešno vsebinsko načrtovanje nalog je treba najprej poiskati in definirati problematiko, ki jo nato z različnimi oblikami preventivnega dela (ali drugimi oblikami) poizkušamo razrešiti. Operativno problematiko definiramo z analiziranjem podatkov. Na ravni policijske postaje je to dolžnost starešin, na ravni policijskega okoliša pa VPO, ki mora vseskozi analizirati varnostno stanje na območju policijskega okoliša z vseh področij svojega dela. Podatke za analiziranje lahko črpa iz statističnih virov, ki jih vodi policija, kakor tudi iz drugih poročil (Žaberl, 1995). Za potrebe analize preventivnega dela na PU Murska Sobota smo si pomagali s statističnimi podatki iz javno dostopnih poročil o delu PU Murska Sobota.

Tabela 4.1: Področja preventivnega in policijskega dela v skupnosti po policijskih enotah za Policijsko upravo Murska Sobota v 5 letnem obdobju (2013-2017) (PU MS, 2013-2017)

Policijske enote	kriminaliteta					javni red in mir					cestni promet					državna meja in tujci					drugo					skupaj 5 let
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017	
OKC PU Murska Sobota	3	0	0	0	0	1	1	0	0	0	5	6	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	17
PMP Petišovci	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	2	0	0	0	0	0	7	
PP Gornja Radgona	42	15	6	4	21	43	17	7	10	39	44	18	17	26	36	4	0	0	0	2	42	8	3	15	36	455
PP Gornji Petrovci	129	51	18	28	32	123	54	17	13	26	70	28	22	19	17	8	0	1	1	1	68	46	51	37	39	899
PP Lendava	37	14	4	7	1	48	27	14	12	18	62	34	30	35	37	0	0	0	0	0	41	10	11	11	12	465
PP Ljutomer	74	12	3	4	7	23	13	9	19	19	79	37	14	24	25	0	0	0	0	0	19	13	5	13	22	434
PP Murska Sobota	92	110	13	15	14	226	98	50	64	48	116	79	54	55	47	14	3	2	1	0	172	74	67	52	40	1506
PP IU Murska Sobota	3	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0	1	1	0	0	1	1	2	1	1	1	0	20
PPP Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	5	4	4	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	19
PU Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
SUP	0	0	4	1	0	5	5	10	6	10	10	13	18	15	17	0	0	0	2	0	1	3	3	6	4	133
SKP	19	24	47	31	17	2	1	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	6	2	6	159
EVSP Petanjci	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	5
skupaj	399	226	96	92	92	471	216	107	128	161	387	221	163	178	185	29	4	4	7	4	349	158	147	137	161	4122

Tabela 4.2: Število preventivnih aktivnosti na PU Murska Sobota za 5 letno obdobje (2013-2017) (PU MS, 2013-2017)

POLICIJSKA UPRAVA MURSKA SOBOTA							
leto	kriminaliteta	javni red in mir	cestni promet	državna meja in tujci	drugo	št. preventivnih aktivnosti	% porast/upad (-1 leto)
2013	399	471	387	29	349	1.635	0
2014	226	216	221	4	158	825	-49,54%
2015	96	107	163	4	147	517	-37,33%
2016	92	128	178	7	137	542	4,80%
2017	92	161	185	4	161	603	11,25%

Tabela 4.3: Preventivno in policijsko delo v skupnosti po subjektih na PU Murska Sobota za 5 letno obdobje (2013-2017) (PU MS, 2013-2017)

subjekti	število aktivnosti				
	2013	2014	2015	2016	2017
Fizična oseba	480	207	71	48	75
Osnovna šola	350	229	154	199	208
Druga društva	167	83	61	60	66
Lokalna skupnost	198	49	39	57	48
Romska skupnost	57	35	24	22	26
Gostinski lokal	73	12	7	11	8
Mediji (radio, tv, časopis, revije, internet)	37	39	41	36	32
Vzgojno varstveni zavod	36	27	15	25	36
Trgovine	54	7	12	12	12
Privatna podjetja	19	31	24	8	10
Denarne ustanove	24	19	5	5	10
Turistična podjetja	16	14	6	6	12
Center za socialno delo	21	8	1	8	8
Svet za preventivo in vzgojo v CP	17	9	11	6	11
Samostojni podjetniki	10	15	10	3	8
Državna podjetja	12	9	8	2	3
Državni organ	12	5	4	5	0
Srednja šola	11	5	12	11	7
Dom za starejše občane	13	3	4	4	3
Društvo upokojencev	5	7	0	2	2
Cerkev	4	5	2	5	7
Zdravstveni zavodi	5	3	4	3	7
Zasebna varnostna agencija	3	2	2	2	2
Kulturne ustanove	4	1	0	0	0
Pravosodni organi	3	0	0	0	0
Lokalne akcijske skupine	3	0	0	0	1
Fakultete	0	0	0	1	0
Tuji varnostni organi	1	1	1	1	1
Skupaj	1635	825	518	542	603

4.6.1 Policijsko delo v skupnosti za leto 2013

PU Murska Sobota je v letu 2013 (»Policijska uprava Murska Sobota [PU MS]«, 2013) nadaljevala z izvajanjem projekta »Nazaj k ljudem«, kateri je bil ciljno usmerjen h krepitvi sodelovanja policije in lokalne skupnosti.

Število preventivnih aktivnosti je v letu 2013 bilo 1635 (tabela 4.2). Največ preventivnega dela po subjektih je bilo namenjeno fizičnim osebam (480) (tabela 4.3).

Od večjih projektov, ki so jih izvedli velja omeniti: »Policist Leon svetuje« na osnovnih šolah in šolah s prilagojenim programom, »Otrok policist za en dan«, »Akademija detektiva Frančka« v kopališču Banovci, »Ne pozabite na varnost«, usposabljanje motoristov pred začetkom sezone in med njo »Motoristi vozite oranžno«, »Policijska izkušnja kot nasvet«, preventivna akcija za večjo varnost otrok in starostnikov v prometu,

ki je potekala v okviru »Mednarodnega tekmovanja prometnih policistov Maximus 2013«, in aktivnosti na sejmu AGRA v Gornji Radgoni, kjer so s svojimi aktivnostmi predstavile policijske enote. Veliko pozornosti so namenili sodelovanju z več etničnimi skupnostmi, zato se je izvajal preventivni projekt v obliki radijskih oddaj in sicer s Pomurskim madžarskim radiem in radiem Romica - oddaja z naslovom »Vi sprašujete, policija odgovarja«. Namen projektov je bil seznanjati pripadnike madžarske narodne skupnosti in romske skupnosti s postopki in pooblastili policistov pri izvajanju policijskih nalog ter opozarjanje na samozaščitno ravnanje. Na državnem nivoju je bila sprejeta Strategija policijskega dela v skupnosti, ki je v veliki meri sovpadajoča z aktivnostmi iz projekta »Nazaj k ljudem«.

V letu 2013 se je tudi povečala sistemizacija delovnih mest VPO-jev na 5 policijskih postajah in sicer je PU pridobila dodatno sistemizacijo za 6 delovnih mest VPO. Slednje je med drugim tudi prispevalo, da se je sodelovanje policije in lokalne skupnosti v posameznih krajih samo še dodatno okrepilo in nadgradilo.

4.6.2 Policijsko delo v skupnosti za leto 2014

PU Murska Sobota je v letu 2014 (»Policijska uprava Murska Sobota [PU MS]«, 2014) še bolj intenzivneje pristopila k izvajanju strategije policijskega dela v skupnosti, ki je bila sprejeta leto prej. V ta namen je bila v mesecu aprilu izvedena delavnica na to temo, ki so se je udeležili komandirji območnih policijskih enot in policisti VPO, vodil pa jo je direktor PU. V drugem polletju se je pričelo z usposabljanjem vseh PUO po programu, ki ga je pripravila Policijska akademija in ga na PU izvajajo štirje multiplikatorji.

Število preventivnih aktivnosti je v letu 2014 v primerjavi z letom prej v upadu za cca 50 % (tabela 4.2) in sicer jih je bilo izvedenih 825 (1.635). Takšen upad je posledica kvalitetnejšega nadzora pri vnašanju aktivnosti v zbirnik, saj je bilo v letu 2013 ugotovljeno, da so se v zbirnik vnašale aktivnosti, ki tja ne sodijo, kar je bila predvsem posledica slabega nadzora vodstvenih delavcev pri verifikacijah vnosov. Ko so bile

policijske enote na to opozorjene, se je število verificiranih vnosov prepolovilo. Največ preventivnega dela po subjektih je bilo namenjeno osnovnim šolam (229) (tabela 4.3).

Od večjih preventivnih projektov so se izvajali isti projekti kot v letu 2013 (Policist Leon svetuje itd.), poleg teh velja izpostaviti še projekt »*Starejši v prometu*«, ki je izveden v sodelovanju z Zavarovalnico Maribor ter Centrom varne vožnje (CVV) Španik. Izvedena je bila tudi tradicionalna aktivnosti na sejmu AGRA v Gornji Radgoni, ter projekt v sodelovanju z radiem »*Vi sprašujete, policija odgovarja*«.

Čeprav je bilo v letu 2013 dodatno sistemiziranih 6 delovnih mest policistov VPO, pa ta zaradi različnih razlogov (odhodi v pokoj, dalj čas trajajoče bolezni) niso vsa zasedena. Povečanje teh delovnih mest je med drugim tudi prispevalo, da se je sodelovanje policije in lokalne skupnosti v posameznih krajih še dodatno okrepilo in nadgradilo, žal pa vsi skupaj ugotavljajo, da ni pričakovanega odziva s strani nekaterih lokalnih skupnost, saj se odgovorni premalo zavedajo, da tudi oni nosijo del odgovornosti za stanje varnosti. Pomemben dosežek PU pa je tudi, da so pomursko policijo postavili na zgodovinski zemljevid, saj je bilo 160 letno delovanje predstavljeno na 300 straneh izdani publikaciji »*Zgodovina pomurske policije in orožništva*«. Obenem pa se je delo policije predstavilo še na eno mesečni razstavi v M. Soboti.

4.6.3 Policijsko delo v skupnosti za leto 2015

PU Murska Sobota je v letu 2015 (»Policijska uprava Murska Sobota [PU MS]«, 2015) nadaljevala z intenzivnim izvajanjem strategije policijskega dela v skupnosti, ki je bila sprejeta leta 2013. V mesecu marcu je bil izveden delovni razgovor na to temo, ki so se ga udeležili komandirji območnih PE in policisti VPO. V prvem tromesečju so nadaljevali in zaključili usposabljanje policistov po programu, ki ga je pripravila Policijska akademija.

Število preventivnih aktivnosti je v letu 2015 v primerjavi z letom prej v upadu za 37 % (tabela 4.2) in sicer jih je bilo izvedenih 517 (825). Takšen upad je posledica kvalitetnejšega dela in nadzora. Vendar pa je bilo skupno število opravljenih ur in subjektov, katerim so bile aktivnosti namenjene oziroma predstavljene, večje. Največ preventivnega dela po subjektih je bilo namenjeno osnovnim šolam (154) (tabela 4.3).

Od večjih preventivnih projektov so se izvajali isti projekti kot v letu 2013 in 2014 (Policist Leon svetuje itd.). Izvedena je bila predstavitev opreme in dejavnosti PU na sejmu AGRA v Gornji Radgoni, ki je potekala le en dan, vendar v večjem obsegu. Junija so pripravili dan odprtih vrat PU, v okviru katerega so potekale promocijske in preventivne aktivnosti na dveh lokacijah, na PU in na PP/PPP.

Začeli so izvajanje dveh novih projektov, v okviru katerih sta bili izdelani tudi zloženci in sicer »Varni na kolesu« in »Ravnanje z živalmi in odgovornost do njih«. Na srednjih šolah so izvajali državni projekt »Predstavitve nujnih ukrepov ob AMOK⁶ dogodkih«, predavanja zaposlenim so izvedli na štirih srednjih šolah, projekt pa so zaključili v letu 2016, saj ga zaradi begunske krize niso mogli v celoti.

4.6.4 Policijsko delo v skupnosti za leto 2016

Na področju izvajanja strategije policijskega dela v skupnosti in preventive so na PU Murska Sobota v letu 2016 (»Policijska uprava Murska Sobota [PU MS]«, 2016) izvajali vrsto projektov in aktivnosti, katerih glavni namen je izboljšanje in krepitev sodelovanja med policijo ter različnimi družbenimi subjekti in občani, ozaveščanje občanov, izboljšanje varnostnih razmer in odpravljanje varnostnih problemov na vseh področjih policijskega delovanja.

⁶ AMOK situacije predstavljajo najhujšo obliko neposrednega ogrožanja življenja in zdravja ljudi. Storilci pogosto brez znanega motiva z različnim orožjem ali orodjem (največkrat gre za strelno orožje) ravnavo ekstremno destruktivno do soljudi, ki so v nekem trenutku v šolah, trgovskih centrih, stanovanjskih naseljih in na drugih javnih krajih. Posledice takšnih dogodkov so lahko tragične.

Število preventivnih aktivnosti se je v letu 2016 v primerjavi z letom prej povečalo za 4,6 % (tabela 4.2) in sicer jih je bilo izvedenih 542 (517). Največ preventivnega dela po subjektih je bilo namenjeno osnovnim šolam (199) (tabela 4.3).

Na srednjih šolah so nadaljevali z izvajanjem državnega projekta »*Predstavitev nujnih ukrepov ob AMOK dogodkih*«, ki se je pričel izvajati v letu 2015, ter ga v marcu tudi zaključili. Projekt je bil izveden na šestih srednjih šolah (od osmih). Od večjih preventivnih projektov so se izvajali isti projekti kot v letu 2013, 2014 in 2015 (Policist Leon svetuje itd.). Izvedena je bila predstavitev opreme in dejavnosti PU na sejmu AGRA v Gornji Radgoni.

Nadaljevali so z izvajanjem lastnih projektov iz leta 2015, »*Varni na kolesu*« in »*Ravnanje z živalmi in odgovornost do njih*«. Projekt »*Varni na kolesu*« so nadgradili z izdelavo magnetkov z motivom medvedka in izvedli kolesarske delavnice za prvošolčke na vseh OŠ v Murski Soboti. Največji promocijsko preventivni dogodek pa je bil nedvomno Sejem obrambe in zaščite – SOBRA v Gornji Radgoni, na katerem so se v treh dneh predstavile policijske enote iz celotne države.

V sodelovanju s Fakulteto za varnostne vede so izvedli konferenco »*Varnost v lokalnih skupnostih v Pomurju*«, ki so se je udeležili delavci Policije, predstavniki lokalnih skupnosti in državnih organov ter tudi gostje iz Hrvaške in Madžarske. Glavna tema konference pa je bilo ravno policijsko delo v skupnosti.

4.6.5 Policijsko delo v skupnosti za leto 2017

Na področju izvajanja strategije policijskega dela v skupnosti in preventive so se na PU Murska Sobota v letu 2017 izvedli projekti in aktivnosti, katerih glavni namen je bil izboljšanje in krepitev zaupanja v policijo in policijsko poslanstvo (»*Policijska uprava Murska Sobota [PU MS]*«, 2017).

Število preventivnih aktivnosti se je v letu 2017 v primerjavi z letom prej povečalo za 11,2 % (tabela 4.2) in sicer so bile izvedene 603 (542). Največ preventivnega dela po subjektih je bilo namenjeno osnovnim šolam (208) (tabela 4.3).

Od večjih preventivnih projektov so se izvajali isti projekti kot v letu 2013, 2014, 2015 in 2016 (Policist Leon svetuje itd.). Poleg teh še predstavitev policije na dnevih odprtih vrat vojašnice Murska Sobota. Največja projekta sta bila predstavitev opreme in policijskih dejavnosti na Bogatajevih dnevih zaščite in reševanja v času od 8. do 10. junija v Murski Soboti in sejmu AGRA v Gornji Radgoni v času od 26. do 31. avgusta.

Nadaljevali so z izvajanjem lastnih projektov *»Varni na kolesu«* in *»Ravnanje z živalmi in odgovornost do njih«*. Na pobudo PP Gornja Radgona in v sodelovanju s Centrom varne vožnje M. Sobota so v aprilu 2017 na območju celotne PU izvedli preventivni projekt *»Hvala, ker ne uporabljate mobilnika med vožnjo«*. V okviru slednjega so izžrebali deset vzornih voznikov, ki so se za nagrado udeležili treninga varne vožnje na poligonu CVV Murska Sobota. Predstavniki PU so se udeležili III. Nacionalne konference *»Varnost v lokalnih skupnostih«* v Novem Mestu, kjer je bil predstavljen prispevek *»Pristopi k reševanju konkretnih varnostnih problemov na območju PU«*.

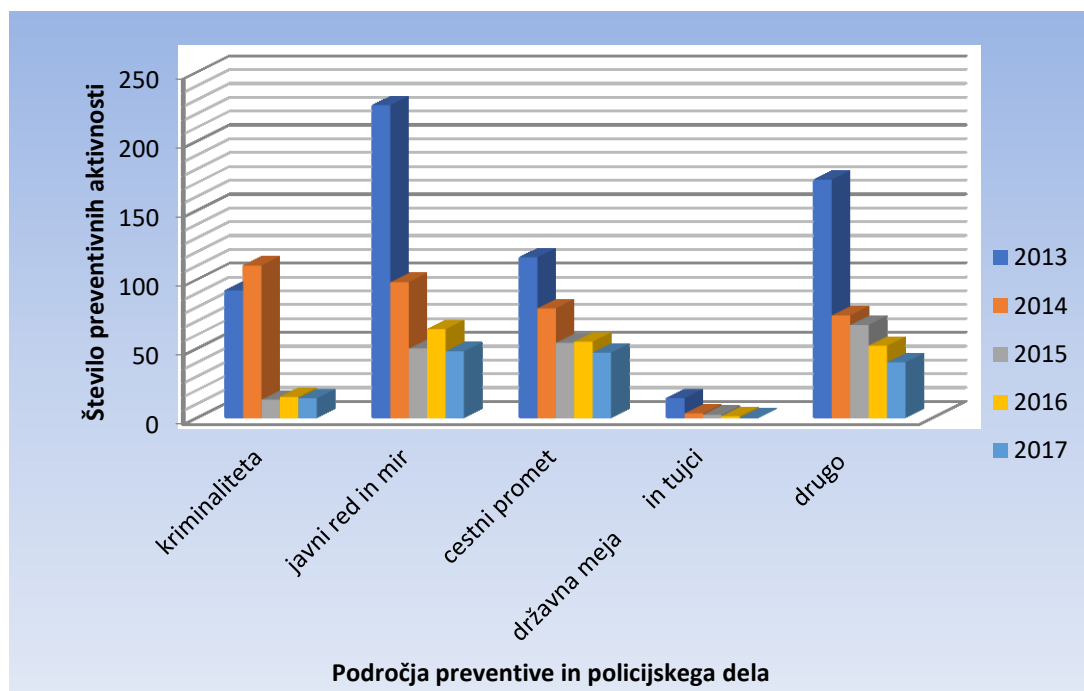
Na PU ocenjujejo, da niso uspeli v svojih prizadevanjih, da bi oživili delo varnostnih sosvetov, saj so poskušali doseči, da bi vsak sosvet v lanskem letu izvedel vsaj eno sejo, vendar so sejo izvedli le trije varnostni sosveti.

5 Analiza in evalvacija preventivnega dela na Policijski postaji Murska Sobota

Na podlagi statističnih podatkov iz letnih poročil PU Murska Sobota smo zbrali podatke o preventivnem delu na PP Murska Sobota kot najbolj obremenjeni območni enoti, zato statistične podatke za obdobje 5 let prikazujemo na primeru PP Murska Sobota v spodnji tabeli in grafu.

Tabela 5.1: Število preventivnih aktivnosti na PP Murska Sobota v 5 letnem obdobju (2013-2017) (PU MS, 2013-2017)

POLICIJSKA POSTAJA MURSKA SOBOTA						
leto	kriminaliteta	javni red in mir	cestni promet	državna meja in tujci	drugo	št. preventivnih aktivnosti
2013	92	226	116	14	172	620
2014	110	98	79	3	74	364
2015	13	50	54	2	67	186
2016	15	64	55	1	52	187
2017	14	48	47	0	40	149
skupaj	244	486	351	20	405	1.506

Graf 5.1: Število preventivnih aktivnosti po področjih preventive in policijskega dela na PP Murska Sobota v 5 letnem obdobju (2013-2017) (lasten)

Iz statističnih podatkov izhaja, da so preventivne aktivnosti v analiziranem 5 letnem obdobju vse skozi v upadu. Upad si lahko razlagamo, da policisti zaradi operativnih nalog večinoma opravljajo represivne naloge, zato se s preventivo ukvarjajo pretežno VPO kot nosilci preventivnih nalog, kar hkrati pomeni specializacijo dela in s tem delno potrjevanje druge hipoteze.

Največ pozornosti PP nameni preventivi s področja javnega reda in mira, cestnega prometa in »drugi« preventivi. Preventivnemu delu na področju kriminalitete pa se v zadnjih treh letih posvečajo zelo malo oziroma na minimalnem nivoju.

5.1 Postopek in evalvacija intervjuja na Policijski postaji Murska Sobota

V empiričnem delu smo želeli pridobiti oceno preventivnega dela, ki temelji predvsem na izkušnjah njihovih nosilcev ter na tej podlagi ugotoviti vzroke upada preventivnega dela. Uporabili smo metodo intervjuja (priloga a) v kateri je sodelovalo šest vodij policijskega okoliša na PP Murska Sobota, čeprav je eden od njih v aprilu 2019 bil razporejen na drugo delovno mesto.

Vsebinski sklopi vprašanj za intervjuje so bili sestavljeni tako, da poskušamo dobiti odgovore na postavljene hipoteze. Pri vprašanju v povezavi s postavljeno hipotezo 1 nas je zanimalo kakšno je mnenje VPO-jev glede ukinitve policijskih oddelkov na PP Murska Sobota in kakšne so izkušnje o uvedbi policijskih pisarn. Z intervjujem je ugotovljeno:

- da je povprečna delovna doba VPO na PP Murska Sobota 10 let, pri čemer je le eden od šestih VPO delal na policijskem oddelku kot VPO oz. takrat kot VVO, ostali so začeli opravljati dela VPO, ko so policijski oddelki že bili ukinjeni;
- pri razmejitvi statusa VVO/VPO je bilo le eno mnenje, ki se je nanašalo na to, da je imel takratni VVO manjše območje, zato je bilo boljše poznavanje prebivalstva, prav tako pa bi naj imel VVO večjo diskrecijsko pravico;

- v zvezi ukinitve oddelkov je polovica intervjuvancev bila mnenja, da bi nekateri oddelki morali biti še naprej, kajti z njihovo ukinitvijo je bil izgubljen stik z lokalnim prebivalstvom, prav tako se zaradi ukinitve manj pokriva varnostna območja;
- v zvezi dela v policijski pisarni se je prav tako polovica intervjuvancev srečala z delom v policijskih pisarnah, vendar so se v njihovem času policijske pisarne ukinile, ker niso dosegle svojega namena, saj so lokalni prebivalci le izjemoma prihajali v policijske pisarne.

Pri vprašanju v povezavi s postavljeno hipotezo 2 nas je zanimalo ali je VPO na PP Murska Sobota glede na naravo svojega dela večinoma »preventivec«, da lahko govorimo o specializaciji dela in ali se VPO vključujejo tudi v razne druge oblike dela. Z intervjujem je ugotovljeno, da VPO opravljajo svoja dela v policijskem okolišu od 50 do 80 %, ostalo pa se zaradi kadrovske podhranjenosti vključujejo v druge oblike dela (patruljiranje, opazovanje ipd.), kjer se opravljajo represivni ukrepi.

Pri naslednjem vprašanju v povezavi s postavljeno hipotezo 3 nas je zanimalo na kakšen način VPO-ji na PP Murska Sobota načrtujejo delo, pri čemer smo z intervjujem ugotovili, da vsak VPO načrtuje delo v svojem policijskem okolišu, da se to delo usklajuje z vodstvom in mesečnim načrtom dela PP Murska Sobota.

6 Testiranje hipotez

Hipoteza 1 se je glasila: »Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitvev policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna«. Z rezultati, pridobljenimi z intervjuji, omenjeno trditev lahko le delno potrdimo, kajti med intervjuvanci je bil le eden vodja policijskega okoliša (16 %), ki je v svoji karieri delal na policijskem oddelku, vsi ostali so po stažu mlajša generacija, ki povprečno 10 let izvajajo naloge VPO-ja. Intervjuvanci so bili mnenja, da se je z ukinitvijo policijskih oddelkov izgubil stik z lokalnim prebivalstvom, posledično pa so policisti manj prisotni na tistih območjih, kjer je bil včasih policijski oddelek, zato se tovrstna varnostna območja manj operativno pokrivajo. Prav tako se hkratna uvedba policijskih pisarn na območju PP Murska Sobota ni izkazala za pozitivno, kajti te policijske pisarne niso imele strank, zato so bile postopoma ukinjene, nekateri VPO-ji te metode dela niso izvajali. PP Murska Sobota danes nima več nobene policijske pisarne.

Hipoteza 2 se je glasila: »Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših«. Z rezultati, pridobljenimi z intervjuji, omenjeno trditev lahko potrdimo. Ugotovili smo, da VPO-ji svoje naloge pretežno (80 %) opravljajo v svojih policijskih okoliših, vendar jih vodstvo PP Murska Sobota zaradi kadrovske podhranjenosti zaradi operativnih nalog po potrebi vključuje tudi v druge oblike dela, kar pa ni združljivo s funkcijo »preventivca«. Z razporejanjem VPO-jev v druge oblike dela, kjer je prisotna represivna funkcija, se začne VPO oddaljevati od njegove primarne funkcije, kar ga ponovno vodi k temu, da postopoma postane »univerzalec«, kot je bil včasih.

Hipoteza 3 se je glasila: »Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge komandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela«. Z rezultati, pridobljenimi z intervjuji, omenjeno trditev potrdimo. Ugotovili smo, da si vsak VPO sam načrtuje delo glede na dogodke, zato vodstvo to upošteva in vključuje v načrte dela.

7 Zaključek

Preventiva je dobila svojo veljavo, ko so v policiji po letu 1991 začeli spoznavati, da se z represivnimi ukrepi ne dosegajo pričakovani rezultati za zagotavljanje varnosti. Z implementacijo projekta »javna varnost« je policija postavila nove temelje policijske preventive in hkrati s tem začela več sodelovati z lokalnim prebivalstvom. Sledila je sprememba zakonodaje, ki je preventivno dejavnost vključila v normativno ureditev. Preventivna dejavnost pa je vse pogosteje vključena v strateško usmerjevalne dokumente MNZ in policije. Od osamosvojitve naprej se vloga preventivne dejavnosti vseskozi razvija, zato se je izoblikovala moderna oblika preventivnega policijskega dela imenovana »v skupnost usmerjeno policijsko delo«, ki poudarja sodelovanje med državljani in policijo, ki skupno identificirajo varnostne probleme in jih tudi nato skupno rešujejo. Brez takšnega tvornega sodelovanja je policija zato manj uspešna pri reševanju posameznih problemov. Posebej je izpostavljena vloga vodje policijskega okoliša kot nosilca preventivne dejavnosti v lokalnem okolju oziroma policijskem okolišu. Policijski okoliš v katerem deluje vodja policijskega okoliša je namenjen uresničevanju socialne funkcije policije, zato naj bi vodja policijskega okoliša večino svojega dela opravljal med prebivalci. Poudarek je tudi na metodah in oblikah preventivnega dela, kot so svetovanje, delo v posvetovalnih telesih, delo v policijskih pisarnah, ter neformalne oblike druženja in povezovanja z državljani. Na področju problematike se v lokalni skupnosti ustanavljajo posvetovalna telesa kot so sveti, sosveti, komisije ali druge podobne oblike partnerskega sodelovanja. Projekt »javna varnost« je prinesel spremembe tudi v organizaciji, zato so se policijske naloge takrat opravliale tudi v policijskih oddelkih. Res je, da je od projekta »javna varnost« minilo že več kot 25 let in da se preventivno delo sprotno razvija in prilagaja stanju varnostih razmer v določenem lokalnem okolju, zato smo kljub temu iskali odgovore na vprašanja ali je postopna ukinitvev policijskih oddelkov bila napačna poteza, kajti skozi materijo diplomskega dela je bilo namreč ugotovljeno, da so se na PU Murska Sobota postopoma ukinjali policijski oddelki kot tudi policijske pisarne. Kljub temu je viden napredek policijskega dela v skupnost, saj se policija zaveda, da so policisti v službi ljudi. Uspešen razvoj preventivnega dela je mogoče pripisati načrtnemu delu v policiji, ki

temelji na strateških dokumentih, v praksi pa ga izvaja vodstvo posamezne policijske postaje v sodelovanju z vodjo policijskega okoliša. Z vidika razumevanja filozofije policijskega dela v skupnosti občasnoma prihaja do napačnih interpretacij tako mlajše generacije vodstvenega kadra policije, kot tudi policistov s krajšim delovnim stažem, ker so prepričani, da preventivno dejavnost izvajajo zgolj vodje policijskih okolišev, ostali pa le represivno funkcijo. Občasen problem izvajanja preventivne dejavnosti, prisoten tudi na PP Murska Sobota, predstavlja kadrovska problematika v policiji, zaradi česar morajo vodje policijskih okolišev opravljati druge policijske naloge, ki so lahko v konfliktu s policijskim delom v skupnosti. Za učinkovitost preventivnega dela je potrebna prilagoditev posameznim lokalnim okoljem in k temu lahko bistveno pripomore sprememba kadrovske politike v policiji, od katere se pričakuje, da bi na najbolj obremenjenih policijskih postajah povečala število policistov kot tudi vodje policijskih okolišev oziroma da se čim prej popolni sistemiziranost njihovih delovnih mest. Poleg tega pa bi razmišljanja policijskih vodstev morala stremeti, po našem mnenju, k uvedbi delovnega mesta pomočnika vodje policijskega okoliša, saj bi se na tak način preventivne naloge v policijskih okoliših opravljale pogosteje, lokalno prebivalstvo pa bi posledično občutilo večjo varnost. V sedanjem sistemu ni priprave na delo vodje policijskega okoliša, kot je to bilo pred projektom »javna varnost«, ko so vodje varnostnega okoliša imeli pomočnike.

Kljub velikemu napredku pa v praksi še vedno obstaja velika razlika med idealno filozofijo policijskega dela v skupnosti in njegovo izvedbo v slovenski praksi. Kljub prizadevanjem za vzpostavljanje lokalnega partnerstva v okviru varnostnih sosvetov glavno odgovornost za reševanje varnostne problematike še vedno nosi policija. Glavni izzivi za prihodnost tako ostajajo, kako pritegniti lokalno prebivalstvo k sodelovanju pri prizadevanjih za večjo varnost in kako utrditi uvajanje in izvajanje filozofije policijskega dela v skupnosti.

Viri in literatura

- Anželj, D. (2009). Reorganizacija slovenske policije. V T. Pavčič Mrevlje (ur.), *Zbornik prispevkov: 10. Slovenski dnevi varstvoslovja* (str. 1-11). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na <http://www.fvv.um.si/dv2009/zbornik/clanki/anzelj.pdf>
- Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v policiji* (2019). Ljubljana: MNZ, Policija.
- Bertus, R., F. (1998). Izvajanje in uspešnost policijske dejavnosti v skupnosti v demokratični družbi. V M. Pagon in A. Anžič (ur.), *Proučevanje in primerjalni vidiki policijske dejavnosti v svetu* (str. 61-76). Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
- Čas, T. (2012). *Skripta – Policijsko pravo: Izbrane vsebine za študente Evropske pravne fakultete*. Nova Gorica: Evropska pravna fakulteta. Pridobljeno na <https://www.evro-pf.si/media/website/2014/01/Učbenik-Policijsko-pravo.pdf>
- Jarc, P. (2016). *Ocenjevanje uspešnosti policijskega dela v skupnosti* (Magistrsko delo). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. Pridobljeno na http://dk.fdv.uni-lj.si/magistrska/pdfs/mag_jarc-petra.pdf
- Jarc, S., Štemberger, B., Rupnik, J., Iskra, B., Ivančič, R., Zbašnik, A., Jušič, S. in Jeršin, R. (2013). *Pravila policije*. Ljubljana: MNZ RS, Policija.
- Jere, M., Sotlar, A. in Meško, G. (2012). Praksa in raziskovanje policijskega dela v skupnosti v Sloveniji. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo* (63)1, 3-13. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/Publikacije/RKK/PDF/2012/01/RKK2012-01_Jere_Sotlar_Mesko_PolicijskoDeloVSkupnosti.pdf
- Krenn, M., Ribaš, D., Rozman, A., Magdič, C., Habulin, T., Ivančič, D. in Bedek, E. (ur.). (2014). *Zgodovina pomurske policije in orožništva* (1. natis). Murska Sobota: PVD S za Pomurje. PU.
- Kolenc, T. in Koren, M. (ur.). (2002). *Slovenska policija*. Ljubljana: MNZ RS, Policija.

- Lekšan, E. (2010): *Elementi policijskega dela v skupnosti na policijski postaji Cerknica* (Diplomsko delo). Ljubljana. Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=21980>
- Meško, G., (2001). V skupnost usmerjeno policijsko delo – izziv za slovensko policijo ? *Teorija in praksa*, 38(2), 272-289. Pridobljeno na: <http://dk.fdv.uni-lj.si/tip20012Mesko.PDF>
- Mestna občina Maribor (n. d.). *Policijski okoliši*. Pridobljeno na <http://www.maribor.si/podrocje.aspx?id=202>
- Mikulan, M. in Žaberl, M. (1996). Problematika dela vodje policijskega okoliša in policijske preventive. V M. Pagon in M. Žaberl (ur.), *Vloga komandirjev policijskih postaj in vodstvenih delavcev UNZ ob prehodu na novo organiziranost policije* (str. 20-33). Gotenica: MNZ.
- Ministrstvo za notranje zadeve RS, [MNZ RS], Policija. (2002). *Srednjeročni načrt razvoja in dela policije za obdobje od leta 2003 do 2007*. Ljubljana: MNZ RS. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/O_Policiji/NacrtiPorocila/nacrt-dela2003-2007.pdf
- Ministrstvo za notranje zadeve RS, [MNZ RS], Policija. (2007). *Srednjeročni načrt razvoja in dela policije za obdobje od leta 2008 do 2012*. Ljubljana: MNZ RS. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/O_Policiji/NacrtiPorocila/nacrtDela2008-2012.pdf
- Ministrstvo za notranje zadeve RS [MNZ RS], Policija. (2011). *Usmeritve za preventivno policijsko delo*. Ljubljana: MNZ, Policija.
- Ministrstvo za notranje zadeve RS, [MNZ RS], Policija. (2012). *Srednjeročni načrt razvoja in dela policije za obdobje od leta 2013 do 2017*. Ljubljana: MNZ RS. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/O_Policiji/NacrtiPorocila/NacrtRazvojaInDe laPolicije2013-2017.pdf
- Ministrstvo za notranje zadeve RS, [MNZ RS], Policija. (2016). *Srednjeročni načrt razvoja in dela policije za obdobje od leta 2018 do 2022*. Ljubljana: MNZ RS. Pridobljeno na <https://www.policija.si/images/stories/KatalogInformacijJavnegaZnacaja/PDF/nacrti/nacrtDela2018-2022.pdf>

- Ministrstvo za notranje zadeve RS, Policija [MNZ RS]. (2016). *V 25 letih do sodobne in po evropskih merilih oblikovane policijske organizacije*. Ljubljana: MNZ RS, Policija. Pridobljeno na http://www.slovenija25.si/fileadmin/user_upload/Brosura_ob_25-letnici_slovenske_policije.pdf
- Ministrstvo za notranje zadeve RS, [MNZ RS]. (2017). *Predlog predpisa: Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2018 – 2022*. Ljubljana: MNZ RS. Pridobljeno na <https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=8498>
- Modic, M., Lobnikar, B., Dvojmoč, M. (2014). Policijska dejavnost v Sloveniji: analiza procesov transformacije, pluralizacije in privatizacije. *Varstvoslovje*, 16(3), 217 – 241. Pridobljeno na https://www.fvv.um.si/rv/arhiv/2014-3/01_Modic_Lobnikar_Dvojmoc.pdf
- Peklar, B., Rizvič, Z. in Škerjanc, V. (2009). *Organizacija in naloge policije z domovinsko vzgojo: Gradivo za izobraževanje po programu policist*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve.
- Pravilnik o območjih in sedežih območnih policijskih postaj. (2013, 2014, 2015). *Uradni list RS*, (38/13, 18/14, 78/15).
- Policija. (n. d. a). *Zgodovina slovenske policije – od orožnika do policista*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/index.php/component/content/article/51-osebna-izkaznica/84699-zgodovina-slovenske-policije-od-oronika-do-policista>
- Policija. (n. d. b) *Organiziranost*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/index.php/sl/o-policiji/organiziranost>
- Policija. (n. d. c). *Območje Policijske uprave Murska Sobota*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/index.php/en/policijske-uprave/pu-murska-sobota/82521-obmoje-policijske-uprave-murska-sobota>
- Policija. (n. d. d) *Policijske enote Policijske uprave Murska Sobota*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/index.php/policijske-uprave/pu-murska-sobota/policijske-enote>
- Policija. (n. d. e). *Zgodovina in razvoj policijskega dela v skupnosti*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/index.php/dravljani-in-policija/zgodovina-in-razvoj>

- Policijska uprava Murska Sobota [PU MS]. (2013). *Poročilo o delu Policijske uprave Murska Sobota za 2013*. Murska Sobota: PU MS. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/PUMS/PDF/Statistika/PUMS_Letnoporocilo_2013.pdf
- Policijska uprava Murska Sobota [PU MS]. (2014). *Poročilo o delu Policijske uprave Murska Sobota za 2014*. Murska Sobota: PU MS. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/PUMS/PDF/Statistika/PUMS_LetnoPorocilo_2014.pdf
- Policijska uprava Murska Sobota [PU MS]. (2015). *Poročilo o delu Policijske uprave Murska Sobota za 2015*. Murska Sobota: PU MS. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/PUMS/PDF/Statistika/PUMS_LetnoPorocilo_2015.pdf
- Policijska uprava Murska Sobota [PU MS]. (2016). *Poročilo o delu Policijske uprave Murska Sobota za 2016*. Murska Sobota: PU MS. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/PUMS/PDF/Statistika/PUMS_Letno_porocilo_2016.pdf
- Policijska uprava Murska Sobota [PU MS]. (2017). *Poročilo o delu Policijske uprave Murska Sobota za 2017*. Murska Sobota: PU MS. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/PUMS/PDF/Statistika/PUMS_Letno_porocilo_2017.pdf
- Resolucija o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025 – »Kakovostna policija za varno Slovenijo« (ReDRPPol). (2015). *Uradni list RS, (75/15)*.
- Smolej, D. (2013). Preprečevanje kriminalitete z novo strategijo policijskega dela v skupnosti. V T. Pavčič Mrevlje in I. Areh (ur.), *Zbornik prispevkov: 14. Slovenski dnevi varstvoslovja* (str. 1-10). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na https://www.fvv.um.si/DV2013/zbornik/policijska_dejavnost/Smolej.pdf
- Strategija v skupnost usmerjenega policijskega dela* (2001). Ljubljana: MNZ, Policija.
- Strategija policijskega dela v skupnosti* (2013). Ljubljana: MNZ, Policija

Uredba o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih (2003, 2014, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019). *Uradni list RS*, št. 58/03, 81/03, 109/03, 43/04, 58/04 – popr., 138/04, 35/05, 60/05, 72/05, 112/05, 49/06, 49/06, 140/06, 9/07, 33/08, 66/08, 88/08, 8/09, 63/09, 73/09, 11/10, 42/10, 82/10, 17/11, 14/12, 17/12, 23/12, 98/12, 16/13, 18/13, 36/13, 51/13, 59/13, 14/14, 28/14, 43/14, 76/14, 91/14, 36/15, 57/15, 4/16, 44/16, 58/16, 84/16, 8/17, 40/17, 41/17, 11/19, 25/19)

Ustava Republike Slovenije (URS). (1991, 1997, 2000, 2003, 2004, 2006, 2013, 2016).

Uradni list RS, (33/91-I, 42/1997, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13, 75/16).

Zakon o lokalni samoupravi (ZLS). (1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2018). *Uradni list RS*, (72/93, 6/94, 45/94, 57/94, 14/95, 20/95, 6/96, 44/96, 26/97, 70/97, 94/07, 10/98, 68/98, 74/98, 59/99, 70/00, 87/01, 51/02, 108/03, 72/05, 100/05, 21/06, 14/07, 60/07, 94/07, 76/08, 79/09, 51/10, 30/18)

Zakon o notranjih zadevah (ZNZ). (1980, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1997).

Uradni list SRS, (28/80, 38/88, 27/89), *Uradni list RS*, (8/90, 19/91, 4/92, 58/93, 87/97)

Zakon o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol). (2013, 2015, 2017). *Uradni list RS*, (15/13, 23/15, 10/17)

Zakon o organiziranosti in delu v policiji (ZODPol). (2013, 2014, 2015, 2016, 2017). *Uradni list RS*, (15/13, 11/14, 86/15, 77/16, 77/17)

Zakon o policiji (ZPol-UPB7). (1998, 2001, 2003, 2004, 2005, 2006, 2009, 2010). *Uradni list RS*, (49/98, 66/98, 93/01, 79/03, 110/03, 50/04, 102/04, 53/05, 70/05, 98/05, 3/06, 78/06, 107/06, 42/09, 66/09, 22/10)

Žaberl, M. (1995): *Delo v policijskem okolišu*. Ljubljana: MNZ.

Priloga A: Vprašalnik za VPO skupaj s pisnim informiranim soglasjem

Intervju s VPO - vodjem policijskega okoliša Murska Sobota na Policijski postaji Murska Sobota, Tomažom Trajbaričem

Pozdravljeni! Sem Matjaž Horvat, roj. 6. 3. 1981, stan. Šulinci 21, 9203 Petrovci, zaposlen kot policist na Policijski postaji Murska Sobota in opravljam naloge vodje patrolje v nazivu Višji policist I. V lastni režiji opravljam izredni študij na Fakulteti za varnostne vede, in sicer, Visokošolski študijski program Varnost in policijsko delo. Sedaj zaključujem diplomsko delo z naslovom »VLOGA, POMEN IN RAZVOJ PREVENTIVE KOT SEGMENTA POLICIJSKEGA DELA NA TEMELJU PROJEKTA JAVNA VARNOST«.

V diplomskem delu želim prikazati, da se je slovenska policija reorganizirala po vzoru nekaterih zahodnih držav, saj se je s vpogledom v teoretična spoznanja ter primerjalno analizo praktičnih izkušenj drugih držav izoblikoval projekt »javna varnost« kateri je pustil pomemben pečat pomenu preventive in njeni zamisli v praksi. Izvajanje projektov s katerimi se opravi reorganizacija običajno povzroči prilaganje policijske organizacije spreminjajočemu se okolju, zato je potrebno sprožiti proces približevanja na lokalnem nivoju sistematično in spremembe prilagoditi miselnosti in načinu dela. Cilj zaključnega diplomskega dela je predstaviti (re)organizacijo policijske postaje Murska Sobota, začenši od projekta »javne varnosti«, pri čemer se bom osredotočil predvsem na določitev policijskih okolišev, vključno s spremembo funkcije vodje policijskega okoliša in na tej podlagi naredili analizo trenutnega stanja preventivnega dela Policijske postaje Murska Sobota.

V sodobni demokratični družbi se vloga policije v skladu z zahtevami policijskega dela ves čas prilagaja in spreminja in glede na to, da je cilj slovenske policije bil, da se jo povzdigne na nivo sodobne evropske policije, se mora slovenska policija ves čas skozi razvoj soočati s potrebo po ustreznem načrtovanju, spreminjanju in vrednotenju načinov preventive kot segmenta policijskega dela, zato bom na koncu ugotavljali kako vodje policijskih okolišev na Policijski postaji Murska Sobota načrtujejo svoje delo in izpostavili projekt »v skupnost usmerjeno policijsko delo«, ki se je izoblikoval z novo strategijo dela policije.

Teze, ki jih želimo preveriti so naslednje:

1. Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitvev policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna.
2. Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših.
3. Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge komandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela.

PISNO INFORMIRANO SOGLASJE

Pred samo izvedbo intervjujam sem seznanjen z vsebino, namenom in ciljem intervjuja ter s tem, kako bo vsebina iz intervjuja uporabljena v diplomskem delu. Zato na podlagi dokumenta Generalne policijske uprave, Policijske akademije, št. dok. 630-81/2019/8 (262-02) z 14. 5. 2019 podajam informirano soglasje za izvedbo intervjuja na zgoraj navedeno temo, kar potrjujem s svojim podpisom.

Datum: 15. 5. 2019

Vodja policijskega okoliša
Tomaž Trajbarič

Intervju s VPO - vodjem policijskega okoliša Murska Sobota na Policijski postaji Murska Sobota, Tomažem Trajbaričem

Hipoteza 1: Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitve policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna.

Vprašanja za VPO:

1. Kako dolgo že opravljate dela in naloge VPO?
Na delovnem mestu Vodje policijskega okoliša sem od leta 2006.
2. Ko ste začeli z nalogami VPO ali ste takrat neposredno še opravljali delo na policijskem oddelku ali so oddelki bili že takrat ukinjeni?
Ja, takrat so oddelki že bili ukinjeni.
3. Če ste delali v oddelku kot VPO oz. takrat kot VVO kakšna je po vašem mnenju razlika med nalogami in statusom VVO in VPO?
Takrat še nisem opravljal tega dela.
4. Kakšno je vaše mnenje glede ukinitve policijskih oddelkov?
Policijski oddelki v oddaljenih krajih od policijskih postaj bi vsekakor bilo bolje, da bi ostali predvsem zaradi policijskega dela v skupnosti in zagotavljanja večjega nivoja varnosti.
5. Ali ste kot VPO v vašem policijskem okolišu opravljali dela in naloge v policijski pisarni in kakšno je vaše mnenje glede dela v policijski pisarni (npr. čas odprtja policijske pisarne, ali so občani bili seznanjeni z delom v policijski pisarni, kakšne naloge je VPO predvsem izvajal, razlog zakaj se je ukinila policijska pisarna itd.
V policijski pisarni sem delal le občasno in delo v policijski pisarni ocenjujem kot pozitivno, saj lahko v pisarni opraviš veliko dela od razgovorov, zbiranjem obvestil, hkrati pa si neposredno dosegljiv na terenu katerega pokriva območje pisarne. Prav tako lahko v pisarni opravljaš pisarniško poslovanje.

Hipoteza 2: Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših.

Vprašanja za VPO:

1. Kolikokrat mesečno na podlagi razporeda dela opravljate delo v svojem policijskem okolišu in kolikokrat ste razporejeni na druge naloge (npr. patroliranje, opazovanje itd.).
Dela na svojem policijske okolišu opravljam povprečno v 80 %.
2. Ali lahko potrdite, da opravljate pretežno preventivne naloge (ka je morebitni razlog, če odgovor ni pritrdilen)
Pri svojem delu opravljam pretežno preventivne naloge.

Hipoteza 3: Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge komandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela.

Vprašanja za VPO:

1. Kdo načrtuje naloge preventive na vašem policijskem okolišu (ali je to izključno vodstvo, ali VPO po potrebi samoiniciativno načrtuje naloge preventive in daje predloge vodstvu PP, da takšne naloge vključi v letni načrt dela. Lahko navedete primere, ki so bili po vašem predlogu vključeni v letni ali mesečni načrt dela

Vse naloge na policijskem okolišu načrtujem in predlagam vodstvu PP, nakar so le te tudi vključene v letni in mesečni načrt dela.

V Murski Soboti, 15. 5. 2019

Vodja policijskega okoliša
Tomaž Trajbarič

Intervju opravil Matjaž Horvat

Intervju s VPO - vodjem policijskega okoliša Puconci na Policijski postaji Murska Sobota, Srečko Barbaričem

Pozdravljeni! Sem Matjaž Horvat, roj. 6. 3. 1981, stan. Šulinci 21, 9203 Petrovci, zaposlen kot policist na Policijski postaji Murska Sobota in opravljam naloge vodje patrulje v nazivu Višji policist I. V lastni režiji opravljam izredni študij na Fakulteti za varnostne vede, in sicer, Visokošolski študijski program Varnost in policijsko delo. Sedaj zaključujem diplomsko delo z naslovom »VLOGA, POMEN IN RAZVOJ PREVENTIVE KOT SEGMENTA POLICIJSKEGA DELA NA TEMELJU PROJEKTA JAVNA VARNOST«.

V diplomskem delu želim prikazati, da se je slovenska policija reorganizirala po vzoru nekaterih zahodnih držav, saj se je s vpogledom v teoretična spoznanja ter primerjalno analizo praktičnih izkušenj drugih držav izoblikoval projekt »javna varnost« kateri je pustil pomemben pečat pomenu preventive in njeni zamisli v praksi. Izvajanje projektov s katerimi se opravi reorganizacija običajno povzroči prilaganje policijske organizacije spreminjajočemu se okolju, zato je potrebno sprožiti proces približevanja na lokalnem nivoju sistematično in spremembe prilagoditi miselnosti in načinu dela. Cilj zaključnega diplomskega dela je predstaviti (re)organizacijo policijske postaje Murska Sobota, začenši od projekta »javne varnosti«, pri čemer se bom osredotočil predvsem na določitev policijskih okolišev, vključno s spremembo funkcije vodje policijskega okoliša in na tej podlagi naredili analizo trenutnega stanja preventivnega dela Policijske postaje Murska Sobota.

V sodobni demokratični družbi se vloga policije v skladu z zahtevami policijskega dela ves čas prilagaja in spreminja in glede na to, da je cilj slovenske policije bil, da se jo povzdigne na nivo sodobne evropske policije, se mora slovenska policija ves čas skozi razvoj soočiti s potrebo po ustreznem načrtovanju, spreminjanju in vrednotenju načinov preventive kot segmenta policijskega dela, zato bom na koncu ugotavljal kako vodje policijskih okolišev na Policijski postaji Murska Sobota načrtujejo svoje delo in izpostavili projekt »v skupnost usmerjeno policijsko delo«, ki se je izoblikoval z novo strategijo dela policije.

Teze, ki jih želimo preveriti so naslednje:

1. Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitvev policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna.
2. Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših.
3. Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge komandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela.

PISNO INFORMIRANO SOGLASJE

Pred samo izvedbo intervjujam sem seznanjen z vsebino, namenom in ciljem intervjuja ter s tem, kako bo vsebina iz intervjuja uporabljena v diplomskem delu. Zato na podlagi dokumenta Generalne policijske uprave, Policijske akademije, št. dok. 630-81/2019/8 (262-02) z 14. 5. 2019 podajam informirano soglasje za izvedbo intervjuja na zgoraj navedeno temo, kar potrjujem s svojim podpisom.

Datum: 15. 5. 2019

Vodja policijskega okoliša
Srečko Barbarič

Intervju s VPO - vodjem policijskega okoliša Puconci na Policijski postaji Murska Sobota, Srečko Barbaričem

Hipoteza 1: Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitvev policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna.

Vprašanja za VPO- vodjo policijskega okoliša:

1. Kako dolgo že opravljate dela in naloge VPO?
Od 1. 5. 1992 do 1. 2. 1996 in od 15. 7. 2012 do 15. 4. 2019
2. Ko ste začeli z nalogami VPO ali ste takrat neposredno še opravljali delo na policijskem oddelku ali so oddelki bili že takrat ukinjeni?
Bili so še oddelki.
3. Če ste delali v oddelku kot VPO oz. takrat kot VVO kakšna je po vašem mnenju razlika med nalogami in statusom VVO (vodja varnostnega okoliša) in VPO?
Naloge se enake, takrat je VVO – Vodja varnostnega okoliša imel manjše območje (krajevna skupnost). Na istem majhnem območju so se izvajali tudi represivni ukrepi, bilo je boljše poznavanje prebivalcev. Takrat je imel policist DISKRECIJSKO PRAVICO in boljše pogoje za delo policije na lokalni ravni oziroma v lokalni skupnosti, kjer je lažje pridobil informacije za delo.
4. Kakšno je vaše mnenje glede ukinitve policijskih oddelkov
Glede varčevanja pozitivno. Je pa zaradi tega manj stika z Policije z lokalnim prebivalstvom. Edini pravi stik med lokalnim prebivalstvom in Policijo je preko VPO-ja.
5. Ali ste kot VPO v vašem policijskem okolišu opravljali dela in naloge v policijski pisarni in kakšno je vaše mnenje glede dela v policijski pisarni (npr. čas odprtja policijske pisarne, ali so občani bili seznanjeni z delom v policijski pisarni, kakšne naloge je VPO predvsem izvajal, razlog zakaj se je ukinila policijska pisarna itd.
Na PO – policijskem okolišu Puconci ni bilo policijske pisarne.

Hipoteza 2: Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših.

Vprašanja za VPO:

1. Kolikokrat mesečno na podlagi razporeda dela opravljate delo v svojem policijskem okolišu in kolikokrat ste razporejeni na druge naloge (npr. patroljiranje, opazovanje itd.).
Na Policijski postaji Murska Sobota se še vedno izvaja delo VPO po okoliših, kar je pozitivno. Vendar pa v zadnjem času vodje policijskih okoliših, tam nekje od leta 2017 dalje, zaradi kadrovske problematike opravljajo vedno več drugih služb.
2. Ali lahko potrdite, da opravljate pretežno preventivne naloge (kaj je morebitni razlog, če odgovor ni pritrdilen)

Naloge VPO niso samo preventivne. Večino preventivnih nalog na policijskem okolišu opravi VPO s pomočjo sodelovanja drugih služb Policije (prometne policije, enote službenih psov, preventivnih delavnic, drugih zunanjih inštitucij itd...). S kratka sodeluje z vsemi, ki podpirajo preventivne ukrepe za izboljšanje varnosti. Organizator v okolišu pa je načeloma vedno pristojni VPO.

Hipoteza 3: Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge komandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela.

Vprašanja za VPO:

1. Kdo načrtuje naloge preventive na vašem policijskem okolišu (ali je to izključno vodstvo, ali VPO po potrebi samoiniciativno načrtuje naloge preventive in daje predloge vodstvu PP, da takšne naloge vključi v letni načrt dela. Lahko navedete primere, ki so bili po vašem predlogu vključeni v letni ali mesečni načrt dela

Preventivne naloge kot VPO sem načrtoval z mesečnim načrtom dela na podlagi koledarja dogodkov, ki jih v okolišu organizirajo določene ustanove, društva, na podlagi projektov, ki se izvajajo skupaj z drugimi ustanovami (POLICIST LEON, STAREJŠI V PROMETUM SKUPAJ – romska skupnost) in pa tudi z načrtom dela Policijske uprave in Policijske postaje Murska Sobota (pešci in kolesarji v prometu, enosledna vozila, predstavitev poklica policista, prevozi otrok itd...).

V Murski Soboti, 15. 5. 2019

Vodja policijskega okoliša
Srečko Barbarič

Intervju opravil Matjaž Horvat

Intervju s VPO - vodjem policijskega okoliša Moravske Toplice na Policijski postaji Murska Sobota, Emil Trajbaričem

Pozdravljeni! Sem Matjaž Horvat, roj. 6. 3. 1981, stan. Šulinci 21, 9203 Petrovci, zaposlen kot policist na Policijski postaji Murska Sobota in opravljam naloge vodje patrulje v nazivu Višji policist I. V lastni režiji opravljam izredni študij na Fakulteti za varnostne vede, in sicer, Visokošolski študijski program Varnost in policijsko delo. Sedaj zaključujem diplomsko delo z naslovom »VLOGA, POMEN IN RAZVOJ PREVENTIVE KOT SEGMENTA POLICIJSKEGA DELA NA TEMELJU PROJEKTA JAVNA VARNOST«.

V diplomskem delu želim prikazati, da se je slovenska policija reorganizirala po vzoru nekaterih zahodnih držav, saj se je s vpogledom v teoretična spoznanja ter primerjalno analizo praktičnih izkušenj drugih držav izoblikoval projekt »javna varnost« kateri je pustil pomemben pečat pomenu preventive in njeni zamisli v praksi. Izvajanje projektov s katerimi se opravi reorganizacija običajno povzroči prilaganje policijske organizacije spreminjajočemu se okolju, zato je potrebno sprožiti proces približevanja na lokalnem nivoju sistematično in spremembe prilagoditi miselnosti in načinu dela. Cilj zaključnega diplomskega dela je predstaviti (re)organizacijo policijske postaje Murska Sobota, začenši od projekta »javne varnosti«, pri čemer se bom osredotočil predvsem na določitev policijskih okolišev, vključno s spremembo funkcije vodje policijskega okoliša in na tej podlagi naredili analizo trenutnega stanja preventivnega dela Policijske postaje Murska Sobota.

V sodobni demokratični družbi se vloga policije v skladu z zahtevami policijskega dela ves čas prilagaja in spreminja in glede na to, da je cilj slovenske policije bil, da se jo povzdigne na nivo sodobne evropske policije, se mora slovenska policija ves čas skozi razvoj soočati s potrebo po ustreznem načrtovanju, spreminjanju in vrednotenju načinov preventive kot segmenta policijskega dela, zato bom na koncu ugotavljali kako vodje policijskih okolišev na Policijski postaji Murska Sobota načrtujejo svoje delo in izpostavili projekt »v skupnost usmerjeno policijsko delo«, ki se je izoblikoval z novo strategijo dela policije.

Teze, ki jih želimo preveriti so naslednje:

1. Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitvev policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna.
2. Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših.
3. Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge ko mandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela.

PISNO INFORMIRANO SOGLASJE

Pred samo izvedbo intervjujam sem seznanjen z vsebino, namenom in ciljem intervjuja ter s tem, kako bo vsebina iz intervjuja uporabljena v diplomskem delu. Zato na podlagi dokumenta Generalne policijske uprave, Policijske akademije, št. dok. 630-81/2019/8 (262-02) z 14. 5. 2019 podajam informirano soglasje za izvedbo intervjuja na zgoraj navedeno temo, kar potrjujem s svojim podpisom.

Datum: 17. 5. 2019

Vodja policijskega okoliša
Emil Trajbarič

Intervju s VPO - vodjem policijskega okoliša Moravske Toplice na Policijski postaji Murska Sobota, Emil Trajbaričem

Hipoteza 1: Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitvev policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna.

Vprašanja za VPO:

1. Kako dolgo že opravljate dela in naloge VPO?
Naloge VPO opravljam od 1. 7. 2013.
2. Ko ste začeli z nalogami VPO ali ste takrat neposredno še opravljali delo na policijskem oddelku ali so oddelki bili že takrat ukinjeni?
Nisem opravljal dela na policijskem oddelku.
3. Če ste delali v oddelku kot VPO oz. takrat kot VVO kakšna je po vašem mnenju razlika med nalogami in statusom VVO in VPO?
Naloge VVO nisem opravljal, zato na to vprašanje ne vem odgovoriti.
4. Kakšno je vaše mnenje glede ukinitve policijskih oddelkov?
Ne bi vedel, ker nikoli nisem delal na policijskem oddelku.
5. Ali ste kot VPO v vašem policijskem okolišu opravljali dela in naloge v policijski pisarni in kakšno je vaše mnenje glede dela v policijski pisarni (npr. čas odprtja policijske pisarne, ali so občani bili seznanjeni z delom v policijski pisarni, kakšne naloge je VPO predvsem izvajal, razlog zakaj se je ukinitela policijska pisarna itd.
Na policijskem okolišu Moravske Toplice ni policijske pisarne.

Hipoteza 2: Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših.

Vprašanja za VPO:

1. Kolikokrat mesečno na podlagi razporeda dela opravljate delo v svojem policijskem okolišu in kolikokrat ste razporejeni na druge naloge (npr. patroljiranje, opazovanje itd.).
Odvisno od potreb, mislim predvsem na kadrovsko podhranjenost. Približno polovico služb opravljam kot VPO, polovico pa v patrolji.
2. Ali lahko potrdite, da opravljate pretežno preventivne naloge (kaj je morebitni razlog, če odgovor ni pritrdilen)
Ne moreš delati samo preventivem saj naloga VPO ni samo preventiva.

Hipoteza 3: Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge komandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela.

Vprašanja za VPO:

1. Kdo načrtuje naloge preventive na vašem policijskem okolišu (ali je to izključno vodstvo, ali VPO po potrebi samoiniciativno načrtuje naloge preventive in daje predloge vodstvu PP, da takšne naloge vključi v letni načrt dela. Lahko navedete primere, ki so bili po vašem predlogu vključeni v letni ali mesečni načrt dela

Preventivne naloge se načrtujejo z mesečnim načrtom delam, vsak VPO za svoj okoliš.

V Murski Soboti, 17. 5. 2019

Vodja policijskega okoliša
Emil Trajbarič

Intervju opravil Matjaž Horvat

Intervju z VPO - vodjem policijskega okoliša Tišina in Cankova na Policijski postaji Murska Sobota, Miranom Kuharjem

Pozdravljeni! Sem Matjaž Horvat, roj. 6. 3. 1981, stan. Šulinci 21, 9203 Petrovci, zaposlen kot policist na Policijski postaji Murska Sobota in opravljam naloge vodje patrulje v nazivu Višji policist I. V lastni režiji opravljam izredni študij na Fakulteti za varnostne vede, in sicer, Visokošolski študijski program Varnost in policijsko delo. Sedaj zaključujem diplomsko delo z naslovom »VLOGA, POMEN IN RAZVOJ PREVENTIVE KOT SEGMENTA POLICIJSKEGA DELA NA TEMELJU PROJEKTA JAVNA VARNOST«.

V diplomskem delu želim prikazati, da se je slovenska policija reorganizirala po vzoru nekaterih zahodnih držav, saj se je s vpogledom v teoretična spoznanja ter primerjalno analizo praktičnih izkušenj drugih držav izoblikoval projekt »javna varnost« kateri je pustil pomemben pečat pomenu preventive in njeni zamisli v praksi. Izvajanje projektov s katerimi se opravi reorganizacija običajno povzroči prilaganje policijske organizacije spreminjajočemu se okolju, zato je potrebno sprožiti proces približevanja na lokalnem nivoju sistematično in spremembe prilagoditi miselnosti in načinu dela. Cilj zaključnega diplomskega dela je predstaviti (re)organizacijo policijske postaje Murska Sobota, začenši od projekta »javne varnosti«, pri čemer se bom osredotočil predvsem na določitev policijskih okolišev, vključno s spremembo funkcije vodje policijskega okoliša in na tej podlagi naredili analizo trenutnega stanja preventivnega dela Policijske postaje Murska Sobota.

V sodobni demokratični družbi se vloga policije v skladu z zahtevami policijskega dela ves čas prilagaja in spreminja in glede na to, da je cilj slovenske policije bil, da se jo povzdigne na nivo sodobne evropske policije, se mora slovenska policija ves čas skozi razvoj soočiti s potrebo po ustreznem načrtovanju, spreminjanju in vrednotenju načinov preventive kot segmenta policijskega dela, zato bom na koncu ugotavljali kako vodje policijskih okolišev na Policijski postaji Murska Sobota načrtujejo svoje delo in izpostavili projekt »v skupnost usmerjeno policijsko delo«, ki se je izoblikoval z novo strategijo dela policije.

Teze, ki jih želimo preveriti so naslednje:

1. Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitvev policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna.
2. Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših.
3. Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge komandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela.

PISNO INFORMIRANO SOGLASJE

Pred samo izvedbo intervjujam sem seznanjen z vsebino, namenom in ciljem intervjuja ter s tem, kako bo vsebina iz intervjuja uporabljena v diplomskem delu. Zato na podlagi dokumenta Generalne policijske uprave, Policijske akademije, št. dok. 630-81/2019/8 (262-02) z 14. 5. 2019 podajam informirano soglasje za izvedbo intervjuja na zgoraj navedeno temo, kar potrjujem s svojim podpisom.

Datum: 16. 5. 2019

Vodja policijskega okoliša
Miran Kuhar

Intervju s VPO - vodjem policijskega okoliša Tišina in Cankova na Policijski postaji Murska Sobota, Miranom Kuharjem

Hipoteza 1: Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitvev policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna.

Vprašanja za VPO:

1. Kako dolgo že opravljate dela in naloge VPO?
21 let.
2. Ko ste začeli z nalogami VPO ali ste takrat neposredno še opravljali delo na policijskem oddelku ali so oddelki bili že takrat ukinjeni?
Ko sem začel z nalogami VPO so bili oddelki že ukinjeni.
3. Če ste delali v oddelku kot VPO oz. takrat kot VVO kakšna je po vašem mnenju razlika med nalogami in statusom VVO in VPO?
Delal sem le kot VPO.
4. Kakšno je vaše mnenje glede ukinitve policijskih oddelkov?
Po mojem mnenju bi morali oddelki biti še naprej.
5. Ali ste kot VPO v vašem policijskem okolišu opravljali dela in naloge v policijski pisarni in kakšno je vaše mnenje glede dela v policijski pisarni (npr. čas odprtja policijske pisarne, ali so občani bili seznanjeni z delom v policijski pisarni, kakšne naloge je VPO predvsem izvajal, razlog zakaj se je ukinitela policijska pisarna itd.
Opravljaj sem naloge in dela v pisarni, in sicer 4 ure na teden, vendar je bil obisk slab. Kolikor vem, se je oddelek ukinil zaradi slabega obiska, vendar je verjetno vse povezano glede denarja. V policijski pisarni oz. oddelku sem sprejemal predvsem prijave za javne prireditve.

Hipoteza 2: Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših.

Vprašanja za VPO:

1. Kolikokrat mesečno na podlagi rasporeda dela opravljate delo v svojem policijskem okolišu in kolikokrat ste razporejeni na druge naloge (npr. patroljiranje, opazovanje itd.).
Skoraj vsako službo, čeprav zaradi kadrovske problematike, delam tudi v inetrvencijskih patroljah, kar pa po mojem ni složno z delom VPO-ja.
2. Ali lahko potrdite, da opravljate pretežno preventivne naloge (kaj je morebitni razlog, če odgovor ni pritrdilen)
Da.

Hipoteza 3: Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge komandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela.

Vprašanja za VPO:

1. Kdo načrtuje naloge preventive na vašem policijskem okolišu (ali je to izključno vodstvo, ali VPO po potrebi samoiniciativno načrtuje naloge preventive in daje predloge vodstvu PP, da takšne naloge vključi v letni načrt dela. Lahko navedete primere, ki so bili po vašem predlogu vključeni v letni ali mesečni načrt dela

Vsak VPO si načrtuje preventivne aktivnosti sam, vendar pa moramo upoštevati tudi določene aktivnosti, ki so povezane z letnim planom PP Murska Sobota.

V Murski Soboti, 16. 5. 2019

Vodja policijskega okoliša
Miran Kuhar

Intervju opravil Matjaž Horvat

Intervju s VPO - vodjem policijskega okoliša Beltinci na Policijski postaji Murska Sobota, Bojan Prosičen

Pozdravljeni! Sem Matjaž Horvat, roj. 6. 3. 1981, stan. Šulinci 21, 9203 Petrovci, zaposlen kot policist na Policijski postaji Murska Sobota in opravljam naloge vodje patrulje v nazivu Višji policist I. V lastni režiji opravljam izredni študij na Fakulteti za varnostne vede, in sicer, Visokošolski študijski program Varnost in policijsko delo. Sedaj zaključujem diplomsko delo z naslovom »VLOGA, POMEN IN RAZVOJ PREVENTIVE KOT SEGMENTA POLICIJSKEGA DELA NA TEMELJU PROJEKTA JAVNA VARNOST«.

V diplomskem delu želim prikazati, da se je slovenska policija reorganizirala po vzoru nekaterih zahodnih držav, saj se je s vpogledom v teoretična spoznanja ter primerjalno analizo praktičnih izkušenj drugih držav izoblikoval projekt »javna varnost« kateri je pustil pomemben pečat pomenu preventive in njeni zamisli v praksi. Izvajanje projektov s katerimi se opravi reorganizacija običajno povzroči prilaganje policijske organizacije spreminjajočemu se okolju, zato je potrebno sprožiti proces približevanja na lokalnem nivoju sistematično in spremembe prilagoditi miselnosti in načinu dela. Cilj zaključnega diplomskega dela je predstaviti (re)organizacijo policijske postaje Murska Sobota, začenši od projekta »javne varnosti«, pri čemer se bom osredotočil predvsem na določitev policijskih okolišev, vključno s spremembo funkcije vodje policijskega okoliša in na tej podlagi naredili analizo trenutnega stanja preventivnega dela Policijske postaje Murska Sobota.

V sodobni demokratični družbi se vloga policije v skladu z zahtevami policijskega dela ves čas prilagaja in spreminja in glede na to, da je cilj slovenske policije bil, da se jo povzdigne na nivo sodobne evropske policije, se mora slovenska policija ves čas skozi razvoj soočati s potrebo po ustreznem načrtovanju, spreminjanju in vrednotenju načinov preventive kot segmenta policijskega dela, zato bom na koncu ugotavljali kako vodje policijskih okolišev na Policijski postaji Murska Sobota načrtujejo svoje delo in izpostavili projekt »v skupnost usmerjeno policijsko delo«, ki se je izoblikoval z novo strategijo dela policije.

Teze, ki jih želimo preveriti so naslednje:

1. Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitvev policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna.
2. Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših.
3. Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge komandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela.

PISNO INFORMIRANO SOGLASJE

Pred samo izvedbo intervjujam sem seznanjen z vsebino, namenom in ciljem intervjuja ter s tem, kako bo vsebina iz intervjuja uporabljena v diplomskem delu. Zato na podlagi dokumenta Generalne policijske uprave, Policijske akademije, št. dok. 630-81/2019/8 (262-02) z 14. 5. 2019 podajam informirano soglasje za izvedbo intervjuja na zgoraj navedeno temo, kar potrjujem s svojim podpisom.

Datum: 15. 5. 2019

Vodja policijskega okoliša
Bojan Prosičen

Intervju s VPO - vodjem policijskega okoliša Beltinci na Policijski postaji Murska Sobota, Bojan Prosičen

Hipoteza 1: Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitve policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna.

Vprašanja za VPO:

1. Kako dolgo že opravljate dela in naloge VPO?
Naloge VPO opravljam 5 let
2. Ko ste začeli z nalogami VPO ali ste takrat neposredno še opravljali delo na policijskem oddelku ali so oddelki bili že takrat ukinjeni?
Mislim, da so bili že ukinjeni, nisem pa stooostotno prepričan.
3. Če ste delali v oddelku kot VPO oz. takrat kot VVO kakšna je po vašem mnenju razlika med nalogami in statusom VVO in VPO?
Kot VPO nisem delal v oddelku.
4. Kakšno je vaše mnenje glede ukinitve policijskih oddelkov
Nimam posebej izdelanega mnenja, predvidevam pa, da smo z ukinitvijo policijskih oddelkov nekoliko izgubili stik z terenom ter z občani na tistem območju, posledično pa tudi z varnostno pokritostjo območja oddelka.
5. Ali ste kot VPO v vašem policijskem okolišu opravljali dela in naloge v policijski pisarni in kakšno je vaše mnenje glede dela v policijski pisarni (npr. čas odprtja policijske pisarne, ali so občani bili seznanjeni z delom v policijski pisarni, kakšne naloge je VPO predvsem izvajal, razlog zakaj se je ukinila policijska pisarna itd.
Kot policist VPO sem deloval tudi v policijski pisarni in sicer nekje dve leti, nakar je bila pisarna ukinjena saj se je v zadnjih dveh letih delovanja pisarne v pisarni oglasila samo ena stranka.

Hipoteza 2: Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših.

Vprašanja za VPO:

1. Kolikokrat mesečno na podlagi razporeda dela opravljate delo v svojem policijskem okolišu in kolikokrat ste razporejeni na druge naloge (npr. patroljiranje, opazovanje itd.).
Delov v svojem policijskem okolišu opravljam v 2/3 služb, ostalo pa v patroljah, opazovalnih in drugem delu.
2. Ali lahko potrdite, da opravljate pretežno preventivne naloge (kaj je morebitni razlog, če odgovor ni pritrdilen)
Med opravljanjem nalog v policijskem okolišu opravljam pretežno preventivne naloge.

Hipoteza 3: Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge komandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela.

Vprašanja za VPO:

1. Kdo načrtuje naloge preventive na vašem policijskem okolišu (ali je to izključno vodstvo, ali VPO po potrebi samoiniciativno načrtuje naloge preventive in daje predloge vodstvu PP, da takšne naloge vključi v letni načrt dela. Lahko navedete primere, ki so bili po vašem predlogu vključeni v letni ali mesečni načrt dela

Vsekakor načrtujemo preventivne naloge vsi, vodstvo in tudi vodje policijskih okolišev, ki se za določene preventivne aktivnosti dogovorimo na terenu in nato uskladimo oziroma načrtujemo delo v dogovoru z vodstvom PP. Nekatere pa so tudi vnesene v letni načrt dela PP.

V Murski Soboti, 15. 5. 2019

Intervju opravil Matjaž Horvat

Vodja policijskega okoliša
Bojan Prosič

Intervju s VPO - vodjem policijskega okoliša Murska Sobota na Policijski postaji Murska Sobota, Romanom Ješovnikom

Pozdravljeni! Sem Matjaž Horvat, roj. 6. 3. 1981, stan. Šulinci 21, 9203 Petrovci, zaposlen kot policist na Policijski postaji Murska Sobota in opravljam naloge vodje patrulje v nazivu Višji policist I. V lastni režiji opravljam izredni študij na Fakulteti za varnostne vede, in sicer, Visokošolski študijski program Varnost in policijsko delo. Sedaj zaključujem diplomsko delo z naslovom »VLOGA, POMEN IN RAZVOJ PREVENTIVE KOT SEGMENTA POLICIJSKEGA DELA NA TEMELJU PROJEKTA JAVNA VARNOST«.

V diplomskem delu želim prikazati, da se je slovenska policija reorganizirala po vzoru nekaterih zahodnih držav, saj se je s vpogledom v teoretična spoznanja ter primerjalno analizo praktičnih izkušenj drugih držav izoblikoval projekt »javna varnost« kateri je pustil pomemben pečat pomenu preventive in njeni zamisli v praksi. Izvajanje projektov s katerimi se opravi reorganizacija običajno povzroči prilaganje policijske organizacije spreminjajočemu se okolju, zato je potrebno sprožiti proces približevanja na lokalnem nivoju sistematično in spremembe prilagoditi miselnosti in načinu dela. Cilj zaključnega diplomskega dela je predstaviti (re)organizacijo policijske postaje Murska Sobota, začenši od projekta »javne varnosti«, pri čemer se bom osredotočil predvsem na določitev policijskih okolišev, vključno s spremembo funkcije vodje policijskega okoliša in na tej podlagi naredili analizo trenutnega stanja preventivnega dela Policijske postaje Murska Sobota.

V sodobni demokratični družbi se vloga policije v skladu z zahtevami policijskega dela ves čas prilagaja in spreminja in glede na to, da je cilj slovenske policije bil, da se jo povzdigne na nivo sodobne evropske policije, se mora slovenska policija ves čas skozi razvoj soočati s potrebo po ustreznem načrtovanju, spreminjanju in vrednotenju načinov preventive kot segmenta policijskega dela, zato bom na koncu ugotavljali kako vodje policijskih okolišev na Policijski postaji Murska Sobota načrtujejo svoje delo in izpostavili projekt »v skupnost usmerjeno policijsko delo«, ki se je izoblikoval z novo strategijo dela policije.

Teze, ki jih želimo preveriti so naslednje:

1. Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitvev policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna.
2. Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših.
3. Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge komandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela.

PISNO INFORMIRANO SOGLASJE

Pred samo izvedbo intervjujam sem seznanjen z vsebino, namenom in ciljem intervjuja ter s tem, kako bo vsebina iz intervjuja uporabljena v diplomskem delu. Zato na podlagi dokumenta Generalne policijske uprave, Policijske akademije, št. dok. 630-81/2019/8 (262-02) z 14. 5. 2019 podajam informirano soglasje za izvedbo intervjuja na zgoraj navedeno temo, kar potrjujem s svojim podpisom.

Datum: 15. 5. 2019

Vodja policijskega okoliša
Roman Ješovnik

Intervju s VPO - vodjem policijskega okoliša Murska Sobota na Policijski postaji Murska Sobota, Romanom Ješovnikom

Hipoteza 1: Vodje policijskih okolišev so mnenja, da se je ukinitvev policijskih oddelkov na Policijski postaji Murska Sobota in hkratna uvedba policijskih pisarn v praksi pokazala kot negativna.

Vprašanja za VPO- vodjo policijskega okoliša:

1. Kako dolgo že opravljate dela in naloge VPO?
Naloge VPO opravljam 5 let.
2. Ko ste začeli z nalogami VPO ali ste takrat neposredno še opravljali delo na policijskem oddelku ali so oddelki bili že takrat ukinjeni?
Ne.
3. Če ste delali v oddelku kot VPO oz. takrat kot VVO kakšna je po vašem mnenju razlika med nalogami in statusom VVO (vodja varnostnega okoliša) in VPO?
Ne vem, takrat še nisem delal.
4. Kakšno je vaše mnenje glede ukinitve policijskih oddelkov
Ne vem, ker nisem delal na policijskem oddelku.
5. Ali ste kot VPO v vašem policijskem okolišu opravljali dela in naloge v policijski pisarni in kakšno je vaše mnenje glede dela v policijski pisarni (npr. čas odprtja policijske pisarne, ali so občani bili seznanjeni z delom v policijski pisarni, kakšne naloge je VPO predvsem izvajal, razlog zakaj se je ukinitela policijska pisarna itd.
Nisem imel pisarne.

Hipoteza 2: Na Policijski postaji Murska Sobota je poudarek na specializaciji dela, zato vodje policijskih okolišev opravljajo pretežno preventivne naloge v svojih policijskih okoliših.

Vprašanja za VPO:

1. Kolikokrat mesečno na podlagi razporeda dela opravljate delo v svojem policijskem okolišu in kolikokrat ste razporejeni na druge naloge (npr. patroljiranje, opazovanje itd.).
Pet do deset krat na mesec opravi delo v svojem okolišu. Ostalo delam druge naloge.
2. Ali lahko potrdite, da opravljate pretežno preventivne naloge (kaj je morebitni razlog, če odgovor ni pritrdilen)
Na žalost ne moreš delati samo preventive, ker je zaradi kadrovske podhranjenosti preveč drugega dela.

Hipoteza 3: Na Policijski postaji Murska Sobota vodje policijskih okolišev samoiniciativno načrtujejo in izvajajo naloge preventive ter na ta način podajajo predloge komandirju, da takšne naloge vključi v letni načrt dela.

Vprašanja za VPO:

1. Kdo načrtuje naloge preventive na vašem policijskem okolišu (ali je to izključno vodstvo, ali VPO po potrebi samoiniciativno načrtuje naloge preventive in daje predloge vodstvu PP, da takšne naloge vključi v letni načrt dela. Lahko navedete primere, ki so bili po vašem predlogu vključeni v letni ali mesečni načrt dela

Preventivo načrtuje vsak VPO sam.

V Murski Soboti, 15. 5. 2019

Intervju opravil Matjaž Horvat

Vodja policijskega okoliša
Roman Ješovnik

Priloga B: Vprašanja za intervju z dr. Darkom Anželjem

Intervju z dr. Darkom Anželjem zaposlenim na SGDP GPU;

Pozdravljeni! Sem Matjaž Horvat, roj. 6. 3. 1981, stan. Šulinci 21, 9203 Petrovci, zaposlen kot policist na Policijski postaji Murska Sobota in opravljam naloge vodje patrulje v nazivu Višji policist I. V lastni režiji opravljam izredni študij na Fakulteti za varnostne vede, in sicer, Visokošolski študijski program Varnost in policijsko delo. Sedaj zaključujem diplomsko delo z naslovom »VLOGA, POMEN IN RAZVOJ PREVENTIVE KOT SEGMENTA POLICIJSKEGA DELA NA TEMELJU PROJEKTA JAVNA VARNOST«.

V diplomskem delu želim prikazati, da se je slovenska policija reorganizirala po vzoru nekaterih zahodnih držav, saj se je s vpogledom v teoretična spoznanja ter primerjalno analizo praktičnih izkušenj drugih držav izoblikoval projekt »javna varnost« kateri je pustil pomemben pečat pomenu preventive in njeni zamisli v praksi. Izvajanje projektov s katerimi se opravi reorganizacija običajno povzroči prilaganje policijske organizacije spreminjajočemu se okolju, zato je potrebno sprožiti proces približevanja na lokalnem nivoju sistematično in spremembe prilagoditi miselnosti in načinu dela. Cilj zaključnega diplomskega dela je predstaviti (re)organizacijo policijske postaje Murska Sobota, začevši od projekta »javne varnosti«, pri čemer se bom osredotočil predvsem na določitev policijskih okolišev, vključno s spremembo funkcije vodje policijskega okoliša in na tej podlagi naredili analizo trenutnega stanja preventivnega dela Policijske postaje Murska Sobota.

V sodobni demokratični družbi se vloga policije v skladu z zahtevami policijskega dela ves čas prilagaja in spreminja in glede na to, da je cilj slovenske policije bil, da se jo povzdigne na nivo sodobne evropske policije, se mora slovenska policija ves čas skozi razvoj soočati s potrebo po ustreznem načrtovanju, spreminjanju in vrednotenju načinov preventive kot segmenta policijskega dela, zato bom na koncu ugotavljal kako vodje policijskih okolišev na Policijski postaji Murska Sobota načrtujejo svoje delo in izpostavili projekt »**skupnost usmerjeno policijsko delo**«, ki se je izoblikoval z novo strategijo dela policije.

PISNO INFORMIRANO SOGLASJE

Pred samo izvedbo intervjujam sem seznanjen z vsebino, namenom in ciljem intervjuja ter s tem, kako bo vsebina iz intervjuja uporabljena v diplomskem delu. Zato na podlagi dokumenta Generalne policijske uprave, Policijske akademije, št. dok. 630-81/2019/8 (262-02) z 14. 5. 2019 podajam informirano soglasje za izvedbo intervjuja na zgoraj navedeno temo, kar potrjujem s svojim podpisom.

Datum: 18. 5. 2019

dr. Darko Anželj

Intervju z dr. Darko Anželjem zaposlenim na SGDP GPU,

Vprašanja za dr. Darko Anželja

1. Kakšno je vaše stališče oziroma pogled na projekt javna varnost oziroma če najprej na kratko predstavite kakšno je bilo stanje v takratni milici pred tovrstnim projektom ?

Osnovni cilj reorganizacije takratne milice oz. policije je bil doseči racionalen in učinkovit sistem javne varnosti, ki bi zagotavljal usklajeno delovanje vseh policijskih služb kot sta bila policija in kriminalistična služba. Zaradi razmejitev delovanja teh služb je velik problem predstavljalo sodelovanje in koordiniranje dela uniformirane in neuniformirane policije zlasti na področju preprečevanja in odkrivanja kaznivih dejanj, kar pa je zaradi dvojne pristojnosti in odgovornosti, ki ni bila jasno razmejena, povzročalo destruktivne težnje in s tem manjšo učinkovitost policije nasploh. Organizacijska struktura je kljub deklariranim skupnim ciljem omogočala visoko stopnjo samostojnosti posameznih služb, tako organizacijsko kot funkcionalno, tako da je vsaka služba po svojih kriterijih ocenjevala stanje, za katerega sta bili skupno odgovorni. Službi sta tudi ločeno načrtovali delo za doseg zastavljenih ciljev. Notranja organizacijska delitev, specializacija, razlike v delovnem času, prostorski organiziranosti pa je dodatno pogojevala konkurenco in tekmovalnost med službama ter tudi skrivanje informacij. Poznane so bile negativne ocene policistov, ki so trdili, da delavci kriminalistične službe rešujejo le okoli 10 % kriminalitete, vse ostalo pa reši policija. Nasprotno pa so delavci kriminalistične službe dokazovali, da se policija na področju kriminalitete ukvarja le z »malenkostmi« tako da večino družbi najbolj nevarne kriminalitete rešijo delavci kriminalistične službe. Na tej podlagi bi za obstoječo organizacijo izpostavil:

- pripraviti in uskladiti je bilo potrebno novo zakonodajo, kajti takratna zakonodaja se je takrat nanašala na zakonodajo bivše Jugoslavije;
- ni še bila znana dokončna organiziranost – lokalna in regijska organiziranost;
- z dosedanjimi reorganizacijami so nastale nove organizacijske enote, ki so po vsebini dela sodile v okvir javne varnosti (npr. OKC, SE, UVZ), ki jih je bilo potrebno razvrstiti v organizacijsko strukturo;
- vloga vodje varnostnega okoliša je izhajala iz teritorialne kot tudi politične organiziranosti, zato ni bila več ustrezna. Določiti je bilo potreben koncept notranje delitve dela na policijskih postajah;
- nastajale so organizacijske in druge razlike med splošnimi in posebnimi policijskimi enotami.

Pred letom 1991 je zakonodaja nalagala policiji, da se je vključevala v skupnost. Po osamosvojitvi Slovenije se je vloga policije v skupnosti spremenila, zaradi česar je bilo potrebno drugače pristopiti k delu v skupnosti. Spremembo opravljanja policijskega dela je narekovalo spoznanje, da policija ni sposobna sama rešiti problema kriminalitete, zato je iskala pomoč v skupnosti in na tej podlagi se je implementiral projekt javne varnosti kot neka paradigma policijske reorganizacije in na tej osnovi se je v policiji postopoma uvedel današnji sodoben pristop k opravljanju policijskega dela, t.i. policijsko delo v skupnosti oz. »community policing«.

2. Kaj so po vašem mnenju bili razlogi za implementacijo projekta javna varnost in kako se je projekt odvijal oziroma potekal ?

Po osamosvojitvi slovenske države je slovensko policijo zaznamovalo kar nekaj večjih organizacijskih sprememb, ki so vplivale na delo policistov. Cilji skoraj vsake reforme, kakor so bili predstavljeni javnosti, so si bili zelo podobni: izboljšati uspešnost in učinkovitost policijskega dela, decentralizirati odločanje, povečati fleksibilnost institucije, poudarek z represivne prestaviti na preventivno funkcijo ter policijo profesionalizirati in približati ljudem.

Prve spremembe so se nanašale na makro-organizacijo organov za notranje zadeve v letu 1991, saj je v ta namen bil v okviru ožjega kolegija republiškega sekretariata za notranje zadeve sprejet predlog makro-organizacije organov za notranje zadeve s katerim so se izoblikovali strateški cilji slovenske policije, ki so temeljili na tem, da slovenska policija postane sodobna evropska policija, ki je politično nevtralna in da zagotavlja varnost državljanov z upoštevanjem človekovih pravic in svoboščin. Za uresničitev strateških ciljev pa so bile potrebne spremembe (pravne, organizacijske, kadrovske itd.) takrat obstoječega policijskega sistema. To je bilo mogoče izpeljati le s stalnim organizacijskim razvojem, ki zagotavlja načrtno proučevanje organizacije,

njenih procesov, odnosov, metod in operativnih ciljev, ki pripeljejo do boljših rezultatov. Organizacijski razvoj je proces, ki se nikoli ne zaključi, saj se proces reorganizacije ves čas poskuša izboljševati, pri čemer pa je pomembno, da je reorganizacija mogoče le v sistemu, ki si prizadeva za novo znanje in kritično prevrednotenje starega znanja, zato mora policijski management strmeti k temu in biti pripravljen na spremembe.

Glavni razlogi za projekt javne varnosti so bili nastanek samostojne neodvisne države, spremembe varnostnega sistema in normativne spremembe. Z osamosvojitvijo Republike Slovenije se je nekako začela tudi reorganizacija takratnih organov za notranje zadeve, ki so bili obsežen, kompleksen in dinamičen sistem. Z osamosvojitvijo je prišlo do družbeno-političnih sprememb, oblikovanje novega političnega kot tudi pravnega sistema, s sprejemom Ustave Republike Slovenije se je vzpostavil sistem lokalne samouprave, zato so navedene spremembe nakazovale tudi potrebo po vzpostavitvi sodobnega in učinkovitega sistema javne varnosti. Z nastankom samostojne države se je postopoma reformirala nova policijska zakonodaja, ki je bila temelj policijskega dela takratnih organov za notranje zadeve oziroma je še dandanes temelj delovanja policije kot organa v sestavi Ministrstva za notranje zadeve. Reorganizacijo je bilo potrebno izpeljati tako, da okolje tega procesa ne občuti v smislu zmanjševanja kvalitete in kvantitete policijskega dela. Za osnovno metodo je bil izbran enostaven model organizacijskega razvoja, ki se je uporabljal za reševanje problemov sistema organov za notranje zadeve kot celote in njegovih posameznih delov. Za izhodišče so se upoštevale predvsem tuje izkušnje, predvsem iz zahodno evropskih držav.

Idejni projekt javna varnost za lokalno in regionalno raven je bil sprejet na razširjenem kolegiju ministra za notranje zadeve dne 3. 7. 1992. Na lokalnem in regionalnem nivoju se je projekt začel s 1. 1. 1993 na območju takratne UNZ Kranj, kasneje pa so se izkušnje poizkusnega izvajanja postopoma prenesle z dnem 1. 2. 1996 še na ostale uprave za notranje zadeve. Šlo je za projekt, ki naj bi pomenil reorganizacijo slovenske policije na regionalnem in lokalnem nivoju s ciljem postati sodobna evropska policija, ki bo uspešno varovala življenja in premoženje ljudi. Za uresničitev ciljev sodobne evropske policije je bilo potrebno narediti korak naprej v smeri razvoja preventive kot segmenta policijskega dela in prav projekt »javna varnost« je preventivnemu delu dal pomembno vlogo, saj je uvedel nekatere nove metode preventivnega dela in uvedel situacijsko preventivo. Osnovna značilnost preventivnega dela je permanentna aktivna komunikacija z javnostjo, ki stremi k ozaveščanju javnosti in da le ta sodeluje pri motečih se pojavov in dogodkov v družbi.

S projektom »javna varnost« je nosilec preventivnih nalog postal vodja policijskega okoliša, policijske pisarne več niso bile institucionalne enote policijske postaje, temveč so postale oblike dela policijske postaje, zato so se nekateri manjši oddelki policijskih postaj preimenovali v pisarne. Namen policijske pisarne je bil, da se vodja policijskega okoliša, ob določenem času nahaja v policijski pisarni, glede na morebitne potrebe ljudi, pa tudi izven tega časa in na ta način prisluhne ljudem (razgovori, nasveti, svetovanje itd.).

Temelj policijske postaje kot jo poznamo danes je bil uveden s projektom »javna varnost«, saj se je pred uvedbo reorganizacije policijska postaja takrat imenovala postaja milice, ki so jo sestavljali komandir, namestnik komandirja in eden ali več pomočnikov (vsi ti so tvorili vodstvo), administracija, vodje varnostnih okolišev (VVO), pomočnik VVO in policisti.

Na podlagi idejnega projekta so se naloge po novem konceptu javne varnosti opravljale v naslednjih organizacijskih enotah:

- policijski postaji
- kombinirani policijski postaji, ki je nastala po združitvi nekaterih splošnih policijskih postaj in policijskih postaj s posebnim delovnim področjem
- policijskem oddelku
- policijski pisarni, na območju nekaterih policijskih oddelkov. Pri tem je potrebno izpostaviti, da policijska pisarna ni institucionalna enota policijske postaje temveč metoda dela policijske postaje. Policijske pisarne niso imele praktično nobene infrastrukture, saj gre za metodo dela v posameznih prostorsko odmaknjenih okoljih od policijske postaje. Gre za to, da se v takih prostorih policisti pojavljajo v različnih časovnih obdobjih glede na potrebe lokalnih prebivalcev. Policijske pisarne so

imele zato tudi predpisan delovni čas, saj nimajo naloge, da stalno opravljajo policijske naloge v določenem okolju oz. kraju, kajti to je bila naloga matičnih policijskih enot oziroma oddelkov.

- v oblikovanih specializiranih skupinah za opravljanje splošno operativnih, prometno varnostnih in kriminalističnih nalog
- v policijskem okolju oziroma po spremembi funkcije vodje varnostnega okoliša iz represivne v pretežno preventivno vlogo. Koncept policijskega okoliša je temeljil na tem, da ga je potrebno osvoboditi večjega dela represivnih policijskih nalog, njegovo območje pa razširiti v bodoče lokalne skupnosti. V praksi je to pomenilo, da se VPO – policist univerzalec, ki je opravljal vse policijske naloge, preobrazi v VPO – specializiranega policista, ki se ne bo ukvarjal z vsemi policijskimi nalogami, temveč bo večina njegovih nalog preventivne narave.

3. Kakšna je bila ocena oziroma evalvacija projekta javne varnosti ?

Pomembno izhodišče projekta »javna varnost« je bilo, da naj bodoča organiziranost temelji na varnostnih kriterijih, ne pa na upravno političnih. S projektom se je želelo doseči profesionalni model organiziranosti policije, ki bi onemogočal politične zlorabe. Zmanjšati bi se morala odtujenost policije od ljudi. Kot evalvacijo projekta javne varnosti bi izpostavil sledeče:

- policijska pisarna je zadostni nadomestek za policijski oddelk, če je v skupnosti malo varnostnih pojavov, je zagotovljena operativna prisotnost na terenu, da javnost sprejme argumente za policijsko pisarno in da se policija s pomočjo preventive še naprej povezuje z državljani
- VPO kot nosilec preventivnega dela je uspešna in učinkovita oblika policijskega dela, če se policiste usposobi za takšno delo in če organizacija oblikuje drugačne instrumente za načrtovanje, analiziranje in ocenjevanje njihovega dela
- združevanje policijskih postaj ima več prednosti kot slabosti. Združevanje omogoča prilagodljivo notranjo organizacijo
- oblikovanje specializiranih skupin (LKS in idr.) je oblika, ki pomaga k povečani uspešnosti in učinkovitosti policijske postaje, če se policiste dodatno usposobi, če se oblikuje instrumente za koordinacijo in integracijo navedenih specializiranih skupin
- na osnovi policijske statistike o obravnavanih kaznivih dejanjih in prekrških je bilo ugotovljeno, da se varnostne razmere na območjih, kjer je prišlo do ukinitve policijskih oddelkov, niso poslabšale
- ukinitve policijskih oddelkov ni zmanjšala občutka varnosti državljanov
- policijska pisarna kot nadomestek policijskega oddelka ni zmanjševala povezanosti med policijo in državljani
- obveščenost državljanov o namenu in nalogah policijske pisarne je premajhna, kar je zlasti veljajo za preventivne naloge. Državljanje niso bili seznanjeni z uradnimi urami policijske pisarne, ker niso imeli varnostnih problemov
- vloga VPO v praksi ni bila takšna kot je bila definirana, saj bi VPO moral ločevati preventivne in represivne naloge. Razlog za to je premajhno število policistov na terenu, saj so VPO-ji še vedno razporejeni na vse naloge, ki jih izvajala policijska postaja.

4. Kot načelnik takratne UNZ Murska Sobota ste neposredno bili vpeti v projekt javne varnosti, zato prosim, če na kratko pojasnite kako ste se ga lotili na UNZ Murska Sobota in kakšne spremembe v organizaciji je projekt prinesel ?

Cilj reorganizacije delovanja policije na lokalni ravni je bil približati policijo ljudem, spremembe pa so narekovali tako družbeni razvoj, kot tudi sama zahtevnost in specializiranost policijskega dela. S tem dejanjem se je slovenska policija še bolj približala skupnosti. Reorganizacija je prinesla specializacijo dela znotraj policijskih enot (ustanovitve LKS, mejnih skupin, prometnih skupin), ukinjanje in nadomeščanje majhnih policijskih oddelkov s policijskimi pisarnami in uvajanje policijske preventive preko vodij policijskega okoliša.

V fazi implementacije projekta javna varnost se je ugotovilo, da policijski oddelki niso več ustrezali takratnemu času, saj so se policijski oddelki soočali s kadrovskim problemom. Policijski oddelki so bili sestavljeni od 5 do 12 policistov, pri čemer so bili sestavljeni iz vodstva, stalne dežurne službe, kar je pomenilo, da je policijski oddelek več kot polovico delovnih mest uporabil za svoje delovanje, medtem ko je število policistov, ki so se ukvarjali s policijskimi nalogami bilo minimalno. Da bi bili policijski oddelki racionalni je bil predlog, da se iz takratnih minimalno 5 delovnih mest poveča spodnja meja števila delovnih mest policistov na policijskih oddelkih. Za policijski oddelek je bilo predpisano, da je najnižje možno število policistov 14 in največ 25 policistov, kajti v nasprotnem primeru so obstajali razlogi za ustanovitev policijske postaje.

Predlog projekta javne varnosti za območje UNZ Murska Sobota je bil pripravljen v letu 1995 in s tem je bil po njegovem mnenju dosežen velik napredek, s katerim so bili postavljeni prvi sistemski temelji policijskega dela v skupnosti. Kljub temu pa je to proces, ki se mora ves čas prilagajati novim družbenim spremembam. Na UNZ Murska Sobota je bila v ta namen imenovana projektna skupina (predstojniki enot in služb), ki je v bistvu v celoti sledila predlogu nove organizacije policije po projektu javne varnosti. Sprva je bilo upoštevanih več variant (npr. ukinitve policijskega oddelka Beltinci in Cankova, nato, da se policijska oddelka Rogašovci in Gornji Petrovci združita z PMP Kuzma ali PMP Hodoš, da se PMP Gederovci priključi PP Murska Sobota, prav tako so bila razmišljanja, da se PP Murska Sobota razdeli na območje dveh PP).

Kljub vsem možnih variantam pa le te v primerjavi s takratno izdelano sistemizacijo niso vzdržale. Zato je bila sprejeta naslednja odločitev oz. je bil predlog reorganizacije, da so postaje mejne policije Gederovci, Kuzma in Hodoš ostale organizacijsko tako kot so bile po prejšnji organiziranosti. Policijski oddelek Beltinci in Cankova sta se ukinita, delavci iz teh oddelkov se priključijo matični enoti PP Murska Sobota. Policijska oddelka Rogašovci in Gornji Petrovci se združita v enoviti policijski oddelek Gornji Petrovci. Na sedežu ukinjenih policijskih oddelkov se odprejo policijske pisarne.

Z novo organizacijo je bila sprejeta tudi nova sistemizacija delovnih mest na PP Murska Sobota. Sistemizirano je bilo 71 delovnih mest od tega je bilo 62 pooblaščenih uradnih oseb: komandir (1), namestnik komandirja (1), pomočnik komandirja (4), kriminalist (10), stalni dežurni (4), vodja policijskega okoliša (5), vodja patrulje (14), policist (22) in vodja tehničnih zadev (1). Ostalih 9 delovnih mest je bilo nepooblaščenih uradnih oseb (administracija, snažilka..).

UNZ Murska Sobota je projekt javna varnost realizirala in se ga lotila dosledno po izdelani projektni dokumentaciji, zato podaja nekatere takratne zaključke ocen projekta:

- glede organizacijskih sprememb je bilo največ govora okrog kadrovskih zadev, saj je bil cilj, da se postavi prave ljudi na prava mesta od starešinskega kadra pa vse navzdol do vodij patrulj;
- zaradi združitve nekaterih enot so se pojavljale neustrezne prostorske rešitve, prav tako ni bilo zadostne opreme za LKS (npr. civilnih vozil). Z združevanjem enot se je ugotovilo, da se je policija odtujila od občanov. Policisti so bili manj prisotni na terenu, zato so se občani nad tem pritoževali;
- policijska pisarna je kot oblika zaradi zadovoljitve zunanje javnosti morala biti postavljena, vendar so ocene v teh pisarnah kazale, da so ti prostori policiji samo v breme, saj se jih občani skorajda niso posluževali, čeprav so bile dogovorjene uradne ure v teh pisarnah. Ugotovilo se je, da občani potrebujejo policista, ko ima problem in ne takrat, ko so uradne ure v policijski pisarni;
- o delni reorganizaciji na območju UNZ M. Sobota se je razmišljalo že takoj po osamosvojitvi, v letih 1990/91, saj je bilo predlagano, da se na območju PP Murska Sobota ukineta policijski oddelek v Beltincih in Cankovi, vendar je lokalna skupnost takrat nasprotovala ukinjanju oddelkov. V ta namen so bili organizirani sestanki na zborih občanov, kjer so občani bili seznanjeni s konkretnimi razlogi za ukinitve teh oddelkov, zato so kasneje takšno odločitev tudi sprejeli. Z uvajanjem nove reorganizacije so nekateri takratni župani v manjših občinah želeli imeti na svojem območju policijsko postajo, kar pa ni bilo možno;
- policijski oddelki pa tudi nekatere policijske pisarne s številom delavcev niso mogle normalno poslovati, zato je bila edina smotrna rešitev, da se poveča sistemizacija ali pa reorganizacija z združevanjem;

- zaradi specializacije dela so se povečali rezultati dela, npr. pri LKS. Ravno zaradi specializacije pa je v praksi pri posameznih področjih dela (vodja patrolje, VPO, LKS) prihajalo do tega, da so nekateri delavci poskušali odklanjati posamezna policijska opravila češ, da nekatere dela ne spadajo v njihov opis del in nalog;
- zaradi prenizke sistemizacije VPO se je ugotovilo, da, ti ne opravljajo naloge kot je to bilo zamišljeno s projektom »javna varnost«, saj so VPO-ji z združitvijo enot pokrivali prevelik teritorij, bili so brez pomočnikov kot pred tem, opravljali so druge naloge, zato niso uspeli stalno pokriti policijskega okoliša.

V Žibercih, 18. 5. 2019

dr. Darko Anželj

Intervju opravil Matjaž Horvat

Priloga C: Vprašanja za intervju s komandirjem PP Gornji Petrovci

Intervju s komandirjem Policijske postaje Gornji Petrovci, Boštjanom Vučkom, kateri je tudi multiplikator za preventivo na Policijski upravi Murska Sobota

Pozdravljeni! Sem Matjaž Horvat, roj. 6. 3. 1981, stan. Šulinci 21, 9203 Petrovci, zaposlen kot policist na Policijski postaji Murska Sobota in opravljam naloge vodje patrulje v nazivu Višji policist I. V lastni režiji opravljam izredni študij na Fakulteti za varnostne vede, in sicer, Visokošolski študijski program Varnost in policijsko delo. Sedaj zaključujem diplomsko delo z naslovom »VLOGA, POMEN IN RAZVOJ PREVENTIVE KOT SEGMENTA POLICIJSKEGA DELA NA TEMELJU PROJEKTA JAVNA VARNOST«.

V diplomskem delu želim prikazati, da se je slovenska policija reorganizirala po vzoru nekaterih zahodnih držav, saj se je s vpogledom v teoretična spoznanja ter primerjalno analizo praktičnih izkušenj drugih držav izoblikoval projekt »javna varnost« kateri je pustil pomemben pečat pomenu preventive in njeni zamisli v praksi. Izvajanje projektov s katerimi se opravi reorganizacija običajno povzroči prilaganje policijske organizacije spreminjajočemu se okolju, zato je potrebno sprožiti proces približevanja na lokalnem nivoju sistematično in spremembe prilagoditi miselnosti in načinu dela. Cilj zaključnega diplomskega dela je predstaviti (re)organizacijo policijske postaje Murska Sobota, začenši od projekta »javne varnosti«, pri čemer se bom osredotočil predvsem na določitev policijskih okolišev, vključno s spremembo funkcije vodje policijskega okoliša in na tej podlagi naredili analizo trenutnega stanja preventivnega dela Policijske postaje Murska Sobota.

V sodobni demokratični družbi se vloga policije v skladu z zahtevami policijskega dela ves čas prilagaja in spreminja in glede na to, da je cilj slovenske policije bil, da se jo povzdigne na nivo sodobne evropske policije, se mora slovenska policija ves čas skozi razvoj soočati s potrebo po ustreznem načrtovanju, spreminjanju in vrednotenju načinov preventive kot segmenta policijskega dela, zato bom na koncu ugotavljali kako vodje policijskih okolišev na Policijski postaji Murska Sobota načrtujejo svoje delo in izpostavili projekt »v skupnost usmerjeno policijsko delo«, ki se je izoblikoval z novo strategijo dela policije.

PISNO INFORMIRANO SOGLASJE

Pred samo izvedbo intervjujam sem seznanjen z vsebino, namenom in ciljem intervjuja ter s tem, kako bo vsebina iz intervjuja uporabljena v diplomskem delu. Zato na podlagi dokumenta Generalne policijske uprave, Policijske akademije, št. dok. 630-81/2019/8 (262-02) z 14. 5. 2019 podajam informirano soglasje za izvedbo intervjuja na zgoraj navedeno temo, kar potrjujem s svojim podpisom.

Datum: 20. 5. 2019

Komandir Policijske postaje Gornji Petrovci
Boštjan Vučko

Intervju s komandirjem Policijske postaje Gornji Petrovci, Boštjanom Vučkom, kateri je tudi multiplikator za preventivo na Policijski upravi Murska Sobota

Vprašanje za multiplikatorja za področje preventive na Policijski upravi Murska Sobota:

1. Ali lahko pojasnite katere se najpogostejše metode preventivnega dela na PU Murska Sobota ?

Policija poleg represivnih nalog posveča velik del tudi preventivnemu delu, pri čemer so nosilci preventivnega dela vodje policijskega okoliša na posameznih policijskih postajah. Preventivno delo temelji na strategiji policijskega dela in je nenazadnje vključena v načrte posamezne policijske postaje. Policija pri svojem preventivnem delu uporablja predvsem naslednje metode dela:

1. Delo v posvetovalnih telesih

Delo v posvetovalnih telesih omogoča partnersko sodelovanje pri zagotavljanju varnosti z različnimi subjekti lokalne skupnosti in posamezniki. Javnost mora spoznati, da policija sama ne more preprečevati deviantnih pojavov, zato so potrebne različne oblike partnerskega sodelovanja, kjer se skupno rešujejo skupni varnostni problemi. Oblike partnerskega sodelovanja poleg policijskega zakona določa tudi Zakon o lokalni samoupravi, ki omogoča ustanovitev posvetovalnih teles v lokalni skupnosti, zato se v ta namen ustanavljajo sveti, sosveti, komisije in druge oblike sodelovanja.

V občinah so najbolj pogosti varnostni sosveti, ki so se izoblikovali na podlagi strategije policijskega dela in ti varnostni sosveti se ukvarjajo predvsem s prednostnimi nalogami za zagotavljanje varnosti v lokalnem okolju, pri čemer je glede policijskega dela izpostavljena vloga preventive. V varnostne sosvete se poleg VPO, drugih policistov in organov lokalne skupnosti po potrebi vključujejo tudi drugi organi in institucije (npr. šole, centri za socialno delo, društva, nevladne organizacije idr.). Varnostni sosvet predstavlja nekakšno telo v katerem se dajejo pobude za odpravo problemov in se v ta namen išče skupne rešitve za izboljšanje varnosti prebivalcev v lokalnem okolju (prometna varnost, JRM, ipd).

2. Delo v policijski pisarni

S to metodo dela želi policija doseči tesnejše stike z državljanji, se z njimi povezati in jim zagotoviti predvsem svetovanje za različno varnostno problematiko v lokalni skupnosti. Preventivno delo v policijskih pisarnah opravljajo VPO, izjemoma pa tudi drugi policisti. Na območju PU Murska Sobota so trenutno aktualne naslednje štiri policijske pisarne:

- Policijska pisarna Rogašovci in Hodoš, ki spadata pod PP Gornji Petrovci;
- Policijska pisarna Dobrovnik, ki spada pod PP Lendava in
- Policijska pisarna Razkrižje, ki spada pod PP Ljutomer

3. Svetovanje in opozarjanje

Gre za najpomembnejši metodi preventivnega dela policije, katere namen je svetovanje in opozarjanje na samozaščitno obnašanje in ravnanje prebivalcev v lokalnem okolju. Policija lokalne prebivalce in druge subjekte opozarja ter jim svetuje na različnih varnostnih področjih, predvsem pa se to nanaša na osebno varnost in varnost premoženja. Najpogostejše oblike opozarjanja in svetovanja so ustno, pisno ter tudi medijsko.

4. Izvajanje preventivnih projektov

Preventivni projekti se izvajajo, da se odpravijo vzroki in okoliščine varnostne problematike. Cilj teh projektov je izboljšanje varnostnih razmer, posledično pa se policija s temi projekti približa prebivalcem v lokalnem okolju. Policija posebno pozornost namenja preventivnim projektom v različnih življenjskih situacijah, zato so nekateri projekti sprejeti na državni ravni in sicer:

- na področju prometa (Kadar voziš, ne uporabljal telefona!; varna pot v šolo in domov; Hitrost – počasneje je varneje!; Alkohol ubija, največkrat nedolžne; varnostni pas rešuje življenja itd.);
- na področju javnega reda in mira v zvezi vandalizma, javnih shodov in prireditiv, zaščite živali, pirotehničnih izdelkov (npr. bodi zvezda, ne meči petard, itd.);
- na področju kriminalitete (nasilje nad vrstniki; nasilje v družini; varni na internetu; spletno izsiljevanje, itd.);
- nasveti za dopust (vlomilci in tatovi niso na dopustu; kraje mobilnih telefonov; tehnično varovanje stanovanjskih objektov; nasveti za večjo varnost v in ob vodi; varnost na smučiščih, itd.);
- za ranljive skupine (otroke, ženske, starejše občane) predvsem projekti: Policist Leon svetuje; Otrok, policist za en dan; Vesna – živi brez nasilja; Ne pozabite na varnost, itd.

Poleg posebej navedenih projektov, ki se izvajajo na državni ravni, policijske uprave in policijske postaje samostojno izvajajo tudi druge projekte, ki se tičejo specifične problematike posameznega lokalnega okolja.

5. Izobraževanje otrok in odraslih

Policija pogosto na pobudo izobraževalnih ustanov (osnovne in srednje šole) in drugih pravnih subjektov izvaja različne izobraževalne aktivnosti. Policija pa lahko glede na okoliščine določene problematike (porast kaznivih dejanj, prekrškov, nesreč itd.) poda tudi lastno pobudo za takšno vrsto izobraževanja. Namen izobraževanja je udeležence seznaniti z varnostno problematiko (npr. problematika prepovedanih drog v okolici šole), ter preko izobraževanja poiskati vzroke in možnosti za odpravo tovrstne problematike. Z izobraževanjem želi policija udeležence seznaniti s samozaščitnim ravnanjem in morebitnim ukrepanjem ob pojavu deviantnih ravnanj.

6. Neformalno druženje in povezovanje

Najpogosteje se policija tovrstne metode poslužuje, ko sodeluje na športnih, družbenih, kulturnih ali drugih srečanjih (npr. obisk doma ostarelih, povezovanje z lovci, nogometni in drugi tabori otrok itd.). Namen druženja in povezovanja je medsebojno spoznavanje, ustvarjanje zaupanja in s tem ustvarjanje pogojev za skupno delovanje pri zagotavljanju varnosti.

7. Sodelovanje pri delu drugih subjektov

Gre za sodelovanje s različnimi subjekti (npr. CSD, Sveti za preventivo, razne agencije, občinsko redarstvo, itd.), ki si prizadevajo za večjo varnost v lokalnem okolju in v ta namen organizirajo različne aktivnosti (sestanki, okrogle mize, posveti, učne delavnice).

Komandir Policijske postaje Gornji Petrovci

V Gornjih Petrovcih, 20. 5. 2019

Boštjan Vučko

Intervju opravil Matjaž Horvat